

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ

ANABİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

FEN BİLİMLERİ DERSİ 6. SINIF VÜCUDUMUZDAKİ
SİSTEMLER VE SAĞLIĞI ÜNİTESİNDE YARATICI
DRAMA YÖNTEMİNİN KULLANILMASINA
YÖNELİK ÖRNEK DERS PLANLARI

AYSEL NAGEHAN AHİSHALI

FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

Antalya, 2021

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI

FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**FEN BİLİMLERİ DERSİ 6. SINIF VÜCUDUMUZDAKİ
SİSTEMLER VE SAĞLIĞI ÜNİTESİNDE YARATICI DRAMA
YÖNTEMİNİN KULLANILMASINA YÖNELİK ÖRNEK DERS
PLANLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan: Aysel Nagehan Ahışalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Gül Nasırcılar

Antalya, 2021

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Aysel Nagehan AHISHALI'nın bu çalışması 14.07.2021 tarihinde jürimiz tarafından Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

İMZA

Başkan :Doç. Dr. Mustafa DOĞRU
Akdeniz Üni. Eğitim Fak.
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü

Üye :Dr. Öğr. Üyesi Hakan KARAARDIÇ
Alanya Alaaddin Keykubat Üni. Eğitim Fak.
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü

Üye (Danışman) :Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Gül NASIRCILAR
Akdeniz Üni. Eğitim Fak.
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Fen bilimleri dersi 6. sınıf “vücudumuzdaki sistemler ve sağlığı” ünitesinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik örnek ders planları

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarihli ve ..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezimin her aşamasında bana desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Gül Nasırcılar'a ve yaratıcı drama konusunda mütemadiyen yardımcı olan, Akünsem 'deki eğitmenim Sayın Uzman Öğr. Üyesi Tülin Tümtürk'e bitimsiz teşekkür ediyorum.

Jüri üyelerim, Doç. Dr. Mustafa Doğru'ya ve Dr. Öğr. Üyesi Hakan Karaardıç'a teşekkür ediyorum.

Akdeniz Üniversitesinde yardımlarını gördüğüm, Doç. Dr. Esmeminoğluna ve Prof. Dr. Hakan Sert'e teşekkür ediyorum.

Çağdaş Drama Derneği 1. Aşama eğitmenlerim; fen bilimleri öğretmeni Fazilet Karaduman ve İngilizce öğretmeni Gülsen Kaymaz Ercanlı'ya bitimsiz teşekkürlerimi sunuyorum.

Yaratıcı drama ile tanışmama vesile olan Emrah Bilge'ye, Bahar Bekmezci'ye, Cizre'deki drama eğitmenim Özge Tüysüz'e teşekkür ediyorum.

Şırnak/Cizre Cumhuriyet Ortaokulundaki öğrencilerime, Burdur/Bucak Karacaören Atatürk Ortaokulundaki öğrencilerime teşekkür ediyorum.

Bu araştırmamı yaparken belirttiğim yazarlardan yararlandım ve telif haklı materyaller kullandım. İlgili yazarlara ve yayıncılara minnettarım: Ömer Adıgüzel'e, Harun Bertiz'e, Yılmaz Arıkan'a Ümit Arslan'a, Tolga Erdoğan'a, Nihat Çalışkan'a, Engin Karadağ'a, Tuğba Korkmaz'a, Dan Davies ve Deb McGregor'a, çevirmenler Doğan, Tosunoğlu, Dağlarci Özdemir'e ayrıca Mübeccel Gönen'e, Semra Şahin'e, Arzu İpek Yükselen'e ve Ebru Tanju'ya, Alev Önder'e, Kamile Ün Açıkgöz'e, Rooyackers'a ve diğer yazarlara teşekkür ediyorum.

Çalışmam için adeta seferber olan öğretmen arkadaşım Sevcan Güney'e ayrıca Mehtap Eryiğit'e ve görüşlerine başvurduğum beden eğitimi arkadaşım Gülay Özgüven'e teşekkür ediyorum. Karacaören Atatürk Ortaokulundaki okul müdürlerim Ahmet Yörük ve İbrahim Arıcan'a, diğer öğretmen arkadaşlarıma ayrıca teşekkür ediyorum.

Akdeniz Üniversitesinde, Türkçe Öğretmenliği Programında tezimle ilgili değerli fikirlerine başvurduğum öğretim üyeleri Berker Kurt'a ve Günseli Orhon'a teşekkür ediyorum.

AKÜNSEM 'deki eğitimcim okutman Hakkı Yılmaz'a ve AKÜNSEM 'de çalışmalarından yararlandığım arkadaşlarım Hüseyin Tosun, Cladio Kaan Ötgüne, Kübra Boral, Sefa Yeşil, Aysu Güler, ayrıca Ebru Tosun ve Şule Çiftçioğlu'na teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu süreçte yanımda olan, görüşlerine başvurduğum, uzman öğretmen ve hemşir arkadaşım Semih Dadük'e teşekkürlerimi sunuyorum. Arkadaşlarım Merve Şallı'ya ve Melahat Çelik'e çok teşekkür ediyorum.

Ortaokul sosyal bilgiler öğretmenim, örnek aldığım Esra Aksoy'a; matematik öğretmenim Gülfidan Filiz'e, üniversitede, kursta rehberlik öğretmenim Birsen Büyükkayaer'e teşekkür ediyorum.

Tezimdaki yardımlarından dolayı kardeşimin eşi, Ayşen Değerli Ahışalı'ya, tezimin her anında yanımda olan kardeşim M. Mete Ahışalı'ya özellikle sonsuz teşekkür ediyorum. Beni bu günlere getiren anneme ve babama sınırsız teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Rahmetli Aysel teyzemin, dedelerimin, anneannemin ve babaannemin değerli anılarına...

“Yaşamak haktır.” (Alıntı)

ÖZET

Fen Bilimleri Dersi 6. Sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılmasına Yönelik Örnek Ders Planları

AHISHALI, Aysel Nagehan

Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana bilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Gül NASIRCILAR

Haziran 2021, 198 sayfa

Yaratıcı drama, bir grup katılımcının kendi geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak bir mekânda, bir lider eşliğinde, drama teknikleri ve oyunsu süreçlerle herhangi bir konuyu, kavramı, fotoğrafı ve durumu irdeleme sürecidir. Yaratıcı drama yöntemi “Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı” ünitesinde öğrencilere soyut gelen bu ünitenin somutlaşmasını ve öğrencilerin eğlenerek öğrenmesini sağlayacaktır. Bu şekilde bireyler bilgileri daha fazla özümseyecek, yaparak ve yaşayarak öğreneceklerdir. Ayrıca temel dil becerileri gelişecek, aralarındaki iş birliği ve dayanışma artacak ve sosyalleşeceklerdir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, doküman analizi deseni önemli bir yer tutmaktadır. Yaratıcı drama yönteminin teknikleri, yaratıcı drama yönteminde kullanılan oyunlar ve İlköğretim 6. Sınıf Eğitim Bilişim Ağında ve Millî Eğitim Bakanlığı 6. sınıf ders kitabındaki materyaller, drama sınıfının/salonunun özellikleri taranmış ve “Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı” ünitesinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik ders planları geliştirilmiştir. Bu ders planı örnekleri öğretmenler için öneri niteliğindedir. Ayrıca öğretmenlerin kullanabileceği materyaller, müzikler, metinler, atık maddeler gibi otantik dokümanlara ve ders planlarında kullanılabilecek değerlere yönelik öneriler verilmiştir. Bu amaçla uygulamalar sırasında sınıfın çok sıcak/soğuk ve az/çok ışıklı ortamda olmaması, havalandırılması ve temiz olması önerilir. Ayrıca 6.sınıf öğrencilerinin somut işlemler döneminde olmaları nedeniyle hareketli müzikler kullanılması ancak diğer tarzlarda müzik çeşitlerinin de kullanılabileceği, öğrencilerde anlam oluşturmaması için genel olarak yabancı veya sözsüz müziklerin daha çok kullanılması gerektiği, büyük gruplarda uygulanma zorluklarından dolayı katılımcı sayısının 12 katılımcı ile sınırlı tutulması önerilmiştir. “Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı” ünitesinin yaratıcı drama

yöntemiyle işlenmesine yönelik ders planlarına öğrencilere temizlik, sağlık, yardımlaşma gibi kişisel ve toplumsal değerleri aktaran etkinliklerin de konulabileceği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Vücudumuzdaki sistemler ve sağlığı, denetleyici ve düzenleyici sistemler, duyu organları, sistemlerin sağlığı, yaratıcı drama, doküman analizi.

ABSTRACT

Sample Lesson Plans for Using Creative Drama Method in the 6th Grade ‘Systems in Our Body and Health’ Unit

Master Thesis, Department of Mathematics and Science Education, Program of Science Education

AHISHALI, Aysel Nagehan

Supervisor: Dr. Ayşe Gül NASIRCILAR

June 2021, 198 Pages

Creative drama is the process of examining any subject, concept, photograph and situation with drama techniques and play-like processes in a place, accompanied by a leader, based on the past experiences of a group of participants. Using the creative drama method in the “Systems in Our Body and Health” Unit will reduce the limitations of the traditional teaching method in the science lesson and it will enable the students to embody this unit, which seems abstract and also the students will learn while having fun. In this way, individuals will absorb information more and learn by doing and experiencing. In addition, basic language skills will develop, cooperation and solidarity among them will increase and they will become more socialized. In this qualitative research, the techniques of the creative drama method, the games used in the creative drama and the materials in the 6th Grade Education Information Network of Primary School have been scanned and the course plans are developed for using the creative drama method in the “Systems in Our Body and Health” Unit of the 6th grade textbook of the Ministry of National Education in Turkey. In addition, suggestions are given in this thesis on how the creative drama method should be applied in an environment and with materials that teachers can access such as authentic documents such as music, texts, waste materials, and values that can be used in the course plans. In this manner, it is suggested that the drama class should not be in a very hot/cold, low/high light and it should be properly ventilated and kept clean. Furthermore, it is also suggested that since 12-year-old children are in the concrete operational stage, it would be appropriate to use moving music, but other types of music could be used as well and the number of participants needs to be limited to 12 due to the difficulties of applying the creative methods in large groups.

It has been determined that activities that convey personal and social values to the students such as cleanliness, health and cooperation can be included in the course plans for the “Systems in Our Body and Health” Unit with the creative drama method.

Keywords: Systems and their health in our body, supervisory and regulatory systems, sense organs, the health of systems, creative drama, document analysis.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLOLAR	xi
ŞEKİLLER	xii
KISALTMALAR	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. <i>Problem Durumu</i>	1
1.2. <i>Amaç</i>	5
1.3. <i>Araştırmanın Önemi</i>	6
1.4. <i>Araştırmanın Varsayımları</i>	7
1.5. <i>Sınırlılıklar</i>	7
1.6. <i>Tanımlar</i>	8
BÖLÜM II	10
KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	10
2.1. <i>Yapılandırımcılık</i>	10
2.2. <i>Yaratıcılık</i>	10
2.3. <i>Oyun</i>	11
2.4. <i>Dramatik Oyun</i>	12
2.5. <i>Oyun ve Drama İlişkisi</i>	12
2.6. <i>Yaratıcı Drama</i>	13

2.7. '-Mış gibi yapmak', Kendiliğindenlik	15
2.8. Yaratıcı Dramanın Tarihçesi ve Öncüleri.....	15
2.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Aşamaları.....	16
2.10. Yaratıcı Drama Yönteminin Örnek Ders Planlarında Yararlanılan Teknikleri	17
2.11. Bilimde Kavramların Modellenmesi	21
2.12. Mekân, Katılımcılar, Müzik.....	22
2.13. Çoklu Zekâ Kuramı ve Yaratıcı Drama	23
2.14. Eğitimde ve Fen Eğitiminde Yaratıcı Drama.....	24
2.15. Yaratıcı Dramada Değerler Eğitimi	25
2.16. Yaratıcı Drama ve Diyalog.....	25
2.17. Edebiyat, Fen Bilimleri ve Drama	26
2.18. İlgili Çalışmalar.....	26
BÖLÜM III.....	32
YÖNTEM.....	32
3. 1. Araştırmanın Modeli	32
3. 2. Araştırmanın Evreni.....	32
3. 3. Veri Toplama Teknikleri	33
3. 4. Araştırmada Kullanılan Materyaller	33
BÖLÜM IV.....	34
BULGULAR.....	34
4. 1. Alt Problem; Dersin Planlanması.....	35
4.2. Alt Problem; Sınıfın Yapısı.....	36
4.3. Alt Problem; Teknikler.....	37
4.4. Alt Problem; Yararlanılan Materyaller	38
4.5. Alt Problem, Yararlanılan Müzikler	39
4.6. Alt Problem, Değerler.....	40
4.7. Ders Planları.....	54
BÖLÜM V.....	136

SONUÇ VE TARTIŞMA	136
5.1. Alt Problem Dersin Planlanmasına Dair Sonuç ve Tartışma.....	136
5.2. <i>Alt Problem; Drama Sınıfına/Salonuna dair Sonuç ve Tartışma.....</i>	<i>139</i>
5.3. <i>Alt Problem, Tekniklere Dair Sonuç ve Tartışma .....</i>	<i>140</i>
5.4. <i>Alt Problem, Yararlanılan Materyallere Dair Sonuç ve Tartışma .....</i>	<i>141</i>
5.5. <i>Alt Problem, Yararlanılan Müzik Önerilerine Dair Sonuç ve Tartışma .....</i>	<i>141</i>
5.6. <i>Alt Problem, Örnek Planların İçerdiği Değer Önerilerine Dair Sonuç ve Tartışma .....</i>	<i>144</i>
KAYNAKÇA	147
EKLER.....	172
Ek 1. Örnek Merkezî Sinir Sistemi Modeli.....	172
Ek 2: Omurilik Şartsız Refleks Örnekleri	173
Ek 3. İç Salgı Bezleri ve Hormonlar, Örnek Çalışma, (EBA, t.y.).....	174
Ek 4. Dilde Tat Almaçları, EBA (t.y.).....	175
Ek 5. Dilde Tat Almaçları, Ders Kitabı.....	175
<i>Ek 6. Boşaltım Sistemi Sağlığı Rol Kartları.....</i>	<i>176</i>
<i>Ek 7. Bilinçli İlaç Kullanımı Rol Kartları.....</i>	<i>177</i>
<i>Ek 8. Yeşilay Şiiri .....</i>	<i>178</i>
<i>Ek 9. Yeşilay Rol Kartları .....</i>	<i>179</i>
BİLDİRİM	180
ÖZGEÇMİŞ SAYFASI	181

TABLULAR

TABLO 2.1. DERS PLANLARI VE ETKİNLİKLERE YÖNELİK TARAMA SONUÇLARI.....	30
TABLO 4.1. KONULARIN DAĞILIMI	35
TABLO 4.2. KAYNAKLARA GÖRE ÖNERİLERİN DAĞILIMI.....	36
TABLO 4.3. KULLANILAN TEKNİKLERİN DAĞILIMI	37
TABLO 4.4. YARARLANILAN MATERYALLERİN DAĞILIMI	38
TABLO 4.5. YARARLANILAN MÜZİKLERİN DAĞILIMI	39
TABLO 4.6. AŞAMALARA GÖRE DEĞERLERİN DAĞILIMI.....	52

ŞEKİLLER

ŞEKİL 1 SİNİR SİSTEMİ MODELİ (YILDIRIM, AYDIN VE SARIKAVAK, T. Y.).....	172
ŞEKİL 2 DENETLEYİCİ VE DÜZENLEYİCİ SİSTEMLERİN YAPI VE ORGANLARI, (EBA, T.Y.)	174
ŞEKİL 3 DİLİN BÖLÜMLERİ; EBA (T.Y.)	175
ŞEKİL 4 DİLİN BÖLÜMLERİ; ÇİĞDEM MİNOĞLU BALÇIK, KARACA (2018).....	175

KISALTMALAR

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

ÖSYM: Ölçme, Seçme, Yerleştirme Merkezi

PISA: Programme for International Student Assessment/ Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı

TIMSS: Trends in International Mathematics and Science Study/ Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması

OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development/ İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı

YKS: Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı

TYT: Temel Yeterlilik Testi

YGS: Yükseköğretime Geçiş Sınavı

EBA: Eğitim Bilişim Ağı (www.eba.gov.tr)

vb.: ve benzeri

vd.: ve diğerleri

Akt., akt.: aktaran

Çev.: Çeviri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölüm araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, araştırmaya başlarken yapılan varsayımlar ve tezde geçen tanımların ne anlamda kullanıldıklarına ilişkin bilgiler içermektedir.

1.1. Problem Durumu

Günümüz; teknoloji, bilim ve fen çağıdır. Teknoloji, bilim, fen ve eğitim hızla gelişmektedir (Genç ve Eryaman; 2007; Eğerci ve Özdemir Şimşek, 2019). Çağa ayak uyduramayan toplumlar, gelişmiş ülkelerin sömürgesi haline gelmektedirler (Önalın, 2020). Çağımız hızla değiştiği için istendik davranış değişikliğine (Ertürk, 1984'ten akt Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 60; Ertürk 1984, s. 12'den akt. Çınar, 2014) odaklanan eğitimin tanımını da artık değiştirmiştir (Çınar, 2014). Bireylerin çağa ayak uydurabilmeleri, yeniliğe açık, yapıcı ve yaratıcı olmaları gerektiği için günümüzde yaratıcılık büyük önem kazanmıştır (Demirci, 1993; Onur, 1994; Gönen, Şahin, Yükselen ve Tanju, 2006, s. 5; Çınar, 2014).

Genç ve Eryaman (2007), küreselleşen değerler dünyasında eğitimin yeni tanımının, “kişide kendi öğrenme profili ile farkındalık yaratılarak, daha üst zihinsel yeteneklerin ortaya çıkarılarak geliştirilmesi ve bu arada da değişen çevresel koşullara uyum gösterilmesini sağlayacak bilgi, beceri ve davranışların sürekli olarak güncellenebilmesi için uygun öğrenme ortamlarının yaratılması” şeklinde yapılabileceğini düşünmektedir.

Eğitim doğumdan ölüme kadar geçen bir süreç olup durağan değildir. Ayrıca bireylerin küreselleşen dünyada bocalamamaları için sadece bilgi yığını değil, bütüncül olarak her yönleriyle gelişmeleri gerekmektedir (Küçükaydın, 2015; MEB, 2018a). Çağ hızla değişirken bilgi yüklemek yerine öğrenci merkezli yöntemleri hedef almak önemlidir. Çağa ve değişen değerler sistemine en kolay uyum sağlama yolu oyun; yaparak yaşayarak öğrenmeyi hedef alan yöntemlerden biri de yaratıcı dramadır (Nuhoğlu ve Çakmakçı, 2007, s. 12; Eğerci ve Özdemir Şimşek, 2019; Dadük, 2018; Dadük ve Dede, 2020).

Türkiye Cumhuriyeti, kuruluş döneminde büyük bir hızla gelişmiş devletlere ayak uydurmaya çalışmış, bilim, fen ve eğitime büyük önem vermiştir. Cumhuriyetin kuruluş döneminde ilk cumhurbaşkanımız, Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk'ün, Samsun öğretmenlerine hitabındaki sözleri, fen bilimleri eğitimine verilen önemi açıkça göstermektedir:

Dünyada her şey için; uygarlık için, hayat için, başarı için en hakiki mürşit ilimdir; fendir. İlim ve fennin dışında rehber aramak dikkatsizliktir, bilgisizliktir, yanlışlıktır. Yalnız ilmin ve fennin yaşadığımız her dakikadaki devrelerinin olgunlaşmasını kavramak ve yükselişini zamanla izlemek şarttır. Binlerce sene önceki ilim ve fen dilinin çizdiği kuralları, şu kadar bin sene sonra bugün olduğu gibi uygulamaya kalkışmak, elbette ilim ve fennin içinde bulunmak değildir (Hakimiyet-i Milliye, 1924).

Ayrıca Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk, Köy Enstitülerini kuran Hasan Ali Yücel'i ve tiyatroya eğitimde çok önem verilmesi gerektiğini idrak eden İsmail Hakkı Tonguç'u (Adıgüzel, 2008; Adıgüzel 2019, s. 225; Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018) görev başına getirmiş (Kumrular, 2019) ve Millî Mücadele döneminde dahi modern bir eğitim sistemi kurulmaya çalışılmıştır (Okur, 2005).

Bütün bunlardan anlaşılacağı üzere, sanayi, ekonomi, tarım, tıp ve eğitim gibi birçok alanda gelişmiş olan ülkelerin gerisinde kalmamamız ve bilim ve teknoloji üreten bir ülke, daha önemlisi hem maddi hem manevi olarak eğitilmiş bir ülke olmamız için fen bilimleri alanında eğitilmiş ve nitelikli insan gücüne ihtiyaç duymaktayız. Bununla birlikte günümüzde 'Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı' PISA ve 'Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması' TIMS sınavlarında öğrencilerimiz diğer ülkelerin gerisinde kalmaktadır (Üstün, Özdemir, Cansız ve Cansız, 2020; Ormancı ve Özcan, 2012). TIMSS 4. ve 8. sınıf düzeylerinde öğrencilerin ne öğrendiğini tespit etmeyi hedefleyen, PISA ise 15 yaşındaki öğrencilerin öğrendiklerini ne kadar kullanabildiklerini ortaya koymayı amaçlayan uluslararası sınavlardır (Yıldırım, Yıldırım ve Ceylan, 2017, s. 3).

Türkiye PISA sonuçlarında 2003'ten bu yana 3 yılda bir yapılan tüm branşlarda OECD ortalamasının altında kalmıştır. 2003'ten 2012'ye kadar öğrencilerde artan bir başarı trendi mevcuttur. Ancak 2012 yılında OECD ortalamasına çok yaklaşmış olmasına rağmen 2015 yılı PISA sonuçlarında sert bir düşüş görülmüş ve fen bilimleri ile matematik alanlarında 2006 yılındaki seviyesine gerilemiştir (Öztürk, 2019).

2018'de yapılan PISA sonuçlarında ise fen bilimleri ve matematik başarısında artış gözlenmiştir (MEB, 2018b). Hatta elde edilen başarı 2012'deki fen ve matematik alanından

daha yüksek olmasına karşın yine de OECD ortalamasının çok altındadır (Öztürk, 2019, 17.6.2021; MEB, 2018b).

Ülkemiz 2015 TIMSS sonuçlarında da ortalamanın altında kalmıştır. 4. sınıf düzeyinde %33'lük, 8. Sınıf düzeyinde %40'luk kesimin TIMSS 2015 ölçek ortalaması olan 500 puanın altında başarı ortalamasına sahiptir. Bu sonuca göre Avrupa Birliği'ne girebilmek için çabalayan Türkiye, Avrupa Birliği'nin eğitim konusundaki hedefinden oldukça uzaktadır (Özkan, 2018).

Türkiye'de uluslararası sınavlarda olduğu gibi lise ve üniversiteye giriş sınavlarında yapılan fen bilimleri netleri de oldukça düşüktür (Demirci, 1993). Seçkin (2015), Türkiye'nin Sınavlarla İmtihanı makalesinde YGS'ye giren adayların netlerinin düşüklüğüne dikkat çekmiştir. Puanı hesaplanan 1.944.933 adayın fen bilimleri net ortalaması 3.9'dur (ÖSYM, 2015; Seçkin, 2015). 2019 Yüksek Öğretim Kurumları Sınavının (YKS) Temel Yeterlilik Testi (TYT) oturumuna giren 2.390.491 kişinin fen bilimleri doğru cevap sayısı ortalaması 3.17'dir (ÖSYM, 2019).

PISA ve TIMSS sınavlarında başarılı OECD ülkelerinden biri olan Finlandiya, eğitimde oyuna büyük önem vermektedir (Duran ve Taştekin, 2020). Finlandiya'da temel eğitim boyunca ulusal bir sınav olmamasına karşın Finlandiya'nın PISA ve TIMSS gibi uluslararası sınavlarda başarılı olmasının en önemli sebepleri arasında öğretmenlerin kullanacakları öğretim yöntemini seçmek konusunda son derece serbest olmaları gösterilmektedir (Louv, 2010'dan akt. Bakkaloğlu, 2017). Ayrıca Finlandiya'da okul yönetimi, müfredatta sınırsız değişiklik yapma hakkına sahip olup öğretmenler istedikleri öğretim yöntemlerini ve ders kitaplarını seçmekte özgürdürler (Karamustafaoğlu, İleri ve Ahışa, 2017).

Türkiye'de ise öğretmenler yöntem konusunda özgürdürler, ancak mevcut sınavlar özgürlüğe kısıtlılık getirmektedir. Öztürk (2012) tarih öğretmenleriyle yaptığı çalışmasında, yıllık öğretim planlarının içeriğinin genellikle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan resmi müfredattan ve ders kitaplarından alındığını, bu nedenle öğretmenlerin tercihlerinin ve kararlarının nadiren ders materyallerinin ve öğretim planlarının hazırlanmasına yansıdığını belirtmiştir. Fen bilimleri öğretmenleri için de durum çok farklı görünmemektedir. Yine Öztürk'e (2012) göre öğretmenlerin öğretimin planlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasıyla ilgili karar ve süreçlerde etkin olmamaları durumunda "öğrenci merkezilik" ilkesinin kâğıt üzerinde kalması kaçınılmaz olarak görülmektedir.

Çağdaş eğitim felsefesi yapılandırmacılık yaklaşımına göre öğrenciler okulda öğrendiklerini günlük yaşamda kullanmalı ve öğrenmenin kalıcı olması gerekmektedir.

Ancak ulusal ve uluslararası sınav sonuçlarına bakıldığında, kalıcılığı ve öğrenilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlayamadığımızı, yani öğrenilen bilgilerin davranışa dönüşemediğini görmekteyiz. Fen bilimleri dersinde kalıcılığın yaratıcı drama ile geliştiğini kanıtlayan deneysel çalışmalar ve öğretmenler ile yapılan görüşmelere dayanan araştırmalar mevcuttur (Kılınçaslan ve Özdemir Şimşek, 2015; Eğerci ve Özdemir Şimşek, 2019; Bertiz, Bahar ve Yeğen, 2010).

Türkiye’de öğretim yöntemlerinin seçimi öğretmenlere bırakıldığı hâlde öğretmenler, müdürler, müfettişler ve veliler kazanımların yetişmesini öncelik olarak görmekteledir (Bakkaloğlu, 2017). Öğretmenler kazanımların tamamını vermek için gerekli olan sürenin yetersizliğinden etkinlikleri tam olarak gerçekleştirememektedir. Bunun sonucunda öğrenilenler günlük hayatta kullanılamamaktadır (Çelik, 2017).

Oysa güncellenmiş 2018 Fen Bilimleri Öğretim Programı tüm bireyleri fen okuryazarı olarak yetiştirmeyi amaçlamıştır (MEB, 2018a).

Öğretim programında alana özgü beceriler: bilimsel süreç becerileri; analitik düşünme, karar verme, yaratıcı düşünme, girişimcilik, iletişim, takım çalışmasını gerektiren yaşam becerileri ve yenilikçi ya da diğer bir ifadeyle inovatif düşünmeyi sağlayan mühendislik ve tasarım becerileri olmak üzere üç ana kategoride toplanmıştır (MEB, 2018a). Bu becerilerden; bilimsel süreç becerilerinin (Sedef, 2012; Taşkın Can, 2013), yaşam becerilerinden yaratıcı düşünme becerisinin (Sedef, 2012; Açıl, 2012; Akgül, 2018) ayrıca iletişim, kendini tanıma, özgüven, hayır diyebilme, problem çözme yaşam becerilerinin (Sefer ve Akfırat, 2009) yaratıcı drama ile geliştiğini gösteren araştırmalar mevcuttur.

Drama eğitimi yüksek öğrenimde bir bilim dalı olarak kendine yer edinmeye çalışan oldukça yeni bir bilim dalıdır (Adıgüzel, 1993; Üstündağ, 2004, s. 25, Toivanen, Komulainen ve Ruismäki, 2011). Dünyada yaratıcı dramının fen bilimlerinde bir yöntem olarak kullanımı yeni olmamasına rağmen, ülkemiz için oldukça yeni olduğu söylenebilir. (Öcal, 2014). Ancak fen bilimlerinde yaratıcı dramının yöntem olarak kullanıldığı araştırmalar son yıllarda Türkiye’de de hız kazanmaktadır (Adıgüzel, 2008; Özdemir Şimşek ve Karataş, 2020). Drama yoluyla fen bilimlerini öğrenme ise bir araştırma alanı olarak gelişmektedir (McGregor, Baskerville, Anderson ve Duggan, 2019).

John Locke'a göre insanlar elemenden kaçıp hazza yönelirler (Çapar ve Yıldırım, 2012). Aynı zamanda John Locke' a göre oyun bir öğrenme aracı olarak kullanılmalıdır. Bu sebeple çocuklara oynuyormuş duygusu vererek öğretilabilir. Çünkü çocuklar içlerinden geleni severek yaptıkları hâlde dışarıdan gelen baskı ile yaptıkları eylemlerden çabuk bıkmaktadırlar. Bu nedenle geleneksel yöntem onlara sıkıcı gelmektedir (Yağmur, 2010; Dadük, 2018). Fen bilimleri dersi ise birçok öğrenciye sıkıcı ve zor gelmektedir (Albayrak 2002'den akt. Öcal ve Doğan, 2016). Oyunun genel özelliklerinden yararlanan yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin sevmediği fen bilimleri dersini eğlenceli hale getireceği düşünülmektedir. Öcal'a (2014) göre vücudumuzdaki sistemleri bilmek kişinin kendini bilmesi açısından çok önemlidir; yaratıcı drama da bireyin kendi duygu, düşünce ve benliğini tanıması açısından en etkili yöntemlerden biri olup Vücudumuzdaki Sistemler ünitesiyle uyumludur. Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesi Vücudumuzdaki Sistemler ünitesinin devamı niteliğindedir. Bu ünite "denetleyici ve düzenleyici sistemler" ve "duyu organları" ve "sistemlerin sağlığı" alt konularını içermektedir. Güneş ve Güneş (2005) tarafından öğrencilerin en zor kavradıkları konulardan birinin denetleyici ve düzenleyici sistemler olduğu belirtilmiştir.

İçinde oynusu süreçleri barındıran yaratıcı drama ile öğrenilen bilgilerin daha kalıcı ve günlük yaşama aktarılabilir olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle fen bilimleri derslerinde yaratıcı drama yöntemine daha fazla yer verilmesi için öğretmenlere kılavuzluk edecek öneri niteliğindeki örnek ders planlarının hazırlanmasının bu yöntemin yaygın olarak kullanılması açısından kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Amaç

Fen bilimleri eğitiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması öğrencilere genel olarak sevimsiz gelen bu dersi keyifli hale getirecek, özellikle onlara soyut gelen ve çok zor kavradıkları Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinin yapılandırmacılık yaklaşımıyla öğrenilmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin yaşam becerilerinden olan yaratıcılık ve kendini ifade etme yeteneklerini de geliştireceği ve iş birliği, dayanışma gibi değerlerin öneri niteliğindeki örnek ders planlarına eklenebileceği düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle bu tezin amacı, Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesinde yaratıcı drama yöntemini kullanarak öğretmenlerin yararlanabilmeleri için örnek ders planları geliştirmektir.

Örnek ders planları geliştirilirken şu alt amaçlara da yanıt aranacaktır:

1. 6. sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinde ulaşılması gereken amaçlar nelerdir? (Dersin planlanması)
2. 6. sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesi yaratıcı drama yönteminin bazı teknikleriyle bütünleştirilebilir mi?
3. Yaratıcı drama sınıfı/salonu nasıl olmalıdır?
4. Yaratıcı drama yönteminin 6. sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ve Sistemlerin Sağlığı Ünitesinde kullanımında gereksinim duyulan materyaller neler olacaktır?
5. Yaratıcı drama yöntemiyle 6. Sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinin işlenmesine yönelik örnek ders planlarına hangi tür müzikler eklenebilir?
6. 6. sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinin yaratıcı drama yöntemiyle işlenmesine yönelik oluşturulan örnek ders planlarına bazı değerler eklenebilir mi?

1.3. Araştırmanın Önemi

Fen bilimleri dersi doğrudan yaşamla ve teknoloji ile ilgili bir ders olması nedeniyle çok fazla kazanım içermektedir. Ders içeriği ise kazanımların belirlediği sınırlardan çok fazladır ve haftada dört saat olan ders süresi içeriklerin öğretilmesi için yetersiz kalmaktadır. Bu sebeplerle fen bilimleri öğretmenleri derslerinde farklı yöntemleri kullanmaktan endişe etmektedirler. Bailey (Bailey, 1997'den akt. Batdı ve Batdı, 2015) öğretmenlerin drama yöntemini derslerinde uygulamak için çok fazla zaman, enerji veya çaba harcayacaklarını düşündüklerini ama esasen durumun tam tersi olduğunu ve bir kez yöntemin kuralları öğrenilip derslerde uygulandığında öğrenilen bilgilerin asla unutulmayacağını ifade etmiştir (). Bu sebeple derslerde drama yöntemi kullanılmadan önce oldukça özenli ve uygun bir planlama yapılması gerekmektedir.

Güneş ve Güneş'e (2005) göre fen bilimleri dersinin biyoloji konularından, denetleyici ve düzenleyici sistemler (hormonlar ve sinir sistemi), öğrenciler tarafından zor anlaşılan veya hiç anlaşılamayan başlıca konulardan biridir. Bazı öğrenciler fen bilimleri dersinde öğrenilenlerin hayata aktarılamayacağını ve fen bilimleri dersinin sanatsal bir alan olmadığını düşünebilirler (Davies ve McGregor, 2010/2020, s. 163), ancak özellikle fen bilimleri bünyesinde zor anlaşılan veya anlaşılamayan konuların öğretiminde ve eğitimde drama, anlamayı kolaylaştıran, aynı zamanda öğrencilerin çok yönlü eğitimini sağlayan yöntemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Dadük ve Dede, 2020).

Yenilenen fen bilimleri müfredatında “Vücutumuzdaki Sistemler ve Sağlığı” ünitesi 6. sınıf fen bilimleri dersi kapsamına alınmıştır (MEB, 2018b). Vücutumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesinin kazanımlarıyla ilgili yaratıcı drama kullanımına dair çalışmalar (Ormancı, 2011; Erdoğan, 2010; Öcal, 2014) bulunmakla birlikte bu çalışmalar, 2018 yılından önce yapılmış çalışmalardır. Yenilenmiş müfredatta bulunan kazanımlar açısından değerlendirmede eksiklik olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmalar fen bilimleri dersinde yaratıcı drama kullanımının öğrencilerin akademik başarı, tutum, motivasyon ve kalıcılık gibi farklı parametreler üzerindeki etkilerini araştıran uygulamaya yönelik çalışmalardır.

Fen bilimleri dersi biyoloji konularında yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı çalışma sayısı sınırlı olmasına karşın yapılan çalışmalarda yaratıcı dramanın akademik başarı, öğrenilen bilgilerin kalıcılığı, fen bilimleri dersine karşı motivasyon ve tutum gibi parametreler üzerinde olumlu etki yaptığı bulunmuştur.

Fen bilimleri dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanımına yönelik bir öğretmenler için öneri niteliğindeki örnek ders planları çalışması ise bulunmamaktadır. Bu araştırmada 6. sınıf fen bilimleri dersi biyoloji ünitelerinden biri olan ‘Vücutumuzdaki Sistemler ve Sağlığı’ ünitesi kazanımlarının yaratıcı drama ile kazandırılmasına yönelik ders planlarının hazırlanması ve bu şekilde, ‘Vücutumuzdaki Sistemler ve Sağlığı’ ünitesinde yaratıcı drama yöntemini kullanmak isteyen fen bilimleri öğretmenleri için geniş çaplı bir kaynak oluşturulması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Örnek ders planlarının zaman aralığı 35 dakika-95 dakika aralığında değişmektedir. Bu nedenle ders planlarının uygulanması için öğretmenlerin yeterli zamanlarının olacağı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışma 6. sınıflara yönelik ders planlarıyla sınırlıdır.

Çalışma 6. sınıf MEB (2018a) kazanımları, 6. sınıfın MEB ders kitapları konu başlıkları ve EBA’da (2021) yer alan Vücutumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesinin konu başlıkları ve bazı kavramları ile sınırlıdır.

Bu çalışmada yaratıcı drama yönteminden araç olarak yararlanılmıştır. Çalışma dramının bazı teknikleri (doğaçlama, rol oynama) ile, bu yöntemde kullanılan bazı oyunlar ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Yapılandırıcılık: Öğrencinin bilgiyi kendisinin yapılandırmasını esas alan bu süreçte öğretmenin yol gösterici olduğu çağdaş eğitim felsefesi, çağdaş yaklaşım.

Yaratıcılık: Rahatsız edici boşlukları doldurmak. Alışılmışın dışında yeni ürünler ortaya koymak.

Yaratıcı drama: Isınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme aşamalarından oluşan ve bir grup katılımcının kendi geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak, bir mekânda, bir lider rehberliğinde, drama teknikleri ve oyunsu süreçlerle özellikle doğaçlama ve rol oynama tekniklerinden yararlanarak herhangi bir konuyu, kavramı, fotoğrafı, durumu irdeleme üzerine kurulu süreç.

Oyun: Kurallı veya kuralsız olabilen, eğlenceli, iyi vakit geçirmeye yarayan uğraşlar.

Yöntem: Seçilen yaklaşıma göre izlenecek olan yol.

Teknik: Belirlenen yöntemde hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilen uygulamalar.

Ders planı: Belirlenen hedefleri, yöntemleri ve teknikleri içeren, dersin öncesinden planlanması gerekli olan çizelge.

Katılımcılar: Yaratıcı drama yöntemine katılan bireyler, yöntemin olmazsa olmaz parçaları.

Lider: Alanında ve yaratıcı drama alanında yetkinliğe sahip, dersi/atölyeyi planyan ve yönlendiren birey, öğretmen, eğitimci, eğitici.

Vücudumuzdaki Sistemler: Aynı yaşamsal faaliyetler için görev yapan organların bir araya gelmesiyle oluşan bütünler.

Denetleyici ve düzenleyici sistemler: Merkezi ve çevresel sinir sistemi, iç salgı bezleri ve hormonlar.

Duyu organları: Görme duyu organı göz, işitme duyu organı kulak, koku duyu organının, tat alma duyu organı dil, dokunma duyu organı deri.

Sağlık: Bireyin fiziksel, sosyal, bilişsel ve duyuşsal yönden iyi olması durumu.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Yapılandırmacılık

Günümüzde eğitimin amacı, düşünen, sorgulayan, üreten, sorun çözen, girişimci bireyler yetiştirmektir (Erdoğan, 2016, s. 2). Yapılandırmacılık öğretimle ilgili bir kuram değildir; bilgi ve öğrenmeye dayalı bir kuramdır ve bilgiyi temelden kurmaya dayanır (Aykaç ve Ulubey, 2008; Karadağ ve Korkmaz, 2007, s. 39). Başlangıçta bilginin nasıl öğrenildiğine ilişkin bir kuramken sonraları öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına odaklanan ilgi çekici bir kuram haline gelmiştir ve pragmatik felsefeyi temel almaktadır. Sadece bilgiyi ezberlemeye dayalı olan geleneksel yaklaşımın etkisizliği kabul edildiği için 2004 yılında ilköğretim programları yapılandırmacı yaklaşıma göre yenilenmiştir (Aykaç ve Ulubey, 2008).

Yapılandırmacı yaklaşım Piaget'in bilişsel gelişim ve bilginin oluşumu ile ilgili çalışmalarına dayalı olarak, geleneksel kuramlara alternatif ve teknolojik çağın ihtiyaçlarına cevap verme maksadıyla geliştirilmiştir (Karadağ ve Korkmaz, 2007, s. 38). Yapılandırmacı eğitim anlayışında birey, yeni bilgileri, zihninde önceden kavramsallaştırdığı bilgileriyle eşleştirir. Bilgi öğretmen tarafından doğrudan verilmez, kişi bilgiyi kendisi yaplandırır. Bireyin bilgiyi yapılandırmasına yönelik uygun öğrenme-öğretme süreçleri ise öğretmen tarafından oluşturulur (Erdoğan, 2016, s. 2).

Bu yöntemde öğretmen merkezde değildir, rehber roledir. Bireyin bilgiyi oluşturma sürecinde ona yol gösterir. Yapılandırmacı yaklaşım, eğitim sistemimizdeki yazılı sınavların aksine ürün değil, süreç odaklı bir yaklaşımdır. Yapılandırmacı anlayışla öğrenme sürecinin gerçekleşebilmesi için bu yaklaşıma uygun yöntemlerin kullanılması gerekir ki bu yaklaşıma uygun ve uyumlu yöntemlerden biri de yaratıcı dramadır (Erdoğan, 2016, s. 2; Aykaç ve Ulubey, 2008).

2.2. Yaratıcılık

Okullar bir yandan yaratıcılığı öldürmekle, uyumlu bireyler yetiştirmekle suçlanırlarken (Adıgüzel, 1993; Shaheen, 2010) bir yandan da yaratıcılığı geliştirmeleri istenmektedir (Ün

Açıkgöz, 2005, s. 50). Aralarında Birleşik Krallık, Kanada, Kore, Fransa, Almanya, Amerika, Çin, Singapur'un (Shahen, 2010) bulunduğu ülkeler, eğitim sistemlerinde yaratıcılığı vurgulamaktadırlar. Türk eğitim sistemi, öğrencileri yaratıcılık konusunda cesaretlendirecek yaratıcı ve yeniliklere açık öğretmen adayları aramasına karşın eğitimde yaratıcılığı destekleme faaliyetleri sınırlıdır (Oral, 2006).

Torrance yaratıcılığı, "Sorunlara, yetersizliklere, bilgi açıklıklarına, eksik elemanlara duyarlı olma süreci, güçlükleri belirleme, yetersizliklere ilişkin çözümler arama, tahminde bulunma veya varsayımlar ileri sürme, varsayımları sınama, yeniden sınama ve sonunda sonuçları iletme süreci" olarak tanımlar. Yaratıcılığın eğitime, bilime ve sanata göre farklı tanımları bulunur (Adıgüzel, 2019, s. 44) ancak yaratıcılık, bireylerin hızla gelişen çağa uyum sağlayabilmeleri için çok önemlidir (Davaslıgil, 1994).

Yaratıcılık, yalnızca sanatsal etkinlikleri değil, bütün duyuları, duyguları, duyumları ve düşünceleriyle tüm insanı kapsar, sadece okulda değil, çocukların oynadıkları, deneyimler edindikleri, çevrelerini kendilerine göre anlamlandırdıkları her yerde ortaya çıkar (Adıgüzel, 1993).

2.3. Oyun

Türk Dil Kurumu (t.y.) oyunun ilk anlamını şu şekilde ele almıştır: "Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence." TDK'de oyunun tiyatro ve sinemayla, sporla, cambazlıkla, hileyle ilgili anlamları da vardır. Çalışkan ve Karadağ'a (2020, s. 11) göre oyun;

- Belli bir amaca yönelik olabilir ya da olmayabilir.
- Kurallı ya da kuralsız gerçekleştirilebilir.
- Her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı süreçlerdir.
- Fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal gelişimin ve dil gelişiminin temelidir.
- Çocuğun kendini ifade edebildiği en etkin öğrenme sürecidir.

Tümtürk Yılmaz'a (2000) göre bireylerin, yarattıklarını, araştırdıklarını, ürettiklerini oyunlaştırarak öğrenmeleri onlar için bir eğlence kaynağıdır. Drama bireyin hem beynini hem de ruhunu doyurur; sadece bedensel oyunlar değil, zihinsel, duygusal her türlü oyun, canlandırma, doğaçlama, role girme yaratıcı dramada kullanılır.

2.4. Dramatik Oyun

Adıgüzel'e (2019, s. 38) göre "dramatik oyunlarda herhangi bir metin olmaz; doğaçlama ve rol oynama teknikleri kullanılır. "Dramatik oyunlar gelişimini gündelik yaşantılardan alır ve dışarıdan herhangi bir yapılandırmanın söz konusu olmadığı süreçtir" (Adıgüzel, 2019, s. 38; Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).

"Oyun, çocuğun yaşamının doğal bir parçası" (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 45.) olup "çocuğun öğrenmesi için bir araçtır" (Adıgüzel, 2019, s. 63).

"Üç dört yaşındaki çocuklar, dramatik oyunlarında diğer insanların yaptıklarını gözlemler, onlar gibi yaparak ve onlar gibi olmaya çalışarak rolleri denerler" (McCaslin, 1990/2016, s. 45). Sözelimi evcilik oynarken anne rolünü denerler (Tümtürk Yılmaz, 2000). Eskrim sporcularına özenip herhangi bir değneği flöre olarak kullanan çocuk, elindeki bir değneği ata benzeten (Keskin, 2015) ve gerçekten atmış gibi üzerine binen çocuk dramatik oyun oynamaktadır.

2.5. Oyun ve Drama İlişkisi

Kaymaz Ercanlı ve Karaduman'a (2018) göre oyun ve drama arasındaki ilişkiler şunlardır:

- Yaratıcı dramada lider/ öğretmen tarafından belirlenen belli bir eğitsel ve sanatsal hedef bulunmasına rağmen oyunda böyle bir amaç bulunmayabilir.
- Yaratıcı drama bir grup yaşantısı iken oyunu tek başına da oynanabilir. Ayrıca oyunlarda kurallara uymayanlar oyun dışında bırakılabilecekken yaratıcı dramada güzel-çirkin, doğru-yanlış gibi kavramlar yer almaz. Yaratıcı drama sonuca değil sürece odaklanır fakat oyunlar genellikle sonuca odaklanır. İkisinin ortak özelliklerinden biri; belli kurallar içinde sonsuz özgürlükler içermeleridir.

Adıgüzel (2019, s. 66) yaratıcı drama ile oyun arasındaki ilişkiyi şöyle açıklamaktadır:

- Yaratıcı dramayı sadece oyun olarak tanımlamak yanlış ve eksiktir.
- Yaratıcı drama içinde oyunlar olabilir.
- Oyun çocuk için yemek içmek kadar önemlidir. Sağlıklı gelişimin ve büyümenin temel bir aracıdır.

- Güven duyma, karar verme, iletişim kurma, ayrıca eğitsel yapıya sahip olma oyun ve drama arasındaki ortak özelliklerdendir.
- Oyundaki etkileşim ile toplumsal gerçeklikteki etkileşimin benzer olması, bir yönüyle oyunun yaratıcı drama alanında kullanılmasını sağlamıştır.

Çalışkan ve Karadağ (2020, s. 47) da oyunda belli bir amaç olmayabileceğini, dramada eğitsel amaçların öğretmen tarafından belirlendiğini, dramanın planlı olduğunu ancak her iki etkinliğin de çocukların özgürce hareket etmesini savunduğunu belirtmişlerdir. Onlara (2020, s. 46) göre eğitim yaratıcı dramadaki oyunsu süreçlerle daha az sıkıcı, dolayısıyla daha etkili olur.

2.6. Yaratıcı Drama

Eski Yunan'da drama doğrudan “yaşamak” anlamına gelmekteydi (Nuhoglu ve Çakmakçı, 2007, s. 22). Literatürde Yunanca “yapmak, etmek, eylemek” gibi hareket anlamı bildiren (Adıgüzel, 2006) “dran” kelimesinden türediği belirtilmiştir (Nuhoglu ve Çakmakçı, 2007, s. 22.; Okvuran, 1993). Türkçede dram, acıklı oyun anlamında kullanılmaya gelmiştir (Okvuran, 1993).

Drama sözcüğünün kökenine ilişkin bir başka düşünce ise “Dramenon” ya da “Dramena” sözcüklerinin Luwice olup her iki sözcüğün de “Dramon”dan geldiğidir. Dro; ana tanrıçanın kocası, man; Anadolu'da baş tanrı, adam, erkektir” (Umar, 1998, s.1'den akt. Adıgüzel, 2006; Aslan, 2001, s.11'den akt. Adıgüzel, 2006; akt. Akman, 2018).

Nutku'ya (1998, s. 27) göre dram kelimesinin eski Yunancadaki başka bir anlamı ise oynamaktır. Sözlükte oyun şeklinde geçmektedir (Arkadaş Türkçe Sözlük, 2021). Dirim'e (1998, s. 34) göre hayali oyundur. Nutku'ya (1998, s. 27) göre dram kelimesi ‘bir şey yapma’ anlamında olsa da antik tiyatrunun gelişmesinden bu yana, bu sözcük yalnızca herhangi bir kimsenin herhangi bir şey yapması değil, belli bir kimsenin, katılanlara anlamı olan bir şey yapmasıdır.

Farklı araştırmacı ve sanatçılar yaratıcı dramayı farklı şekillerde tanımlamaktadırlar:

Tümtürk'e (2019) göre yaratıcı drama: “Bir grup katılımcının kendi geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak bir mekânda, bir lider eşliğinde, drama teknikleri ve oyunsu süreçlerle herhangi bir konuyu, kavramı, fotoğrafı, durumu irdeleme sürecidir.”

Arıkan'a (2016, s. 32) göre yaratıcı drama, çocukların kendi kurdukları öykülerin, durumların canlandırılması, oynanması demektir.

Adıgüzel'e (2019, s. 73) göre yaratıcı drama "Bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama (rol alma) gibi tekniklerden yararlanılarak canlandırılmasıdır. Bu canlandırma süreçleri deneyimli bir eğitmen eşliğinde yürütülürken kendiliğindenliğine (spontaniteye), şimdi ve burada ilkesine, -mış gibi yapmaya dayalıdır ve yaratıcı drama, oyunun genel özelliklerinden doğrudan yararlanır."

Dirim'e (1998, s. 34) göre drama; bir konunun, bir olayın, bir eylemin ya da bir duygunun yeniden canlandırılmasıdır; sözlük anlamıyla yaratmayı içerir.

Tümtürk ve Yüksel (2020, s. 28), drama dilinin; "doğaçlayarak bir durumu incelemeyi, araştırmayı, irdelemeyi ve keşfettiklerimizi, düşündüklerimizi canlandırarak seyreden diğer kişilere aktarmamızı" sağladığını, en temel drama dilini beden ve sözlerin oluşturduğunu ve resim, fotoğraf, müzik, film gibi unsurların ise dramayı zenginleştirdiğini belirtmiştir. Ancak yaratıcı dramada seyredilmek ilk amaç değildir.

Yaratıcı dramanın yukarıdaki tanımları incelendiği zaman, birçok şeyin; duyguların, düşüncelerin, fikirlerin, görüşlerin, konuların, metinlerin yaratıcı drama ile irdelenebileceği görülmektedir. Tümtürk ve Yüksel'in (2020, s. 28) ayrıca inceleme, araştırma ve keşfetme üzerinde durdukları görülmektedir ki dramanın bu yapısının fen bilimleri ile benzediği görülmektedir (s. 13).

Adıgüzel (2019, s. 72) yaratıcı dramanın eğitimde bir yöntem olarak kullanıldığını belirtmektedir. Sunal Kuruöz (2018) ise yaratıcı dramanın bir teknik olmadığını, bir yöntem olarak ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Çocuklar yaratıcı drama yönteminde bedenlerini işe koşacakları için kavrayamadıkları soyut konular zihinlerinde somutlaşacaktır. Oyunsu süreçlerden yararlanılacağı için, dramanın hem hazırlık hem canlandırma hem değerlendirme aşamaları oyunsu süreçler içerebileceği ve/veya içerdiği için eğlenerek öğreneceklerdir.

Üstündağ (2004, s. 16-24), yaratıcı drama yönteminin beş duyuyu geliştireceğini ifade etmekte ve Tümtürk ve Yüksel (2020, s. 13) yaratıcı drama yönteminde yer alan beş duyuya yönelik çalışmaların çocukların fen ve teknoloji dersindeki merak ve keşif duygularını arttıracaklarını öne sürmektedir. 6. sınıf, Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesinde beş duyu

organıyla ilgili detaylı bilgiler yer almaktadır ve bu nedenle bu ünitenin bu alt konusu yaratıcı drama yöntemiyle oldukça uyumludur.

2.7. ‘-Mış gibi yapmak’, Kendiliğindenlik

‘-Mış gibi yapmak’ ya da ‘öyleymiş gibi olmak’ tüm sanatlar gibi yaratıcı dramının da olmazsa olmaz öğelerindedir. “Yaratıcı dramada gerçekte olmamış, gerçekleşmemiş, bir durum gerçekmiş gibi canlandırılır.” (Adıgüzel, 2019, s. 54). Bu yöntem kullanılırken kesinlikle katılımcıların hayatlarıyla ilgili bir konu işlenmemelidir. Gerçeklik kurgusaldır. -mış gibi yapmak canlandırma aşamasında yoğun olarak kullanılır. Örneğin öyleymiş gibi canlandırarak farklı cinsiyetteki bir role girebilmekte, kişi kendini o bireyin yerine koyabilmekte ve empati duygusunu geliştirebilmektedir (Oğuz, 2019, s. 5).

Yaratıcı dramada lider katılımcısını “-mış gibi yapma” sürecine hazırlamalıdır. Yoksa katılımcı role girmeyebilir (Adıgüzel, 2019, s. 55).

-Mış gibi yapmak doğal olarak kendiliğindenlik sürecini doğurmaktadır (Oğuz, 2019, s. 5).

Kendiliğindenlik (spontanlık): “Bireyin dıştan bir dürtü olmaksızın serbest ve bağımsız davranma yeteneğidir.” (Adıgüzel, 2019, s. 55). Bir nevi kendini özgür bırakmaktır.

Moreno’ya göre her insan yaratıcılık potansiyeline doğuştan sahiptir. Ancak yaratıcılığın açığa çıkması için spontaniteye gerek vardır. Spontanlık olmadığı zaman yaratıcılık körleşir; eğer yaratıcılık yoksa tek başına spontanlık işe yaramaz (Adıgüzel, 2019, s. 57). “Doğaçlama süreçlerinde katılımcılar her an sürprizlere açık olmalıdır.” (Oğuz, 2019, s. 5).

2.8. Yaratıcı Dramanın Tarihçesi ve Öncüleri

Yaratıcı drama, eğitimde ilk defa 1911’de köy öğretmeni olan Harriet Finley Johnson’ın tarafından tarih öğretmek için kullanılmıştır. Dorothy Heathcote ve Gavin Bolton ile asıl olması gereken biçimini bulur (San, 2020, s. 109; Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018). Bu alandaki diğer önemli isimler arasında Henry Caldwell Cook, Peter Slade, Brain Way yer almaktadır (Oğuz, 2019, s. 20, 21; Adıgüzel, s. 173, 184, 189, 194).

Türkiye’de eğitimde tiyatro alanında İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun 2. Meşrutiyet, 1908’de ve Cumhuriyet Döneminde çalışmaları vardır (Adıgüzel, 2008; Adıgüzel, 2019, s. 224).

Ülkemizde modern anlamda yaratıcı drama çalışmalarının başlangıç tarihi ise İnci San’ın ve Tamer Levent’in 1982’deki buluşması olarak ele alınmaktadır. Çünkü bu karşılaşma tiyatro sanatçısı Tamer Levent ve öğretim üyesi İnci San’ın mesleki ve teknik bilgilerini birleştirmelerini ayrıca bu alanın çağdaş anlamda varlığını hissettirmelerini sağlamıştır (Adıgüzel, 2008; Adıgüzel, 2019, s. 231).

1990’da bu alanda eğitmen yetiştiren Çağdaş Drama Derneği kurulmuştur (Adıgüzel, 2008; Adıgüzel, 2019, s. 241). Çağdaş Drama Derneği, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak çalışmaktadır.

YÖK, 1997 yılında ilköğretim ve okul öncesi öğretmenliklerinde; 2007 yılında ise sosyal bilgiler, beden eğitimi, Türkçe ve yabancı dil öğretmenliklerinde ‘yaratıcı drama’ dersini zorunlu ders olarak müfredatlara koymuştur (Adıgüzel, 2019, s. 237).

2.9. Yaratıcı Drama Yönteminin Aşamaları

Yaratıcı drama ısınma-hazırlık, canlandırma ve değerlendirme olarak üç aşamadan oluşmaktadır (Adıgüzel, 2006; 2019, s. 136; Tümtürk, 2019; Tümtürk ve Yüksel, 2020, s. 33; MEB, 2018c):

Isınma-hazırlık aşaması: Grup dinamiğini oluşturmak için güven kazanma, uyum sağlama gibi etkinliklerin yapıldığı aşamadır (Adıgüzel, 2019, s. 137). Bireyi fiziksel, duyuşsal ve bilişsel olarak canlandırma aşamasına hazırlama ve beş duyuyu geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılır. Böylelikle birey kendini tanır ve gruba alışır (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 134). Ayrıca bu aşamada çocuk oyunlarından bol bol yararlanır (Erdoğan, 2016, s.7). Bal (2020), ısınma aşamasında çocuklar için daha çok hareketli etkinlikler yapılması gerektiğini belirtmiştir. Üstündağ (2004, s. 40) da bu aşamada daha çok bedeni harekete geçiren çalışmalar yapıldığını belirtmiştir. Tümtürk ve Yüksel’e (2020, s. 33, 34) göre ısınma aşamasında kurallı oyunların haricinde ritmik yürüyüşler ya da yönergeye dayalı yürüyüşler, ritim ve müzik eşliğinde yapılan dans, hareket gibi etkinliklerden yararlanılabilir.

Canlandırma aşaması: Canlandırma aşaması canlandırılacak konu çerçevesinde eğitimci tarafından verilen, bir başlangıç noktası olan ağırlıklı olarak yaratıcı dramanın doğaçlama ve rol oynama teknikleri, ayrıca diğer teknikler kullanıldığı aşamadır (Adıgüzel, 2019, s. 139; Erdoğan, 2016, s. 7). Rol oynama ve doğaçlama canlandırma aşaması için olmazsa olmazdır. “Yaratıcı drama çalışmalarındaki tüm yaşantılar, paylaşımlar, değerlendirmeler bu aşamada oluşturulan canlandırmalara, sonuçlarına ve bireyde bıraktığı izlerine göre yapılır” (Erdoğan, 2016, s. 7). Çalışkan ve Karadağ (2020, s. 134), bu aşamayı “oyunlar” olarak ele almıştır.

Değerlendirme aşaması: Bu aşamada değerlendirmeler yapılır. Öğrenilenlerin kazanıma dönüşüp dönüşmediği, sürecin nasıl geçtiğine yönelik duygu ve düşünceler paylaşılır (Adıgüzel, 2019, s. 139). Birey kendini nasıl hissettiğini, çalışmanın aksayan, eğlendiren, düşündürülen yönleri paylaşılır. Kişiler değil, rolleri eleştirilmelidir (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 139). Bu aşama konuşarak olabileceği gibi, rol içinde ya da dışında yazma olarak da yapılabilir (Erdoğan, 2016, s. 8).

2.10. Yaratıcı Drama Yönteminin Örnek Ders Planlarında Yararlanılan Teknikleri

Bu bölümde yaratıcı drama yönteminde kullanılan ve örnek ders planlarını oluştururken kullanılan bazı tekniklere yer verilecektir:

Doğaçlama: Dramanın tiyatrodan farklarından biri doğaçlamalardır. Yaratıcı drama yönteminde kullanılan tekniklerden ilki doğaçlamadır. Kaymaz Ercanlı ve Karaduman’a (2018) göre; “bireysel ya da grupta yapılabilen doğaçlama, önceden belirlenmeksizin, bir durum ya da andan yola çıkarak, hayal gücüne dayalı olarak yaratma eylemidir.”

Doğaçlama, kalıpları kesin olarak belirlenmemiş bir süreç (Üstündağ, 2004, s. 40) olup bu süreçte değişik anlatım araçları kullanılır (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 136; Erdoğan, 2016, s. 10). Belirli bir ön hazırlığa dayanılmayan ve o an oluşturulan doğaçlama, anında yaratılan fakat geliştirilerek özgün bir estetik oluşturulan bir süreçtir (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 136). Arıkan (2016, s. 30) doğaçlamayı; tema, konu ve duygudan yola çıkarak saptanan hedefe belli aşamalarla alınan yol olarak tanımlamıştır. Adıgüzel (2019, s. 359), doğaçlamanın katılımcıların sözcük dağarcıklarını geliştireceğini, akıcı ve anlamlı konuşmalarını sağlayacağını belirtir.

Rol oynama: Rol oynamada birey gerçek yaşamdaki rolünden, duygu ve düşüncelerinden çıkararak kendini bir başkasının yerine koyar (Ün Açıkgöz, 2014, s. 147- 148). -Mış gibi yapma esas alınmalıdır (Adıgüzel, 2019, s. 359) ve doğaçlamayla birlikte yaratıcı dramının esas ögesidir (Erdoğan, 2016, s. 11). Eğitimde eskiden beri (Ün Açıkgöz, 2014, s. 147) ve sıkça kullanılır (Arslan, 2019, s. 77). Bu yöntemle birey, ses yüksekliği, diksiyon, telaffuz, konuşma sırasını bekleme, dinleme, başkasının sözünü kesmeme (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 135) gibi çağımızda ve bireylerin birbirleriyle iletişimde çok önemli olan ve toplumun sanayileşme sonucu yalnızlaşmasını engelleyecek olan dinleme, konuşma, empati (Okvuran, 1993) becerilerine sahip olur.

Eş zamanlı doğaçlama: Bu teknikte iki veya üç kişi aynı anda doğaçlamaya başlar (Adıgüzel, 2019, s. 362). Dışarıdan gürültülü bir ortam gibi görünür. Ancak izlenme tedirginliğini ortadan kaldıracığı için daha başarılı bir doğaçlama gerçekleşebilir (Arslan, 2019, s. 78). Lider oyunu durdurduğu zaman katılımcılar doğaçlamaya kaldıkları yerden veya baştan başlayarak devam edebilir (Adıgüzel, 2019, s. 362). Örnek ders planlarında bu teknik, iki katılımcının aynı anda doğaçlamaya başlaması şeklinde kullanılmıştır.

Küçük grupla doğaçlama-rol oynama: Bir kişinin ya da tüm grup yerine, küçük gruplar şeklinde yapılan doğaçlamadır. Bu teknikte gruplar doğaçlama öncesinde 4-5 dakika çalışarak rollere ve sürece karar verirler. Güven ve özgüven gelişimi sağlayan bir tekniktir (Adıgüzel, 2019, s. 374).

Büyük grupla doğaçlama-rol oynama (tüm grupla doğaçlama): Öğretmenle birlikte tüm grubun doğaçlamaya katılmasıdır. Dorothy Heathcote'un eğitimlik anlayışı bu şekildedir (Adıgüzel, 2019, s. 375). Öğretmenin de role girdiği bir teknik olarak tanımlanmasına rağmen örnek planlarda genel olarak öğretmen doğaçlamaya alınmamıştır. Lider/öğretmen isterse role girebilir.

Bölünmüş ekran: Süreçte katılımcılar, “değişik zaman ve yerlerde gerçekleşen birden fazla sahne tasarlayıp bu tasarımlarından bir bütünlük içerisinde iki veya daha fazla sahne düzenlemesi yaparlar” (Adıgüzel, 2019, s. 404).

Rol değiştirme: Yaratıcı dramda bireyler rolden çıkmadan süreci tamamlarlar. Teknik süreç tamamlanınca ya da devam ederken canlandırmanın kesilip eşlerin rol değiştirmesi şeklinde uygulanır (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 137). Örneğin heykeltıraş olan çocukla, toprak olan çocuk bir aşamada rollerini değiştirir (Önder, 1999).

Donuk imge: Grup üyelerinin bireysel ya da küçük gruplarla kendi bedenleri ile hareketsiz, sözsüz, görüntüler oluşturma ve yansıtma biçimidir (Adıgüzel, 2019, s. 383; Arslan, 2019, s. 80). Bu görüntüler, bir tablo, bir fotoğraf, bir heykel, bir ifade formu, bir duruş biçiminde olabilir (Adıgüzel, 2019, s. 383). “Donuk imge tekniği, karmaşık fikirlerin görselleştirilmesine ve öğrencilerin belirli kavramlara odaklanmasına olanak verir; zaman içinde bir anı yaratma fırsatı sunmaktadır” (Davies ve McGregor, 2010/2020, s. 176, 177).

Pantomim: Adıgüzel (2019, s. 390), bu tekniği ‘pantomim’ ve ‘mim’ olarak ele almıştır. Tümtürk ve Yüksel (2020, s. 38), tekniği “sözsüz doğaçlama” olarak ele almıştır. Beden dilinin etkin olarak kullanıldığı bu teknikte, doğaçlamaya katılan çocuklar sözlü dili kullanmaz, sadece duruma uygun ‘ay, uf gibi’ sesler çıkarabilirler (Tümtürk ve Yüksel, 2020, s. 38). Çalışkan ve Karadağ’a (2020, s. 135), göre söz olmadığı için hareketler o kadar belirgin olmalıdır ki eğer pantomimle dikiş dikme anlatılıyorsa iğne ve iplik görülüyor gibi hissedilmelidir.

Dramatizasyon: Daha çok yazılı metne dayalı olarak bir konunun canlandırılmasıdır (Arslan, 2019, s. 79). Konuyu ve metni öğretmen seçer, rolleri öğretmen dağıtır (Adıgüzel, 2019, s. 376). Fen bilimlerinde ve matematikte bilim insanlarının hayatlarını canlandırmada kullanılabilir (Davies ve McGregor, 2010/2020, s. 163).

İç ses (kafa sesi): Rollerin iç dünyalarını ortaya çıkarmak, gerekli durumlarda müdahale edip yönlendirmek, çatışmanın çözümünde etkili olabilmek, diyalog içerisinde bulunanların ağzından çıkan sözcük ve tümceler arkasında asıl olarak nelerin yattığına ilişkin bilgileri almak amacıyla bu teknikten yararlanır (Arslan, 2019, s. 89). İki kişi konuşurken iki kişi de konuşanların gerçek düşüncelerini temsil eder, canlandırır; dört kişinin diyalogu olacağı için konuşmaların karışmamasına dikkat edilmelidir (Adıgüzel, 2019, s. 388- 389).

Rol içinde yazma: Katılımcıların rol içiresinde, kendini ana kahraman ya da başka bir kahraman farz ederek yazdıkları günlük, mektup gibi daha öznel ve kişinin içsel dünyasını yansıtan bilgilerin, duygu ve düşüncelerin elde edilebileceği yazma çalışmaları, bu tekniğin en önemli özelliğidir (Adıgüzel, 2019, s. 387; Arslan, 2019, s. 86.; Erdoğan, 2016, s. 13).

Rol kartları: Katılımcılara canlandıracakları karakterlere ilişkin bilgiler, içinde çatışmanın olduğu olay, başlama noktası, zaman ve mekânın yer aldığı bilgiler yazılı olarak verilir (Adıgüzel, 2019, s. 392; Arslan, 2019, s. 87). Katılımcılar birbirlerinin kartlarını görmemeli, olabildiğince “siz” kipiyle yazılmalıdır. Bu, rolü üstlenen kişinin rolü benimsemesini ve roldeki karakterle empati kurmasını sağlar (Adıgüzel, 2019, s. 392).

Öğretmen rolde: Bu teknikte öğretmen öğrenciyle birlikte role girer. Öğretmen aynı zamanda drama lideri olabilir, akran olabilir. Dersin gelişimi için herhangi bir rolü üstlenebilmelidir (Erdoğan, 2016, s. 13).

İstasyon: Yapılandırmacı yaklaşımla eğitim sistemine giren bu teknik, bitmemiş işi bitirmek olarak tanımlanabilir (Erdağı ve Önel, 2015). Her gruba ayrı görev verilir. Liderin yönerge vermesiyle gruplar yer değiştirir ve bir önceki grubun kaldığı yerden devam ederek öykü, afiş, slogan vb. oluşturulur.

Manşet: Katılımcıların konuya uygun sözle bir ifade, slogan veya görsel tasarlamasıdır (Neelands ve Good, 2006'dan akt. Arslan, 2019, s. 90). Gruptan çalışmayı bir iki sözcükle özetlemesi istenebilir.

Sıcak sandalye: Teknik, rolüne iyi konsantre olmuş ana karakterle röportaj yapmaya dayanır. Sorular söz isteyerek ya da herhangi bir düzenleme ile sorulmaz ancak konuşmaların birbiri ile karışmaması gereklidir. Sandalyeye oturan kişiye kişisel sorular sorulmamalı, lider soruları 'bu soruyla şunu mu demek istedin' şeklinde manipüle edebilmelidir (Arslan, 2019, s. 91.; Adıgüzel, 2019, s. 381).

Sıcak sandalye, öğretmenlerin veya öğrenenlerin rol aldıkları ve karakterler, nesnelere veya canlı organizmalar hakkında soru sordukları bir tekniktir. Sıcak sandalyedeki bir öğretmen ya da çocuk, belirli bir olay ya da deneyimi, konunun uzmanı, belirli bir bakış açısına sahip bir karakteri, bir nesneyi ya da canlı bir nesneyi yansıtabilir (Davies ve McGregor, 2010/2020, s. 180).

Akışkan heykel: Bu teknikte oyuncular hep birlikte ayağa kalkarlar ve kendini hazır hisseden bir oyuncu mekânın ortasına gelir. Katılımcı hareketler, kısa cümleler veya sözcüklerle hareketli heykeli başlatır. Diğer katılımcılar buna katılır. Her bir katılımcı bu duygunun farklı yönlerini sergileyebilir ya da ilk katılımcının sergilediklerine katkıda bulunarak bunu zenginleştirirler. Heykelin yeteri kadar sahnede bulunması ve hareket etmesi gerekir. Başlayan katılımcı akışkan heykeli sonlandırır ve tüm grup ona uyar. Adıgüzel (2019, s. 405):

Grup heykeli: Bir katılımcının diğer katılımcılara heykel biçiminde form vermesi şeklinde kullanılan tekniktir. Çalışmanın başında veya sonunda çalışmayı özetlemek amacıyla bu teknikten yararlanılır (Adıgüzel, 2019, s. 387).

Dedikodu halkası: Bu teknikte ana kahraman için dedikodu yapılırken katılımcılar mutlaka rolde kalıp çeşitli çarpıtmalarla abartma yaparlar (Adıgüzel, 2019, s. 387).

Anlatı: “Bu anlatma biçimlerinden birinde anlatıcı öyküyü anlatırken başka bir anlatıcı canlandırabilir” (Adıgüzel, 2019, s. 405). Lider role girer ve bir katılımcının arkasına geçer; katılımcının içinde bulunduğu durumu, aklından geçenleri, duygularını anlatmaya başlar ve öndeki katılımcı, başka bir katılımcının anlattıklarını ifade eden mimik ve jestleri oluşturur (Tümtürk ve Yüksel, 2020).

Altı şapkalı düşünme: Edward de Bono'nun 6 şapkalı düşünme tekniği yaratıcı düşünme teknikleri arasında yer alır. Öğrencilere rol yapma olanağı sunar (Ayaz Can, 2005; Arslan, 2019, s. 93; De Bono, 2017). Şapkaların renklerine göre anlamları şu şekildedir:

- Beyaz (Tarafsız) Şapka: Saflığın, netliğin, nesnelliğin, net bilgilerin rengidir.
- Siyah (Karamsar) Şapka: Olumsuzlukların, o kararın alınması halinde oluşacak risklerin rengidir.
- Kırmızı (Duygusal) Şapka: Tutkuların, duyguları, sezgileri, heyecanları, rengidir. Öfke ve gazabı da ifade eder.
- Sarı (İyimser) Şapka: Pozitif, neşelidir, iyimserdir, olumlu ve iyi düşüncenin rengidir. İşin üstünlükleri, avantajları, getirileri gözler önüne serilir.
- Yeşil (Yaratıcı) Şapka: Yaratıcılık, teklif, ilginç şeyler, değişiklik ve harekete geçme şapkasıdır. Yeşil bitki örtüsünün ve bereketin rengidir.
- Mavi (Değerlendiren) Şapka: Tüm tartışılanları değerlendirir. Serinkanlı şekilde karar vermeyi gerektirir. Soğuk ve gökyüzünün rengidir.

2.11. Bilimde Kavramların Modellenmesi

Davies ve McGregor (2010/2020, s. 179) bilimde kavramların modellenmesini ayrı bir yaratıcı drama tekniği şeklinde almıştır ve bunu şu şekilde anlatır: Bu yaklaşım modelde doğruluğun önemli olduğu fiziksel hareket ve sesler yardımıyla bir kavramın ya da sürecin canlandırılmasında kullanılır; en yüksek etkililiğe çıkmak için gruplar halinde çalışılabilir. Çocuklardan ‘jöle’ gibi maddelerin hareketini göstermeleri istendiğinde, zihinlerinde bazı boşluklar oluşsa da bu onları bilimsel düşünceleri yorumlamaya teşvik edip eleştirel düşünmenin yanı sıra merakı teşvik edebilir.

İçelli, Sülün ve Orhan (2008); Tümtürk ve Yüksel (2020, s. 13) bilimde kavramların modellenmesini, analogi (benzetim) olarak ele almışlardır.

Bu araştırmada da örnek ders planları hazırlarken bazı etkinliklerle bilimsel kavramlar modellenmeye çalışılmıştır.

2.12. Mekân, Katılımcılar, Müzik

Yaratıcı dramada ideal katılımcı sayısı 12 olduğu için (Bal, 2020), ders planlarında kişi sayısı 12 kişi olarak belirlenmiştir. Küçük yaş gruplarında genel olarak eğitmenin işini zorlaştıracığı düşüncesiyle çok katılımcı olması tercih edilmez. Bu nedenle Adıgüzel (2019, s. 112) kalabalık gruplarda sınıfın bölünmesini, sırayla drama yapılmasını önermektedir.

Yaratıcı drama uygulanırken dışarıdan izleyici kabul edilmez (Adıgüzel, 2019, s. 112; Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018; Tümtürk, 2019).

Drama sınıfı öğrencilerin rahat oturabilmeleri için ahşap, halı gibi malzemelerle kaplı; drama malzemelerinin, minderlerin olduğu bir ortam olmalıdır (Adıgüzel, 2019, s. 115; Dadük, 2018; Dadük ve Dede, 2020).

Dramada müzikten yoğun olarak yararlanılacağı için drama sınıfında akustik ve yalıtım önemlidir. Ayrıca çok sıcak ve çok soğuk olmamalıdır, ısı yalıtımı da önemlidir (Adıgüzel, 2019).

“Hızlı olay akışını anlatmanın bir yolu hareketli bir müzik parçasından yararlanmak olabilir, rahatlatıcı bir drama sırasında yavaş ve sakin bir müzik dinletilebilir, her çeşit müzikten yararlanılabilir, müzik teypten dinletilebileceği gibi canlı da yapılabilir, bazı müzik parçaları öğrenciler tarafından çalınabilir” (Önder, 2012, s. 91).

Bu çalışmada yavaş ritimli şarkılar da kullanıldığı hâlde, çocukların yaş grubu göz önüne alınarak genel itibarıyla hareketli parçalar kullanılmıştır.

Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018; Yılmaz’a (2019) göre müziğin sözlerini katılımcılar anlamamalı, sözler onlara bir anlam ifade etmemelidir. Bu sebeple genel olarak ana dilden farklı dilde ve/veya güncel olmayan şarkılar veya sözsüz müzikler kullanılmalıdır. Ancak Siyahlı (2019) müziği yaratıcı dramının olmazsa olmazı olarak nitelemiş, çalışmanın amacına göre sözsüz, etnik, klasik, pop müzik veya herhangi akım müziklerinin kullanılabilirliğini belirtmiştir. Dadük (2018), Dadük ve Dede (2020), 8. sınıf öğrencileriyle

yaptıkları çalışmada öğrencilerin sıkılmaları nedeniyle sadece klasik müzik kullanılmaması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

2.13. Çoklu Zekâ Kuramı ve Yaratıcı Drama

Gardner standart IQ testlerine karşı olup, gerçek yaşamda karşılaştığı problemleri çözemeyen bir kişinin zekâ testlerindeki sayısal ya da sözel testleri çözmesinin pek bir anlam ifade etmediğini savunmaktadır. (Ün Açıkgöz, 2014, s. 183; Gürel ve Tat, 2010). Gardner' e göre birden fazla zekâ alanı vardır (Gardner, 1995'ten akt. Ün Açıkgöz, 2014, s. 285, 286). Bu zekâ temel olarak 8 alanda toplanabilir;

- Sözel- dilsel zekâ
- Matematiksel- mantıksal zekâ
- Görsel- uzaysal zekâ
- Bedensel- hareketsel zekâ
- Müziksel- ritmik zekâ
- Kişilerarası zekâ
- Kişi içi zekâ
- Doğacı zekâ

Guss (2005), dramada çocukların Gardner'ın benlik saygısı, hedef belirleme, düşünme becerileri, duygusal ifade ve öz-yönetimli öğrenmeyi (Campbell, Campbell ve Dickinson, 1996) içeren içsel ve içsel öğrenmeye odaklanan kabul ettiği becerilerin çok ötesinde beceri gösterdiklerini belirtmiştir. Cojocariu ve Butnaru (2014) ise çalışmalarında dramanın iletişim becerilerini geliştirmede etkili bir araç olduğunu belirtmişler, grupta yaratıcı dramanın çoklu zekâ becerilerini değiştirdiğini kanıtlayamasalar da bireysel olarak bazı öğrencilerin çalışmalarıyla ilgili olup olmadığı bilinmediği halde bazı öğrencilerin zekâ becerilerinin değiştiğini görmüşlerdir. Batdı ve Batdı (2015) yaratıcı dramanın çoklu zekâyı geliştireceğini belirtir. Nalbur Taşdemir (2019, s. 14) de bu yöntemin çoklu zekâları geliştireceğini, eğitim sistemimizin bireyselleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

2.14. Eğitimde ve Fen Eğitiminde Yaratıcı Drama

“Eğitimde drama, içinde çoklu iletişim biçimlerinin bulunduğu oyundan sahnelemeye kadar uzanan kesintisiz bir dizidir” (Okvuran, 2000). Ancak dramada amaç sahnelenme değildir. Grupların oluşturdukları doğaçlamaları sadece katılımcılar ve lider izler.

Bu yöntemle birey çevresini ve kendisini tanır. Diğer insanları yakından tanıyacağı, arkadaşlarının hiç bilmediği özelliklerini öğreneceği için dünya ve yaşam hakkında tecrübeler edinir ve sosyalleşir (Arıkan, 2016, s. 83). Yaratıcı drama, bireyler arasındaki iş birliğini (Arıkan, 2016, s. 83; Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 87; İçelli vd., 2008, s. 9; Önder, 1999, s. 69), konuşma, dinleme, okuma, yazma becerilerini; yani dört temel dil becerisini geliştirir (Arıkan, 2016, s. 27). Çocuklar drama yaparlarken, doğaçlamalarını planlarken birlikte görüş alışverişi yapmak durumundadır. Bu durumda ister istemez birbirlerinin görüşlerini dikkate almak zorunda kalırlar. Araları iyi olmayan veya samimi olmayan öğrencilerin dramanın ısınma/hazırlık aşamasında ve doğaçlamalar öncesinde birlikte oyun oynamaları aralarındaki iş birliği geliştirmeye katkıda bulunur. Aynı zamanda canlandırma aşamasında doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yani tiyatral süreçlerden yararlanılacağı için yine öğrenciler arasındaki iş birliği gelişecektir. Her ne kadar yaratıcı dramada amaç tiyatro yapmak değilse bile canlandırma aşamasında ekip birbirini dikkate almak durumundadır. Çocuklar bu sayede toplumda daha önce hiç görmedikleri yaşantıları görebilirler ve empati becerileri gelişir (Arıkan, 2016, s. 83; Okvuran, 1993; Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 53; Üstündağ, 2004, s. 54). Aynı zamanda görme, işitme, tat alma, koku alma, dokunma, duyularının çalışmalarıyla bireysel özelliklerin arasındaki ilişkiyi kavrayabilmekte ve öğrenme ve duyu çalışmaları arasındaki ilişkiyi değerlendirebilmektedirler (Üstündağ, 2004, s. 16).

Yaratıcı drama yöntemiyle fen bilimleri eğitimi soyut kavramları somutlaştırabilmeyi, fen bilimlerinde yaratıcılığı, öğrencilerin gizli kalmış yeteneklerinin desteklenerek geliştirilmesini, öğrenme becerilerini geliştirip zenginleştirmeyi, yaşam boyu öğrenmeyi, grupla çalışma ve iş birliği ile öğrenmeyi, etkili fen ve teknoloji okuryazarı olabilmeyi mümkün kılar (İçelli vd. 2008, s. 5).

Davies ve McGregor’a (2010/2020, s. 183) göre:

- Çocuklar etraflarındaki gerçek dünyayı anlamalarına yardımcı olmak için aktif bir şekilde bilime katılabilirler.

- Bilimsel çalışmayı desteklemek için bilim insanı gibi davranma ve düşünme şansı sunan bilimsel etkinliklere ve araştırmalara katılabilirler.

- Drama çocukları 'üç boyutlu' düşünmeye ve bilimi öğrenmeye teşvik eder.

Ward (2010) çalışmasında dislektik çocuklara fen bilimleri öğretimi için en uygun yöntemi yaratıcı drama olarak belirlemiştir.

2.15. Yaratıcı Dramada Değerler Eğitimi

Önder (2017, s. 165) değerler eğitimi ile ilgili şunu ifade etmiştir:

Günümüzde hızla değişen yaşam biçimlerinin dayattığı yeni değerlerin; üzerinde fazla tartışılmaya, değerlendirilmeye vakit kalmadan, zamanımızda çok etkili hale gelmiş olan medya aracılığı ile özellikle de yeni kuşaklara aktarıldığı ve onları bir belirsizlik ortamında bıraktığı söylenebilir. Bu nedenle de insanlığın binlerce yıllık deneyiminin ürünü olan insanlık değerini, onların bilgisine sunmakta yarar olduğu düşünülebilir.

Küçükaydın (2015), fen bilimlerinde merhamet değerini incelediği çalışmada çeşitli yöntemlerle birlikte dramayı da kullanmış ve olumlu sonuca ulaşmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığının yayınladığı öğretim programlarında bireylere kazandırılması gereken 10 kök değer; sevgi, saygı, dostluk, dürüstlük, sorumluluk, sabır, öz denetim, adalet, yardımseverlik ve vatanseverliktir. Bu değerler güncellenen tüm öğretim programlarında yer aldığı gibi fen bilimleri öğretim programında da (MEB, 2018a) yer almaktadır.

Kırım ve Hırça (2015), temizlik değerini fen okuryazarlığının bir boyutu olarak ele almıştır. Kaya ve Antepli (2018), okul öncesi eğitiminde temizlik değerinin yanı sıra 10 kök değerden sevgi, saygı, sabır, sorumluluk, dürüstlük değerlerini, ayrıca iş birliği, paylaşma, güven, çalışkanlık ve eşitlik değerlerini yaratıcı drama yöntemiyle kazandırabileceğini bulgulamıştır.

2.16. Yaratıcı Drama ve Diyalog

Fen bilimleri derslerinde çocukların grup içinde birbirleriyle çalışmalarının istenmesinin sebebi birbirleriyle konuşma olanağı bulabilmeleridir. Diyalog içerikli yaklaşımlar öğrencilerin günlük hayatta kullandıkları dil ile bilimsel dili ilişkilendirmelerine

yardımcı olabilir. Akran öğrenmeleri gerçekleşebilir. Yaratıcı drama küçük grup tartışmalarına imkân verebilir (Davies ve McGregor, 2010/2020, s. 186, 188,194). Çocuklar birbirlerinin dilinden yetişkinleri anladıklarından daha fazla anlayabilir.

2.17. Edebiyat, Fen Bilimleri ve Drama

Tümtürk ve Yüksel'e (2020, s. 32) göre "çocuklar öyküler yoluyla deneyimlerden anlam çıkarır ve onu özümserler. Dünyayı, çevreyi, hayatı öyküler yoluyla algıladıkları gibi geçmiş ve geleceği öyküler yoluyla algırlarlar."

Yaratıcı drama ise zaten estetik bir bağlam olup çocukların ilgisini çekmekteyken hikayeler ve şiirler de çocukların ilgisini çekmekte büyük bir potansiyele sahiptirler. Düşüncelerin gelişimini sunan metinlerin kullanılması, "çocukların daha geniş bir fen içeriğini ve bilimsel süreç becerilerinin günümüze nasıl uygulandığını anlamalarına yol açacağı" öne sürülmektedir (Davies ve McGregor, 2010/2020, s. 96).

2.18. İlgili Çalışmalar

Yaratıcı drama yöntemi eğitimde; Türkçe öğretimi (Kırmızı, 2009; Maden, 2010), tarih, coğrafya ve müze eğitiminde (Altın ve Oruç, 2007), yabancı dil öğretimi (Siyahlı, 2019; Demircioğlu ve Akkuş İspir, 2016), Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi (Arslan ve Gürsoy, 2008), sosyal bilgiler öğretimi (Kaf, 2017; Kaf ve Yılmaz, 2017), bilişim (Karaosmanoğlu, 2015), matematik öğretimi (Duatepe ve Akkuş, 2006), okul öncesi öğrenim (Kaya ve Antepli, 2018), rehberlik alanında (Kara ve Çam, 2007), fen bilimleri (Savaşçı ve Özdemir Şimşek, 2012; Özdemir, Akfırat ve Adıgüzel, 2009; Özdemir ve Üstündağ, 2007; Nalçacı, 2012; Bertiz, 2010; Bertiz, 2015; Yılmaz, 2003; Tuncel, 2009; Çokadar ve Yılmaz, 2010; Yıldırım, Şekercioğlu ve Yıldırım, 2018; Dadük, 2018; Dadük ve Dede 2020), ilkökul fen bilimlerinde (Yalım, 2003), fizik (Şahin ve Yağbasan, 2012), biyoloji (Güçlü, 2019), kimya (İspir ve Üstündağ, 2008) öğretimi gibi pek çok alanda kullanılmaktadır (Adıgüzel, 2008). Dünyada da özellikle ana dil öğreniminde kullanılan bu yöntem (San, 2020) fen eğitiminde (McGregor, 2012; Ødegaard, 2003; Arieli, 2007) de kullanılmaktadır (San, 2020).

Fen bilimleri eğitiminde yaratıcı drama konusunda eski çalışmalardan birini yapan Kamen (1991), öğrencilerin fen kavramlarını öğrenmesinde bu yöntemin etkililiğini

incelemiştir. Çalışmada hem öğrenciler hem de öğretmenler, kavramların daha iyi anlaşılmasının ve fen öğrenmeye yönelik motivasyon ve ilginin geliştiği konusunda yaratıcı dramadan faydalandıklarını bildirmiştir. Ancak öğretmenlerin, davranış problemlerinden kaçınmak ve eğitimsel değeri en üst düzeye çıkarmak için yaratıcı drama etkinliklerini iyi planlanması gerekmektedir. Ayrıca, yer ve zaman kısıtlamalarının öğretmenlerin yaratıcı dramayı kullanmaktan caydırabileceği belirtilmiştir (Dadük, 2018).

Doğru, Gençosman, Ataalkın ve Şeker (2012), 1990-2009 yıllarını kapsayan içerik analizi çalışmalarında, 2005'ten itibaren Türkiye'deki fen eğitimiyle ilgili tez çalışmalarında kayda değer bir artış gözlemişlerdir. Fen eğitiminde bu yıllar arasında drama çalışma alanını içeren 11 tez tespit etmişlerdir.

Özdemir Şimşek ve Karataş (2020), yaratıcı dramanın fen bilimlerinde yöntem olarak kullanıldığı çalışmaları incelemiştir. 17 tez tespit edip 16 tez incelemişler ve çalışmaların Çağdaş Drama Derneğinin 1999 yılında kurulmasına bağlı olarak 2003'te başladığını ve son yıllarda hız kazandığını belirtmişlerdir. Tümtürk'e (2019) göre de Türkiye eğitimde yaratıcı dramanın kullanılması yönünden geri değildir.

Literatür incelendiğinde dünyada ve Türkiye'de, son yıllarda STEM ve dramayı birleştiren çalışmalar göze çarpmaktadır.

Walan (2021), STEM ve yaratıcı dramayı bütünleştirerek yaptığı çalışmasında bu alanda daha önce çalışmadığını belirtmiştir. Bağımsız değişken olarak drama ve makerspace etkinliklerinin birleşimini kullanmıştır. Makerspace etkinliklerinin drama ile kombininin 21. yy. becerileri olan yaratıcılık, iş birliği, problem çözme, eleştirel ve analitik düşünme becerilerine etkisini ve STEM'e olan ilgiyi nasıl değiştirdiğini ele almıştır. Walan (2021), literatürden genç kızların STEM ile daha az ilgilendiğini belirlemesi nedeniyle örneklemini İsveç'in STEM alanlarına daha az ilgi duyulan bir bölgesinden seçmiş ve çalışmasını yaşları 7-11 arasında değişen 10 kız öğrenciyle gerçekleştirmiştir. Görüşme verilerini gözlem ve ürünlerle destekleyerek olumlu sonuca ulaşmıştır.

Çilengir Gültekin (2019), okul öncesi dönemde dramayı temel alarak, erken STEM programının bilimsel süreç becerilerine ve yaratıcı düşünme becerilerine etkisini incelemiştir. Bu çalışmasında 18'i deney, 22'si kontrol grubunda 40 çocukla çalışmış, yaratıcı düşünce testinin akıcılık, orijinallik, başlıkların soyutluğu, zenginleştirme, erken kapamaya direnç alt boyutlarında deney grubu lehine anlamlı düzeyde fark bulmuştur. Benzer şekilde bilimsel süreç

becerilerinin gözlem, sınıflama, ölçme, tahmin etme, verileri kaydetme ve sonuç çıkarma alt boyutlarında da deney grubu lehine anlamlı fark tespit etmiştir.

Taşkın Can (2013), toplam 59 5. sınıf öğrencisiyle yaptığı çalışmasında 2009- 2010 yılları arasında yapmış olduğu yarı deneysel çalışmasında Işık ve Ses Ünitesinde deney grubunda yaratıcı drama yöntemini uygulamış, kontrol grubunda fen bilimleri geleneksel yöntemle ders işlemiştir. Bu çalışmada deney grubunda kontrol grubuna göre hem başarının hem de bilimsel süreç becerilerinin anlamlı bir şekilde değiştiğini belirlemiştir.

Dadük (2018), Dadük ve Dede (2020), 8. sınıflarla ‘Maddenin Halleri ve Isı’ ünitesinde fen eğitiminde klasik müzikle bütünleştirilen yaratıcı drama çalışmalarında öğrencilerin öz-yeterliklerinin arttığını gözlemlemiştir. Öğrenciler bu yöntemin onlara farklı geldiğini ve öğrendiklerinden zevk aldıklarını, öğrenme sürecinin eğlenceli olduğunu ifade etmiştir. Dadük (2018), Dadük ve Dede (2020), öğrencilerin yere oturmaktan rahatsız olduğuna, zeminin halı gibi malzemelerle kaplanması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu çalışmada bazı öğrenciler klasik müziği beğenmemiştir. Tutum değişikliği için uzun bir süreç gerekmesi nedeniyle, çalışmanın tutumla ilgili kısmında anlamlı bir fark tespit edilememesine rağmen, gruplar arasında sayısal olarak fark bulunduğu belirtilmiştir. Bertiz (2015) de öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada benzer şekilde çevre bilincine yönelik tutum konusunda anlamlı bir fark tespit edememesine rağmen, sayısal olarak fark bulmuştur.

Sedef (2012), yaratıcı drama yönteminin 7. sınıf öğrencilerinde; Açıl (2012) 4. sınıf öğrencilerinde bilimsel yaratıcılığa olumlu etkilerini tespit etmişlerdir. Ayrıca Sedef (2012) bilimsel süreç becerilerine ve özdüzenlemeye; Açıl (2012) akademik başarıya olumlu etki belirlemiştir.

Akgül (2018) dijital öyküleme sürecinde kullandığı drama yönteminin tutuma, bilimsel yaratıcılığa ve akademik başarıya olumlu etki ettiğini tespit etmiştir.

Gümüş (2019), fen bilgisi öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışma sonucunda akademik başarı ve tutuma olumlu etki belirlemiştir.

Bahadır Nalçacı (2019), öğretmen adayları, fen bilimleri öğretmenleri, öğretim üyeleriyle yaptığı çalışma sonucunda mekân ve grup üyelerinin niteliği ile sınıf yönetiminde aksamaların engellenmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. Ayrıca öğrenci hazır bulunuşluk düzeyinin ve öğrenci sayısının da göz önünde bulundurulması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Yaratıcı drama; öğrenciyi sürece aktif olarak dahil etme, bilgilerin kalıcılığını sağlama,

akademik başarıyı artırma, iletişim ve sosyal becerileri geliştirme ve iş birliği içinde çalışmaya katkı sağladığı için bu yöntemin öğretim yöntemi olarak fen bilimleri derslerinde ve öğretmen eğitiminde uygulanması gerektiğini belirtmektedir.

Ormancı (2011); Ormancı ve Özcan (2014) Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinin drama yöntemiyle öğretiminde ön test- son test gruplu yarı deneysel çalışmalarında 18 deney, 18 kontrol, 36 6. sınıf öğrencisiyle çalışmış ve başarı, tutum ve motivasyonda olumlu sonuca ulaşmışlardır.

Öcal (2014); Öcal ve Doğan (2016) Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinde eğitici drama yöntemi olarak geleneksel Karagöz Kukla Oyununu kullanmışlardır. Öcal (2014); Öcal ve Doğan (2016) yapmış olduğu bu çalışmada yaratıcı drama yönteminden çok yaratıcı dramanın tekniklerinden dramatisasyon tekniğine yönelik çalışma kullanmışlardır. Kalıcılık olarak deney grubu lehine anlamlı sonuca ulaşılmıştır. Tutumların değişmesinin zorluğu nedeniyle sayısal olarak anlamlı bir farka ulaşamamış olmasına karşın fen günlükleri ve kompozisyon nitel verileri ile tutumun olumlu yönde değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Erdoğan (2010), eğitici drama yönteminin 7. sınıf Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinde kullanımında başarı ve tutumu incelemiş, statik grup ön test-son test desenini kullandığı çalışmasında, her iki parametrede de anlamlı sonuca ulaşmıştır.

Selvi ve Öztürk (2000), ilkokul 5. sınıflarla Vücudumuzu Tanıyalım Ünitesinin yaratıcı drama ile işlendiği çalışma sonucunda, başarı ve yaratıcı drama testinde deney grubu lehine olumlu sonuç elde etmişlerdir. Tutum konusunda anlamlı fark olmayışını duyuşsal özelliklerin uzun sürede değişmesine bağlamışlardır.

Akman (2018), dramatisasyon yönteminin yaratıcı drama yönteminden farklı olduğunu belirtmektedir.

Berker Baş (2020), çalışmasında yaratıcı drama yöntemini kullanmamış fakat 6. sınıflarla 18 ve 19 kişiden oluşan iki küme ile çalışarak merkezi sinir sistemine yönelik bir oyun geliştirmiştir. Çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat ve yapılandırılmamış gözlem kullanılmıştır.

Bir diğer eğitsel oyun çalışmasında Tayfur (2019), Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinin oyun destekli öğretimi ile öğrencilerin motivasyonlarının, akademik başarılarının arttığını ve olumlu görüşler geliştirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Toraman (2013), öğrencileri ve ailelerini bilgilendirmek için ergen sağlığı dramatisasyon metni hazırlamış ve olumlu sonuca ulaşmıştır.

Küçükaydın (2015), merhamet değeri üzerine 7. sınıflarla, İnsan ve Çevre Ünitesinin Canlılar ve Hayat alanında görseller, videolar, yaratıcı drama, çalışma yaprakları, bitki dikimi, poster, afiş, istasyon, evde canlı beslenmesi, hikâye tamamlama ve kompozisyon yazma tekniklerinden yararlandığı çalışma sonucunda olumlu sonuca ulaşmıştır. Merhamet değerinin sadece sosyal bilgiler ve din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde değil fen bilimlerindeki ünitelerde de geliştirilebileceğini öne sürmüştür.

Şentürk (2019), öğretmenlerle yaptığı görüşmesinde değerler eğitimine en uygun ünitelerden biri olarak Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesini bulgulamıştır.

Kaya ve Antepli (2018), okul öncesi dönemde, değer kazanımında yaratıcı drama yönteminin etkisini araştırmış, sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, paylaşma, temizlik, sabır, güven, dürüstlük ve eşitlik gibi değerlerin kazanımında yaratıcı drama yönteminin etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Derslerde yaratıcı drama yönteminin kullanımıyla ilgili öğretmenler için örnek ders planları veya etkinlikleri içeren tarama sonuçları tabloda verilmiştir:

Tablo 2.1. Ders Planları ve Etkinliklere Yönelik Tarama Sonuçları

Çalışmayı Yapanlar	Çalışmanın Adı	Hedef Kitle	Yöntem
Aydın ve Bülbül (2011)	“Biyoloji konularının öğreniminde dramanın kullanımı: örnek öğretim uygulamaları”	Ortaokul öğrencileri.	Nitel araştırma yöntemi, uzman görüşü.
Siyahlı (2019)	“Yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama modelleri”	5. sınıf öğrencileri.	Nitel araştırma yöntemi, ayrıca doküman analizi deseni.
Serin (2005)	“Yaratıcı dramayla kurgulanmış yaratıcı yazma çalışmalarına ilişkin bir model önerisi”	Ortaokul ve lise öğrencileri.	Nitel araştırma yöntemi, kaynak taraması.
Tümtürk Yılmaz (2000)	“Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yöntemi ile diksiyon becerileri kazandırmaya ilişkin bir model önerisi yaklaşımı”	5. ve 6. sınıf öğrencileri	Nitel araştırma yöntemi, kaynak taraması.

Tablo 2.1.’deki çalışmaların dışında Yağcı (1995) müzik eğitimi konusunda model önerisinde bulunmuş fakat araştırmanın içeriğine ulaşamamıştır.

Aydın ve Bülbül’ün (2012) çalışmasında, biyoloji konuları ile ilgili 34 fen bilimleri öğretmen adayının drama yöntemi ile ilgili etkinlik hazırlamaları istenmiştir. Hazırlanan etkinlikler üç uzmanın görüşüne sunulmuş, uzman görüşleri değerlendirilerek drama etkinliği hazırlanmıştır. Ancak burada ders planları değil sadece etkinlikler geliştirilmiştir.

Yeni literatüre göre yaratıcı drama yöntemi, hazırlık/ısınma, canlandırma ve değerlendirme aşamalarından oluşur (Adıgüzel, 2006; Sunal Kuruöz, 2018; MEBc, 2018). Bu sebeple bu çalışmada yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmadığı, sadece etkinlik geliştirildiği söylenebilir.

Çalışmalar incelendiğinde genelde fen bilimleri dersi için, özelde Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesinin “Denetleyici ve Düzenleyici Sistemler”, “Duyu Organları”, “Denetleyici ve Düzenleyici Sistemleri Sağlığı” konularını ve kazanımlarını kapsayan örnek ders planları önerileri bulunmamaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3. 1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, üzerinde çalışılan bir konuda iç görü geliştirmeye ve anlam oluşturmaya odaklanan, kişilerin hayatında değişiklikler yapma çabasında olan çalışmalardır (Merriam, 2009/2018, s. 1). Nitel araştırmada olay, olgu ya da duruma göre değişebilen bir araştırma süreci söz konusudur (Yıldırım ve Şimşek, s. 67).

Araştırmada ayrıca doküman analizi deseni kullanılmıştır (Siyahlı, 2019). Doküman kelimesi, yazılı, görsel, fiziksel, dijital geniş bir anlamı işaret eder. Belgelerin veri olarak kullanılması gözlem görüşmeden farklı değildir (Merriam, 2009/2018, s. 131, 142). Ders kitabı ve EBA'daki (t.y.) materyallerdeki konu ve kavramları doküman analizi sonucu ders planları hazırlanmış ve öğretmenler için örnek olarak sunulmuştur.

Araştırmada ayrıca drama sınıfının/salonunun nasıl olması gerektiği konusunda da doküman analizi yöntemine başvurulmuştur.

Yaratıcı drama yönteminde katılımcıların grupla iletişim halinde olmaları, geçmiş deneyimleri paylaşmaları, yaratıcı ve eyleme dayalı görevlerde sosyal bir aktör olarak yer almaları esastır. Bu sebeple örnek olarak sunulan ders planlarının iletişimsel, göreve dayalı ve eylem odaklı yöntemlerle bağlantısının kurulması önemli görülmektedir (Siyahlı, 2019).

3. 2. Araştırmanın Evreni

Bu çalışma nitel bir araştırma özelliği taşıyıp kaynak tarama ve yaratıcı drama yönteminin fen bilimleri eğitiminde kullanılmasına yönelik tamamlayıcı ders planları geliştirmeyi kapsamaktadır. Bu bağlamda örneklem belirlemesine gidilmemiştir. Araştırmanın evrenini 6. Sınıf öğrencilerine yönelik Vücutumuzdaki Sistemler ve

Sağlığı ünitesinin yaratıcı drama yöntemiyle işlenmesine yönelik ders planları oluşturmaktadır. Araştırmanın hedef kitlesi 6. sınıflardır.

3. 3. Veri Toplama Teknikleri

Tarama yoluyla ulaşılan yaratıcı dramamın teknikleri ve uygulama aşamaları incelenmiş (Serin, 2005); bu tekniklerden Vücutumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinin kazanımlarıyla ve konularıyla örtüşenler belirlenmiştir. Belirlenen tekniklerden ders planları hazırlanmış ve fen bilimleri öğretiminin ilkelerine uygun olarak sunulmuştur (Tümtürk Yılmaz, 2000).

3. 4. Araştırmada Kullanılan Materyaller

Çalışmada yaratıcı drama yönteminin teknikleri kullanılarak ders planları geliştirmek amacıyla birtakım materyallere başvurulmuştur. Ders planları, kazanımları zenginleştirmek ve aynı zamanda öğrenenlerin yaparak yaşayarak öğrenme hedefleri doğrultusunda geliştirilmelidir (Siyahlı, 2019).

6. Sınıf Fen Bilimleri MEB ders kitabının (2019) Vücutumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesi ve EBA'daki (t.y.) üniteyle ilgili kaynaklara ayrıca üniteye yönelik otantik dokümanlara; videolar, metinler, şarkılar, organ modelleri, oyun hamuru ve atık materyallere başvurulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu çalışmada 6. sınıf “Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı” ünitesinin yaratıcı drama yöntemi teknikleri ile öğretilmesini amaçlayan ders planları geliştirilmiştir. Yaratıcı drama etkinlik ve materyalleri kapsayan bir yöntemdir (Siyahlı, 2019). Bu bölümde alt problemlere yönelik bulgulara; ders planlarının konularına, kullanılan tekniklere, drama sınıfının/salonunun özelliklerine, yararlanılan materyallere, ders planlarına eklenmesi amaçlanan değerlere, sunulan ders planlarının tümüne yer verilecektir.

4. 1. Alt Problem; Dersin Planlanması

Araştırmanın 1. alt problemine göre sunulan ders planlarının konuları Tablo 4.1.'de verilmiştir:

Tablo 4.1. Konuların Dağılımı

Ders Plan Nu.:	Ders Planlarının Konuları
1.	Sinir sistemi, sinir sisteminin bölümleri, merkezî ve çevresel sinir sistemi.
2.	Sinir sistemi, sinir sisteminin bölümleri, merkezî ve çevresel sinir sistemi.
3.	Beyin, sistemlerin eş güdümlü çalışması.
4.	Beyincik, sistemlerin eş güdümlü çalışması.
5.	Omurilik soğani, sistemlerin eş güdümlü çalışması.
6.	Omurilik ve refleks; doğuştan gelen ve sonradan kazanılan refleksler.
7.	Sinir sistemi, sinir sisteminin bölümleri, merkezî ve çevresel sinir sistemi, görme ve işitme duyuları, beyin ve omurilikte etki-tepki mekanizması, sistemlerin eş güdümlü çalışması.
8.	İç salgı bezleri, hormon.
9.	İç salgı bezlerinin sağlığı; hipofiz bezi, büyüme hormonu, devlik hastalığı, cücelik hastalığı.
10.	İç salgı bezleri; böbrek üstü bezleri, adrenalin, sistemlerin eş güdümlü çalışması.
11.	İç salgı bezleri; pankreas, insülin, glukagon.
12.	İç salgı bezleri, tiroit bezi, guatr.
13.	Çocukluktan ergenliğe geçiş, ergen sağlığı.
14.	Duyu organları.
15.	Duyu organları; görme duyu organı, görme olayı, gözün bölümleri, işitme.
16.	Duyu organları; göz sağlığı, görme engeli.
17.	Duyu organları; göz sağlığı, miyopluk, katarakt.
18.	Duyu organları; göz sağlığı, renk körlüğü.
19.	Kulağın yapısı ve işitme.
20.	Kulak sağlığı ve göz sağlığı; işitme cihazı.
21.	Koku alma duyu organı, burun.
22.	Tat alma duyu organı; dil.
23.	Koku ve tat alma ilişkisi, burun ve dil sağlığı, Covid 19.
24.	Deri.
25.	Deri, deri sağlığı, dermatoskop.
26.	İç Salgı Bezlerinin Sağlığı; diyabet (şeker hastalığı), kan şekeri.
27.	Merkezî sinir sisteminin sağlığı, Alzheimer.
28.	Destek ve hareket sisteminin sağlığı.
29.	Sinir sisteminin sağlığı, omurilik, destek ve hareket sisteminin sağlığı, sistemlerin eş güdümlü çalışması, SMA.
30.	Sindirim sisteminin sağlığı.
31.	Dolaşım sisteminin sağlığı, organ bağıışı.
32.	Solunum sisteminin sağlığı, Covid 19.
33.	Boşaltım sisteminin sağlığı, el temizliği, diyaliz.
34.	Alkol ve sigara.
35.	Bilinçli ilaç kullanımı.
36.	Yeşilay.
37.	İlk yardım.
38.	Organ bağıışı ve organ nakli.

Tablo 4.1.'de görüldüğü üzere çalışmada 38 farklı konu ya da kavrama göre örnek ders planı sunulmuştur. Sistemlerin eş güdümlü çalışması kavramına ise 6 adet ders planında değinilmiştir.

4.2. Alt Problem; Sınıfın Yapısı

Tablo 4.2.'de yaratıcı drama uygulanacak salon/sınıf hakkında öneriler ve kaynak taraması verilmiştir.

Tablo 4.2. Kaynaklara göre Önerilerin Dağılımı

Kaynaklar	Öneriler
Adıgüzel (2019, s. 115). Siyahlı (2019).	Mümkünse ayrı bir drama salonu olmalı, Sınıf hazır hale getirilmeli,
Adıgüzel (2019, s. 115); Karadağ (2005). Karadağ (2005); Bal (2020). Karadağ (2005).	Temiz olmalı ve ayakkabısız girilebilmeli, Kişi sayısı az, ideal kişi sayısı 12 olmalı, Havalandırılmış ve ferah olmalı,
Adıgüzel (2019, s. 115); Karadağ (2005). Adıgüzel (2019, s. 115); Karadağ (2005). Karadağ (2005).	Işığı iyi ayarlanmış olmalı, çok ya da az ışıklı olmamalı, Sıcaklığa dikkat edilmeli, çok sıcak ya da çok soğuk olmamalı, ortalama 20 °C, Sınıfın ve sınıfta bulunan nesnelerin renklerine dikkat edilmeli,
Adıgüzel (2019, s. 115, 117). Adıgüzel (2019, s. 117); Yılmaz (2019). Adıgüzel (2019, s. 115); Yılmaz (2019). Adıgüzel (2019, s. 115). Adıgüzel (2019, s. 115).	Kullanılacak materyaller önceden hazır edilmeli, Yaratıcı dramada müzik önemli yer tuttuğu için ses sistemi önceden hazır edilmeli, Drama araç gereçleri atölye öncesinden hazır olmalı, Ses yalıtımı olmalı ve akustik iyi olmalı.
Adıgüzel (2019, s. 115). Adıgüzel (2019, s. 115); Dadük (2018); Dadük ve Dede (2020).	Hareket önemli olduğu için çarpılabilecek sert nesnelere ortada olmamalı, katılımcılar güvenli bir şekilde hareket edebilmeli, Katılımcıların yerde birbirine değmeden yatabilecekleri genişlikte olmalı, Mümkünse zemin halı veya ahşap gibi bir yumuşak malzeme ile kaplanmalı,
Adıgüzel (2019, s. 115); Dadük (2018), Dadük ve Dede (2020).	Öğrencilerin oturumları için minderler olmalı,
Adıgüzel (2019, s. 116); Çalışkan ve Karadağ (2020, s. 119); Karadağ (2005). Karadağ (2005); Çalışkan ve Karadağ (2020, s. 119).	Eğer yaratıcı drama sınıfta uygulanacak ise sıralar çocuklarla birlikte kenara çekilmeli.
Karadağ (2005); Çalışkan ve Karadağ (2020, s. 119)	Spor salonu gibi çok geniş ortamlar dikkat dağıtabilir ve çocukların yönergeleri duyamamalarına sebep olabilir. Gerçeğe çok yakın materyaller, yaratıcılığı sınırlandırabilir.
Adıgüzel (2019, s. 116); Kaymaz Ercanlı ve Karaduman (2018); Karadağ (2005); Çalışkan ve Karadağ (2020, s. 119)	Atölye bittikten sonra eşyalar birlikte kaldırılabilir.

Tablo 4.2.'deki önerilere ek olarak sınıfın düzenli olması, dağınık olmaması gerekir. İdeal drama salonunun/sınıfının temiz, sıcaklığı ortalama 20 °C, kişi sayısının az, aldığı ışık miktarı yeterli ve dengeli düzeyde olmalıdır (Karadağ, 2005). Akustik iyi olmalı, ancak drama salonları gürültülü ortamlar olduğu için içerideki ses dışarıdan duyulmamalıdır ve drama çalışmaları odaklanma gerektirdiği için dışarıdaki gürültü de içeriye etkilememelidir, yani ses yalıtımı iyi olmalıdır (Adıgüzel, 2019, s. 115). Bunlar etkili bir eğitim-öğretim ortamının da özellikleridir (Karadağ, 2005). Öğrencilere sorumluluk ve sahiplenme yetisi kazandıracığı için drama öncesi ve sonrasında sınıf öğrencilerle birlikte temizlenebilir, sıralar birlikte kenara çekilebilir, atölye bittikten sonra eşyalar birlikte kaldırılabilir (Adıgüzel, 2019, s. 116; Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018, Karadağ, 2005, Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 119).

4.3. Alt Problem; Teknikler

Öneri niteliğindeki örnek ders planlarında kullanılan teknikler tablo 4.3.'te verilmiştir:

Tablo 4.3. Kullanılan Tekniklerin Dağılımı

Ders Planı Nu.	Yaratıcı drama yönteminin planlarda yararlanılan teknikleri
1.	Doğaçlama, rol oynama, donuk imge, manşet, istasyon, bilimde kavramların modellenmesi.
2.	Doğaçlama, rol oynama, pantomim, istasyon, manşet, bilimde kavramların modellenmesi.
3.	Doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi.
4.	Doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi.
5.	Doğaçlama, rol oynama, anlatı, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi.
6.	Doğaçlama, rol oynama, pantomim, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi.
7.	Doğaçlama, rol oynama, dramatisasyon, manşet, bilimde kavramların modellenmesi.
8.	Doğaçlama, rol oynama, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi, küçük grup tartışması.
9.	Doğaçlama, rol oynama, pantomim, rol içinde yazma, bilimde kavramların modellenmesi.
10.	Doğaçlama, rol oynama, pantomim, akışkan heykel, bilimde kavramların modellenmesi, manşet.
11.	Doğaçlama, rol oynama, manşet, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi.
12.	Doğaçlama, rol oynama.
13.	Doğaçlama, rol oynama, lider rolde, sıcak sandalye.
14.	Doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi, manşet.
15.	Doğaçlama, rol oynama, küçük grup tartışması, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi, manşet.
16.	Doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, büyük grup tartışması, manşet.
17.	Doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, büyük grup tartışması, manşet.
18.	Doğaçlama, rol oynama, büyük grup tartışması, manşet
19.	Dramatisasyon, bölünmüş ekran, doğaçlama, rol oynama, istasyon, bilimde kavramların modellenmesi.
20.	Doğaçlama, rol oynama, pantomim, büyük grup tartışması, beyin fırtınası.
21.	Tüm grupla doğaçlama, rol oynama, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi.
22.	Tüm grupla doğaçlama, rol oynama, pantomim, bilimde kavramların modellenmesi, manşet.
23.	Doğaçlama, rol oynama, manşet.
24.	Doğaçlama, rol oynama, tüm grup doğaçlaması, bilimde kavramların modellenmesi, istasyon.
25.	Doğaçlama, rol oynama, bölünmüş ekran, pantomim, manşet.
26.	Doğaçlama, rol oynama, bölünmüş ekran.
27.	Dedikodu halkası, doğaçlama, rol oynama, grup heykeli, büyük grup tartışması.
28.	Doğaçlama, rol oynama, manşet.
29.	Doğaçlama, rol oynama, manşet.
30.	Doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, altı şapkalı düşünme.
31.	Doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama.
32.	Doğaçlama, rol oynama, pantomim, bölünmüş ekran, manşet teknikleri. Anlatım.
33.	Doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, kafa sesi/iç ses
34.	Doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi, sıcak sandalye.
35.	Doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi, sıcak sandalye.
36.	Doğaçlama, rol oynama, rol kartları, manşet.
37.	Doğaçlama, rol oynama, manşet.
38.	Doğaçlama, rol oynama, rol içinde yazma, altı şapkalı düşünme.

Tablo 4.3. incelendiğinde yaratıcı dramanın olmazsa olmaz teknikleri olan doğaçlama ve rol oynamanın en çok kullanıldığı görülmektedir. Bazı kavramların öğretiminde analogi/bilimde kavramların modellenmesi tekniğinden oldukça fazla yararlanıldığı görülmektedir.

4.4. Alt Problem; Yararlanılan Materyaller

Tablo 4.4.'te ders planları tasarlanırken yararlanılan materyaller belirtilmiştir:

Tablo 4.4. Yararlanılan Materyallerin Dağılımı

Ders Planı Nu.	Yararlanılan Materyaller
1.	Sinir sistemi modeli, kuru/pastel boya kalemleri, 3 adet A4 kâğıdı.
2.	Müzik çalar, Spotify / Deezer, merkezi sinir sisteminin görevlerinin yazılı olduğu, her gruba beyin, beyincik, omurilik soğanı ve omurilik gelecek şekilde 12 kâğıt, kuru/pastel boya kalemleri.
3.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 3 tane dramatik durum, 12 adet kurşun kalem, 3 adet boş A4 kâğıt.
4.	Müzik çalar, YouTube/ Spotify / YouTube Music / Deezer, 12 adet büyük dil çubuğu, en az 12 adet balon.
5.	Su bardağı ya da 0,5 litrelik su şişesi, dramatik durum, 1 adet sandalye.
6.	Yumuşak, çok büyük olmayan top, müzik çalar, YouTube/ Spotify / YouTube Music / Deezer.
7.	Müzik çalar, YouTube, sallayınca ses çıkarabilmesi için birden fazla anahtarı bulunan anahtarlık veya hareketle ses çıkaran bir nesne, atkı gibi aksesuar, sinir sistemi modeli, mandallar, dramatik durum.
8.	Müzik çalar, YouTube, iç salgı bezlerinin isimlerinin yazdığı, vücutta bölümlerini gösteren ama isimlerle bezlerin eşleştirilmemiş olduğu önceden hazırlanmış birbirinin aynısı 3 adet görsel.
9.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 12 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem.
10.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 1 adet halat, 12 adet kuşun kalem, 3 adet A4 kâğıdı.
11.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer.
12.	Müzik çalar, YouTube Music / Spotify, dramatik durumlar.
13.	Müzik çalar, Spotify / Deezer, bilgi kartları, 1 adet sandalye, dramatik durumlar.
14.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, duyu organları küpü, oyun hamuru, karton, kuru/pastel boya kalemleri, dil çubukları, atık maddeler; atık su şişesi kapakları, atık su şişesi, kâğıtlar, renkli kâğıtlar.
15.	Müzik çalar, Spotify / Deezer, ters ev resimleri, gözü bağlamak için uygun büyüklükte bez; eşarp, atkı gibi malzemeler, metin, kuru/pastel boya kalemleri, 3 adet 35 ×50 cm resim kâğıdı.
16.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music, önceden hazırlanmış, dramatik durum, kuru/pastel boya kalemleri, 1 adet 70 ×100 cm cm ebatlarında resim kâğıdı.
17.	Müzik çalar, YouTube, 2 dramatik durum, kuru/pastel boya kalemleri, müzik çalar, 70 ×100 cm ebatlarında 1 resim kâğıdı.
18.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, akıllı tahta, renk körlüğü testi, tüm grubun çizim yapabileceği tüm grubun çizim yapabileceği 70×100 cm gibi ebatlarda tüm sınıf için uygun büyüklükte fon kartonu, katılımcı sayısına uygun pastel boya seti.
19.	Müzik çalar, YouTube, önceden hazırlanmış düdük sesi, rüzgâr sesi, su sesi, çeşitli hayvanların sesleri gibi sesler 3 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem, kuru/pastel boyalar.
20.	Akıllı tahta, müzik çalar, YouTube, İşaret Diliyle Çocuk şarkısı, 70×100 cm gibi ebatlarda tüm sınıf için uygun büyüklükte fon kartonu, katılımcı sayısına uygun pastel boya seti.
21.	Akıllı tahta, müzik çalar, YouTube, Pinokyo masalının çizgi filmi, oda spreyi, kuru/pastel boya kalemleri, plastik şişe kapakları, dil çubukları, oyun hamuru.
22.	Akıllı tahta, müzik çalar, YouTube / Spotify / Deezer, EBA (www.eba.gov.tr), büyük dil görseli için balon, kâğıt gibi materyaller, kuru/pastel boya kalemleri, kurşun kalemler, 12 adet A4 kâğıdı.
23.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, tadı güzel olan çeşitli meyve, sebze, yemek görselleri, akıllı tahta, kısa video, YouTube.
24.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 6 adet basit önceden elle çizilmiş derinin yapıları olan görseller, 12 adet A4 kâğıdı, en az 12 adet kurşun kalem ve kuru boyalar, 2 adet 70×100 cm ebatlarında fon kartonu, pastel boyalar.
25.	Müzik çalar, YouTube vb., küçük davullar, dramatik durum.
26.	Müzik çalar, Spotify / Deezer, oyun hamuru, dil çubukları, plastik şişeler ve kapakları, müsvedde kâğıtlar, dramatik durum.
27.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, dramatik durum.
28.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 12 adet ip, çocuklar için; 12 yaş çocuklara uygun dambıl/ağırlık, Nazlı Eray'ın Çılgın Atan Mumya romanındaki aynı isimli bölüm metni, 4 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem ve kuru boyalar, dramatik durum.
29.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / YouTube, SMA hastalığının özelliklerine dair kısa bilgi, 3 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem ve kuru boyalar, dramatik durum.
30.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, alkali besinlerin yararları ve alkali olmayan besinlerin zararları ile ilgili kişi sayısı kadar çıktılar, sınıfın yarısı kadar sandalye veya tabure, 6 renkte şapka (sarı, kırmızı, mavi, yeşil, beyaz, siyah) veya görünür büyüklükte karton, dramatik durum.
31.	Müzik çalar, YouTube, kuru/pastel boyalar, iki dramatik durum.
32.	Müzik çalar, YouTube, 12 adet kurşun kalem, 3 adet A4 kâğıdı, sağlıklı solunum ile ilgili bilgi, dramatik durum.
33.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, rol kartları.
34.	Müzik çalar, YouTube / Spotify / YouTube Music / Deezer, sandalye, dramatik durum kartları.
35.	Bilinçsiz ilaç kullanımı ile ilgili önceden hazırlanmış olan görseller, akıllı tahta, EBA (eba.gov.tr), rol kartları.
36.	Müzik çalar Spotify / YouTube Music / Deezer, akıllı tahta, EBA (eba.gov.tr), Yeşilay şiiri, rol kartları.
37.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 3 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem, iki dramatik durum.
38.	Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 12 adet minder, 12 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem ve kuru boya kalemler, müzik çalar, iki dramatik durum, Ömer Özkan'ın ve Özlenen Özkan'ın başarılarına ait haber, altı renkte (sarı, kırmızı, mavi, yeşil, siyah, beyaz) şapka veya görünür büyüklükte kartlar.

Tablo 4.4.'te yaratıcı drama yöntemi kullanılırken ses önemli bir yer tuttuğu için müzik çalar, hoparlör gibi araç gerecin mutlaka hazır olması gerektiği görülmektedir. Kurşun kalemler, kuru boya, pastel boyalar, A4 kâğıtları gibi araç gereçlerin ayrıca dersin durumuna göre önceden hazırlanması gereken dramatik durumların ders planlarında önemli bir yer tuttuğu söylenebilir.

4.5. Alt Problem, Yararlanılan Müzikler

Tablo 4.5.'te ders planlarında yararlanılan müziklerin dağılımı verilmiştir:

Tablo 4.5. Yararlanılan Müziklerin Dağılımı

Ders Planı Nu.	Müzik Önerileri
1.	Müzik önerisi yok.
2.	Lindsey Stirling'in Roundtable Rival şarkısı.
3.	Anjelika Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Rose Mystery şarkısı.
4.	OMNIA grubunun Saltatio Vita şarkısı.
5.	Müzik önerisi yok.
6.	OMNIA grubunun The Sheenearlahi Set şarkısı.
7.	Loituma grubunun Ievan Polkka şarkısı, Timothy Infinite'nin Jugoso şarkısı.
8.	Pulp Fiction'ın uyarladığı Zeki Müren'in Yaralı Gönül şarkısı.
9.	Vangelis'in Conquest of Paradise Extended şarkısı.
10.	Akın'ın Adrenalin şarkısı.
11.	Stromae'un Papaoutai şarkısı.
12.	Haggard'ın Herr Mannelig şarkısı.
13.	Imagine Dragons grubunun Believer şarkısı.
14.	Anjelina Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Jasmine şarkısı.
15.	Willy William'ın seslendirdiği Ego şarkısı.
16.	Ash'ın Mosaïque şarkısı.
17.	Türk Hömev ile Ağız Kopuzunu Elektronik Müzikle Birleştiren Altaylı Kam Turhan'ın şarkısı.
18.	Ahzee'nin King şarkısı.
19.	Şebnem Paker ve Grup Etnik'in Dinle şarkısı.
20.	'İşaret Diliyle Çocuk' şarkısı, dinleme-izleme metni.
21.	Rodrigo'nun Gitar konçertosu.
22.	Tarkan'ın Dilli Dütük şarkısı.
23.	Lindsey Stirling'in We Three Gentlemen şarkısı.
24.	Anjelina Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Lotus 2 şarkısı.
25.	Vivaldi'nin 4 Mevsim parçasından İlkbahar bölümü.
26.	Lindsey Stirling'in Master of Tides şarkısı.
27.	Farid Farjad'ın Soghati şarkısı.
28.	Islandman'ın Dimitro şarkısı.
29.	FAUN'un Federkleid şarkısı.
30.	Anjelika Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Orchid 2 şarkısı.
31.	Hasan Cihat Örtör'ün yorumladığı İspanyol Serenadı şarkısı.
32.	Selecta J Prod X Loving Beat-Zouk-Reggae-RaggA 2K19 şarkısı.
33.	Micheal Jackson'ın They Don't Care About Us şarkısı.
34.	OMNIA grubunun Fee Ra Huri şarkısı.
35.	Müzik önerisi yok.
36.	Anjelika Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Isparta Rose şarkısı.
37.	OMNIA grubunun Kokopelli şarkısı.
38.	Anjelika Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Orchid 1 şarkısı.

Tablo 4.5. incelendiğinde 1., 5. ve 35. ders planlarında müzik önerisi verilmediği görülmektedir. Çünkü 1., 5. ve 35. ders planları hareketli etkinlikler içermektedir, eğer öğretmenler bu etkinlikleri yeterli görmezlerse müzik ilave edebilirler.

Örneklerde Akbar'ın (2002a, 2002b, 2002c, 2002ç, 2002d, 2002e) şarkılarına, OMNIA (2010, 2011, 2012, 2014) grubunun şarkılarına, Stirling'in (2014a, 2014b, 2018) şarkılarına yer verilmiştir. Ayrıca Akın'ın (2009), Ash'ın (2016), Ahzee'nin (2017), Islandman ve Dubaz'ın (2020), Haggard'ın (2004), Farjad'ın (2008), Faun'un (2017), Imagine Dragons'un (2017), Infinite'nin (2019), Stromae'un (2013), Vangelis'in (1992), William'ın (2016), Tevetoğlu'nun (2007), Jackson'un (2009) şarkılarına yer verilmiştir. Zeki Müren'in Yaralı Gönül şarkısının uyarlanmış versiyonundan (OIA Müzik, 2011), Örtter'in (2012), X Boom TV Mu'nun (2019) yayını, Altaylı Kam Turhan'ın (Karaus, 2016), Loituma grubunun Ievan Polkka (Cosmicrat, 2008) şarkılarından sadece ses olarak yararlanılmıştır. Gülçin Öğretmen'in (2014) videosu dinleme izleme metnidir. Şebnem Parker ve Grup Etnik'in Dinle şarkısı şarkıları resmi olmayan YouTube kanallarında bulunmuştur, bu nedenle kaynakçada gösterilmedi, bu şarkıdan da ses olarak yararlanıldı. Rodrigo ve Vivaldi'ye internet kaynaklarından ulaşılabilmektedir.

4.6. Alt Problem, Değerler

Bu çalışmada değerler bağlamında merhamet (Küçükaydın, 2015; Şentürk, 2019) değeri, aynı zamanda fen okuryazarlığının bir boyutu (Kırım ve Hırça, 2015) olan temizlik (Kırım ve Hırça, 2015; Kaya ve Antepli, 2018) değeri, ayrıca Kaya ve Antepli'nin (2018) önerdiği diğer değerler olan iş birliği, güven, eşitlik değerlerinin, 10 kök değerden sevgi, saygı, sorumluluk ve dürüstlük 'yardımseverlik', değerlerinin ve Şentürk'ün (2019) önerdiği, 10 kök değer arasında yer alan 'dayanışma', 'dostluk' haricinde 'etik değerler', 'sağlığın korunması', 'insanlık ve canlılık yararı' gibi değerler örnek ders planlarına eklenmiştir.

Ders Planı 1. Değerler: 1 numaralı ders planı, 2. etkinlikte; "Gruplardaki katılımcılar, bir arkalarındaki ve bir önlerindeki öğrencilerle ele ele tutuşurlar; en öndeki öğrencinin bir eli boşta kalır", "Merkezi sinir sistemi modelini gören en öndeki öğrenciler bir arkadaki arkadaşlarının elini sıkırlar" ifadeleri yer almaktadır. Bu şekilde 'güven' ve 'iş birliği' değerlerinin gelişeceği, 3. etkinlikte gruplar canlandırmalarını birlikte planlayacakları ve birlikte oynayacakları için 'iş birliği', 'dayanışma' 'güven' ve 'sorumluluk' değerlerinin kazanımı ve 5. etkinlik istasyon tekniğinin ise 'iş birliği' ve 'sorumluluk' değerlerinin gelişmesine katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Ders Planı 2. Değerler: 2 numaralı ders planı, 3. etkinlikte gruplar birlikte donuk imge şeklinde heykel oluşturacakları ve bunu birlikte planlayacakları için 'iş birliği', 'dayanışma'

‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin gelişeceği düşünülmüştür. İstasyon tekniğini içeren değerlendirme aşamasının 4. etkinliğinde yine ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin geliştirilmesi düşünülmüştür.

Ders Planı 3. Değerler: 3 numaralı ders planı, 1. etkinlikte temas olacağı için ‘güven’ değerinin kazanımı düşünülmüştür. 3 numaralı ders planının 3. etkinliğinde bulunan dramatik durumda ‘1. grup: Bir kişi beyin olur, bir kişi hasta olur. Hastanın tansiyonu çıkar ve ateşi yükselir. Beyin vücut sıcaklığını ve tansiyonu ayarlamaya çalışır. 2. grup: Bir kişi beyin olur. Bir kişi aç ve susuz bir insan olur. Bir kişi açlık, bir kişi susuzluk olur. Aç ve susuz kişi et ve ayran yiyen bir kişiyi görür. Doğa çalamanın bundan sonra nasıl gerçekleşeceği gruba bırakılır. Beynin açlığı ve susuzluğu ayarladığı belirtilir. 3. grup: Bir kişi beyin olur. Diğer üç kişi görme, koku duyusu ve düşünme olur.’ Bu etkinliklerin ‘hoşgörü’, ‘yardımseverlik’, ‘eşitlik’ ve ‘merhamet’ değerlerini kazandırması amaçlanmıştır. Ayrıca katılımcılar birlikte canlandırmalarını planlayacakları ve birlikte gerçekleştirecekleri için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 4. Değerler: 4 numaralı ders planı, 2. etkinlikte katılımcılar canlandırmalarını birlikte planlayacakları ve birlikte gerçekleştirecekleri için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 5. Değerler: 5 numaralı ders planı, 1. etkinlikte takım çalışması yer almakta ve katılımcılar patronun kim olduğunun bulunamaması için birlikte hareket etmektedir. Bu sebeple bu etkinlikte ‘iş birliği’, ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 3. etkinlikte eşler canlandırmalarını birlikte planlayacakları ve birlikte gerçekleştirecekleri için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 6. Değerler: 6 numaralı ders planı, 3. ve 5. etkinlikte gruplar canlandırmalarını birlikte planlayacakları ve birlikte çalışacakları için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 7. Değerler: 7 numaralı ders planı, 1. etkinlikte katılımcılar en öne takip ettikleri için ‘güven’ değerinin gelişeceği düşünülmüştür. 3. etkinlik ‘güven’ çalışması etkinliğidir. 4. etkinlik kısmen dramatizasyon tekniğine dayalı olsa da 4. ve 5. etkinliklerde canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte gerçekleştirileceği için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 8. Değerler: 8 numaralı ders planı, 2. ve 3. etkinliklerde küçük grup tartışmaları olduğu için ‘nezaket’, ‘sorumluluk’ ve ‘iş birliği’, 4. ve 5. canlandırma etkinliklerinde canlandırmalar birlikte planlanacağı ve gerçekleştirileceği için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 9. Değerler: 9 numaralı ders planı, 1. etkinlik ‘güven’ çalışmasıdır ve uyumu geliştirici bir etkinliktir. Birer canlandırma etkinlikleri olan 3. ve 5. ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 10. Değerler: 10 numaralı ders planı, 3. ve 4. canlandırma etkinliklerinde canlandırmalar birlikte planlanacağı ve sergileneceği için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 11. Değerler: 11 numaralı ders planı, 3. canlandırma etkinliğı kısmen dramatizasyon tekniğı olmasına rağmen yine de doğaçlamaların planlanması ve doğaçlamalar katılımcılara bırakıldığı için katılımcılara ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 12. Değerler: 12 numaralı ders planı, hazırlık aşamasında, 2. etkinlikte katılımcılar birbirlerine temas edecekleri ve yarışma olmadığı için ‘güven’ değerinin gelişeceğı düşünölmüştür. Güven ve uyum çalışmalarında bu etkinlik uygulanabilir. 3. ve 4. canlandırma etkinliklerinde canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte gerçekleştirileceğı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazanımının düşünölmemesinin yanı sıra tiroit bezinin sağlıklı çalışmasının yaşamımızdaki öneminin kavranmasının ve katılımcıların hasta bireylerin yerlerine kendilerini koymaları söz konusu olduğu için empati gelişimiyle birlikte olarak ‘nezaket’, ‘hoşgörü’, ‘saygı’, ‘eşitlik’ ve ‘merhamet’ değerlerinin gelişeceğı düşünölmüştür.

Ders Planı 13. Değerler: 13 numaralı ders planı, 4. ve 5. etkinliklerde doğaçlamalar grupça planlanıp, grupça canlandırılacağı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceğı düşünölmüştür, aynı zamanda fen-teknoloji-toplum-çevre bağlamında katılımcılara farkındalık kazandırmak amaçlanmıştır. Ayrıca katılımcılara yaşlılarıyla empati kurarak ruh ve beden sağlıkları açısından kendileriyle barışık ve etkili ve mutlu bir yaşam kazandırmak amaçlanmıştır. Bu sebeple ‘özdenetim’ değerinin kazandırılabilceğı düşünölmüştür.

Ders Planı 14. Değerler: 14 numaralı ders planı, 2. etkinlik meyve sepeti oyununda katılımcılar ebe olmamak için çeşitli stratejiler üretebilecekleri için ‘iş birliği’ ve ‘dayanışma’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 3. etkinlikte katılımcılar birlikte duyu organlarının şekillerini temsil etmeye çalışacakları ve en iyi temsil eden grup puan alacağı için yardımlaşma ve dayanışma değerlerinin olduğu düşünülmüştür. 4. etkinlik kısmen dramatizasyon tekniğine dayalıdır ancak doğaçlamalar katılımcılara bırakılmıştır. Katılımcılar birlikte doğaçlamalarını planlayıp planlamalarını birlikte ortaya koyacakları için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 5. etkinlik STEM çalışmalarının ürün geliştirme ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. Ancak bu etkinlik bir STEM çalışmasından oldukça basit bir etkinliktir, denilebilir. Çünkü STEM çalışmaları yaratıcı drama yöntemi gibi birden çok aşamadan oluşmaktadır, ayrıca STEM çalışmasında farklı dallarda uzman olan öğretmenler bir arada çalışmaktadır.

Ders Planı 15. Değerler: 15 numaralı ders planı, 4. etkinlik kısmen dramatizasyon tekniğine dayalıdır ancak doğaçlamaların planlanması ve canlandırmada seçilecek konuyla ilgili elzem cümleler hariç canlandırmalar katılımcılara bırakılmıştır. Bu sebeple planda ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. Ders planı 2. etkinlik kör ebe oyunu aynı zamanda katılımcılara farkındalık kazandırabileceği, bunun sonucunda ‘saygı’ ve ‘eşitlik’ değerlerinin gelişebileceği düşünülmüştür. Aynı zamanda 5. etkinlikte gruplar çizimleri birlikte yapıştıracakları için iş birliğine bağlı ‘sorumluluk’ ve ‘iş birliği’ değerlerinin gelişeceği düşünülmüştür. Ayrıca bu etkinlikte insanlık yararına hayal gücü kullanılacağı için ‘yardımseverlik’ ve toplumsal ‘dayanışma’ değerlerini kazandırabileceği düşünülmüştür.

Ders Planı 16. Değerler: 16 numaralı ders planı, ‘eşitlik’ konusunda katılımcılara farkındalık sağlamayı amaçlamaktadır. Bu planın hazırlık aşaması 1., 2. ve 3. etkinlikler katılımcıların çevrelerine dikkat etmelerini, aynı zamanda görme ile ilgili farkındalık kazanmalarını amaçlamaktadır. Aynı zamanda ‘güven’ ve uyum etkinliğidir. Canlandırma etkinliği 4. etkinlikte katılımcıların farkındalığını arttırmayı empati duygusuyla insan haklarına ‘saygı’, ‘eşitlik’ ve ‘merhamet’ değerlerini kazandırmayı amaçlamaktadır. Katılımcılar canlandırmalarını birlikte planlayıp birlikte gerçekleştirecekleri için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. Bir değerlendirme etkinliği olan 5. etkinliğin, tüm grup birlikte çizim yapacağı için ‘sorumluluk’ ve ‘iş birliği’

değerini içerdiği düşünülmektedir. Ayrıca bu etkinlikte insanlık yararına hayal gücü kullanılacağı için ‘yardımseverlik’ ve toplumsal ‘dayanışma’ değerlerini kazandırabileceği düşünülmüştür.

Ders Planı 17. Değerler: 17 numaralı ders planı, katılımcılara görme kusurları ile ilgili farkındalık kazandırmayı amaçlamıştır. 3. canlandırma etkinliğinde yer alan, “Otobüse yetişeceksiniz. Yazıları bazen okuyup bazen okuyamadığınızı fark ettiniz. Yanınızda arkadaşınız var, onla bu durumu konuşun” dramatik durumunda katılımcılar kendi durumlarıyla ilgili farkındalık kazanabilirler. Bu nedenle etkinliğin ‘sağlığın korunması’ değerini kazandırmayı amaçladığı söylenebilir. 3. canlandırma etkinliği, iki arkadaş arası canlandırmayı ele aldığı için ‘güven’ ve ‘dostluk’, 4. canlandırma etkinliği büyükanne ve torun arasında geçtiği için insan haklarına ve büyüklere ‘saygı’, ‘sevgi’, ‘nezaket’ ve ‘merhamet’ değerlerinin gelişeceği düşünülmektedir. Canlandırmalar birlikte planlanıp gerçekleşeceği için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünülmüştür. Bir değerlendirme etkinliği olan 5. etkinliğin, tüm grup birlikte çizim yapacağı için ‘sorumluluk’ ve ‘iş birliği’ değerini içerdiği düşünülmektedir. Ayrıca bu etkinlikte insanlık yararına hayal gücü kullanılacağı için ‘yardımseverlik’ ve toplumsal ‘dayanışma’ değerlerini kazandırabilceği düşünülmüştür.

Ders Planı 18. Değerler: 18 numaralı ders planı, katılımcılara renk körlüğü hastalığı hakkında farkındalık sağlamayı amaçlamaktadır. 2. ısınma etkinliğinde renk körlüğü testinin sınıfça incelenmesinin ‘sağlığın korunması’ değerini içerdiği düşünülmektedir. ‘Renk körü bir arkadaşınızı yaya geçidinden, karşıdan karşıya geçirin.’ dramatik durumu bu hastalığa dikkat çekmekle birlikte iki arkadaş rolüne girileceği için ‘güven’, ‘dostluk’, ‘yardımseverlik’, ‘merhamet’, toplumsal ‘dayanışma’ ve insan haklarına ‘saygı’, aynı zamanda ‘nezaket’ değerlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte gerçekleşeceği için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünülmüştür.

Ders Planı 19. Değerler: 19 numaralı ders planı, 2. etkinlikte canlı sesleri dinletileceği için ‘insanlık ve canlılık yararı’, ‘çevreye duyarlılık’, ‘hayvan sevgisi’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 3. etkinlikte kısmen dramatizasyon tekniği bulursa da planlama ve doğaçlamalar ve doğaçlamaların planlanmaları katılımcılara bırakıldığı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünülmüştür. 4.

etkinlikte istasyon tekniğinden yararlanıldığı için bu etkinlikte ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerinin bulunduğu düşünülmüştür.

Ders Planı 20. Değerler: 20 numaralı ders planı katılımcılara kulak sağlığı ile ilgili farkındalık kazandırmayı amaçlamaktadır. 1. etkinlik gürültü ile ilgili farkındalık sağlamayı amaçlamaktadır ve gürültünün insan hayatına fizyolojik ve psikolojik zararları düşünülerek ‘sağlığın korunması’ değerinin kazandırılmasının mümkün olabileceği düşünülmüştür. 2. etkinlik işaret dilinin ve duyma engelli insanların varlığına dikkat çekerek ‘merhamet’, ‘eşitlik’, insan haklarına ‘saygı’ ve ‘yardımseverlik’ değerlerini açığa çıkarmayı amaçlamaktadır. 3. etkinlik iletişimle ilgili farkındalık kazandırmayı amaçlamaktadır. 4. etkinlik, dede- torun ilişkisini içermektedir, insan haklarına, büyüklere ‘saygı’, ‘sevgi’, ‘nezaket’ ve ‘merhamet’ değerlerini içerdiği düşünülmektedir. Keza 5. etkinlik katılımcılara işitme engeli ile ilgili farkındalık kazandırmayı amaçlamakta olup insan haklarına ‘saygı’, ‘eşitlik’, ‘merhamet’ ve ‘yardımseverlik’ değerlerini içerdiği düşünülmektedir. 4. ve 5. etkinliklerde canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte gerçekleştirileceği için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilmesi düşünülmüştür. 6. etkinlik, değerlendirme etkinliği ve manşet tekniği olup iş birliğini gerektirdiğinden ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerini ve insanlık yararına hayal gücü kullanılacağı için yardımseverlik değerinin kazandırılabilmesi düşünülmüştür.

Ders Planı 21. Değerler: 21 numaralı ders planı, Pinokyo masalının dinleme-izleme metnini içeren 2. etkinlikte katılımcılara ‘dürüstlük’ ve ‘merhamet’ değerlerinin kazandırılabilmesi düşünülmüştür. 3. etkinlik kısmen metne yani dramatizasyon tekniğine dayalı bir canlandırma etkinliği olmasına rağmen doğaçlamaların planlanması ve doğaçlamalar öğrencilere bırakılmıştır, bundan dolayı bu etkinliğin ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilmesi düşünülmüştür. Değerlendirme aşamasının etkinliği olan 4. etkinlikte ‘Burnu koku almayan biri için koku alacak burun maketi tasarlayıp, görevlerini anlatırlar, reklamını yaparlar.’ ifadesi geçmektedir. Katılımcıların diğer insanları düşünecekleri için empati yapacakları, böylece etkinlikte ‘yardımseverlik’ ve toplumsal ‘dayanışma’ değerlerinin kazandırılabilmesi ve gruplar birlikte maket tasarlayacakları için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilmesi düşünülmüştür.

Ders Planı 22. Değerler: 22 numaralı ders planı, 3. ve 5. etkinliklerde canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte oynanacağı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilmesi düşünülmüştür. 4. etkinlik kısmen dramatizasyon etkinliği olup

rol dağılımı, doğaçlamaların planlanması ve doğaçlama katılımcılara bırakılacağı için “iş birliği”, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 23. Değerler: 23 numaralı ders planı, ‘Yeşillik içindesiniz, etraf yeşillenmiş, çiçek açmış, çiçek kokuları duyuyorsunuz. Sonbahar mevsimi, yağmur yağmış ve yağmurdan sonra toprak kokusu olarak bilinen ozon kokusu alıyorsunuz.’ cümlelerini içeren 1. etkinliğin, ‘insanlık ve canlılık yararı’ ve bitkilere ‘merhamet’ değerlerini içerdiği düşünülmüştür. 3. etkinlikte Covid 19 hastalığına dikkat çekmek amaçlanmış ve bu sayede öğrencilerin bu hastalığa karşı farkındalık kazanmaları, ‘temizlik’, ‘özdenetim’ ve insanlara ‘merhamet’, aynı zamanda ‘vatanseverlik’ duygusu geliştirmeleri amaçlanmıştır. Dolayısı ile bu etkinlikte merhamet değerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 4. etkinlikte canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte oynanacağı ötürü ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 5. etkinlik, manşet tekniğinde birlikte çizim yapılacağı için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerinin gelişeceği düşünülmüştür.

Ders Planı 24. Değerler: 24 numaralı ders planı, 2. etkinlikte temas olduğundan güven ve hissetme duygusu ile ilgili olduğu için algı çalışması olup, ayrıca bu etkinlikte ‘güven’ değeri kazandırılacağı düşünülmüştür. 3. etkinlik kısmen dramatizasyon tekniğine dayalı bir teknik olmasına rağmen doğaçlamalar ve doğaçlamaların planlanması gruba bırakılacağı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 4. değerlendirme etkinliğinde istasyon tekniği uygulandığı için bu etkinliğin ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerini kazandırabileceği düşünülmüştür.

Ders Planı 25. Değerler: 25 numaralı ders planı, 2. etkinlik, 24 numaralı ders planının 2. etkinliğine benzemektedir. Bu etkinlikte hissetme ve işitme duyuları birlikte işe koşulacağı için, bu etkinlik bir algı çalışmasıdır. Aynı zamanda lider ve katılımcılar arasında ‘güven’ değerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 3., 4. ve 5. canlandırma etkinlikleri, hasta bireylerle empati kurularak ‘merhamet’ değerlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bu etkinlikler, verilen hastalıklarla ilgili katılımcılara farkındalık sağlamayı amaçlayan etkinlikler olması sebebiyle ‘eşitlik’ değerini kazandırabilecek etkinlikler olduğu düşünülmüştür. 4. ve 5. etkinliklerde katılımcılar canlandırmalarını birlikte planlayıp birlikte oynayacakları için bu etkinliklerin ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerini kazandırılacağı düşünülmüştür. Kanser tüm dünyayı ve ülkemizi büyük tehdit altında bırakan hastalıklardan bir tanesi olduğu için bu planda ‘umut’ ve 5. etkinlikte toplumsal ‘dayanışma’ değeri olduğu düşünülmüştür.

Ders Planı 26. Değerler: 26 numaralı ders planı, 3. etkinlikte “3 gündür yemek yiyememiş bir çocuğu ve sonra yemek bulan ve artık hiç aç kalmayacak bir çocuğu grup pantomimle canlandıracaktır” dramatik durumunda insana ‘merhamet’ değerini, aynı zamanda bu dramatik durum aç insanların doyurulması gerektiğini çağrıştıracığı için etkinliğin ‘yardımseverlik’, ‘nezaket’, ‘eşitlik’ ve toplumsal ‘dayanışma’ değerlerini kazandırabileceği düşünülmüştür. 4. etkinlikte doğaçlamalar birlikte planlanıp birlikte oynanacağı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 5. etkinlik farkındalık ve birlikte basit bir tasarım yapma gerektirdiğinden bu etkinliğin ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerini kazandırabileceği düşünülmüştür.

Ders Planı 27. Değerler: 27 numaralı ders planı, 2., 3. ve 4. etkinlikler alzaymır hastalığına karşı bireylerin duyarlılık kazanmasını amaçlamaktadır. 3. etkinlik anne-çocuklar, büyükanne-torunlar, büyükanne-gelin ilişkisini ele aldığı için insan haklarına ‘saygı’, ‘sevgi’, ‘nezaket’ ve ‘merhamet’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 3. ve 4. etkinlikler canlandırmaları birlikte planlamayı ve birlikte oynamayı içerdiği için bu etkinliklerde “iş birliği”, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 28. Değerler: 28 numaralı ders planı, ‘sağlığın korunması’ değerine yönelik bir örnek ders planıdır. 2., 4., 5., 6. etkinliklerde doğrudan, 1. ve 3. etkinliklerde dolaylı olarak bu değer kazandırılacağı düşünülmüştür. 2. etkinlik, hareket çalışmasıdır, ayrıca algıya yönelik çalışmadır. Aynı zamanda bu etkinlikle ‘sağlığın korunması’ değerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 3. etkinlikteki metinde ‘merhamet’ değerinin, ‘sağlığın korunması’ değerinin verilebileceği düşünülmüştür. 5. etkinlikte canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte oynanacağı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. “Kemik erimesi olan amcanın ayağı burkulur, diğer amca ona yardım eder. Konuşmaya başlarlar” ifadeleri ile ‘yardımseverlik’, ‘merhamet’ ve ‘nezaket’ değerlerinin kazanımı amaçlanmıştır. 6. etkinlik, manşet tekniğinde gruplar birlikte slogan oluşturacakları için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 29. Değerler: 29 numaralı ders planı, ‘sağlığı koruma’ değerini kazandırmayı amaçlamıştır. 2. etkinlik, ısınma çalışmaları etkinliği açıkça bu değeri kazandırmayı amaçlamıştır. 3. etkinlikte SMA hastalığı ile ilgili tüm grup liderle beraber bilgi toplayacağı için ‘bilimsellik’ değeri bulunduğu ve bu hastalığa karşı farkındalık kazandırılacağı düşünülmüştür. 4., 5. ve 6. etkinlikler yine bu hastalığa karşı farkındalık sağlamayı amaçlamaktadır. 4. ve 5. etkinliklerde canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte oynanacağı için

‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür. 5. etkinlikte hastalığın yenilmesi ve mutlu bir anın canlandırılmasıyla ‘umut’ değeri ile 6. etkinlikte gruplar kendi aralarında birlikte çalışacakları için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 30. Değerler: 30 numaralı ders planı, 1. etkinlikte katılımcılar birlikte oyunu kazanmaya çalışacakları için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazanılabilceği düşünölmüştür. 3., 4. ve 5. etkinliklerde ‘sağlığın korunması’ değerlerinin kazandırılması amaçlanmıştır. 3. canlandırma etkinliğinde dış ‘temizliği’ ve 4. canlandırma etkinliğinde ‘özdenetim’, 3. ve 4. canlandırma etkinliklerinde canlandırmalar birlikte planlanıp oynanacağı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür. 5. değerlendirme etkinliği altı şapkalı düşünme etkinliğinde ‘nezaket’, ‘iş birliği’, mavi şapka değerlendirme yapacağı için ‘adalet’ değerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 31. Değerler: 31 numaralı ders planı, 2. etkinlikte kalp nakli örneği ile ilgili organ nakli ile ilgili farkındalık kazandırılmak istenmiştir. 3. etkinlikte AIDS hastalığı örneği ile ilgili fen-teknoloji-toplum-çevre bağlamında arkadaşların birbirlerini ve etraflarını eğitmeleri amaçlanmıştır, aynı zamanda ‘sağlığın korunması’ ve ‘bilimsellik’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür. 2. ve 3. etkinliklerde doğaçlamalar birlikte planlanıp birlikte gerçekleşeceğı için “‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceğı düşünölmüştür.

Ders Planı 32. Değerler: 32 numaralı ders planı, 2. etkinlik ve 1. ve 2. ara değerlendirme bilgilerinde, fen-teknoloji-toplum-çevre bağlamında doğru nefes alımı ile ilgili ‘sağlığın korunması’ değerinin bulunduğu düşünölmüştür. Ara değerlendirmede de buna yönelik Tümtürk Yılmaz’dan (2000) bilgi verilmiş ve ‘bilimsellik’ değerinin kazandırılabilceğı düşünölmüştür. 3. ve 5. etkinliklerin ‘sağlığın korunması’ değerini dolayısı ile ‘insanlık ve canlılık yararı’ değerini içerdiği düşünölmüştür. 5. etkinlik sağlığın korunması için 10 kök değerden ‘sorumluluk’ değerini de içermektedir. 4. Etkinliğin “1. grup; yeşillik, taşıtların az, oksijenin bol, havanın temiz, değişik kuşların cıvıldadığı, sincapların, tilkilerin, değişik keleklerin olduğu bir köyde yaşayan ailenin bir sabahını, 2. grup; bu köye fabrika yapılan ve havanın kirlenmeye başladığı aynı ailenin sabahını, 3. grup; ağaçların kesildiğı, taşıtların arttığı ve egzozlarından havanın kirlendiğı, gürültünün arttığı, aynı zamanda fabrikaların sayısının arttığı ve havayı kirlettiğı zamandaki bir ailenin sabahını canlandırır” dramatik durumunda

‘insanlık ve canlılık yararı’, ‘çevrenin korunması’, ‘sağlığın korunması’, ‘hayvan sevgisi’ değerlerinin bulunduğu, insanlara, hayvanlara ve bitkilere ‘merhamet’ değerinin de kazandırılacağı düşünülmüştür. 4., ve 5. etkinliklerde katılımcılar canlandırmalarını birlikte planlayıp birlikte oynayacakları için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 6. etkinlikte yine gruplar birlikte çalışacakları için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 5. etkinlikte “Aynı gruplar, Covid 19 tedbirlerine dikkat eden 2 arkadaşla bu tedbirlere dikkat etmeyen 2 arkadaşın diyaloglarını canlandıracaklardır” etkinliğinde ‘temizlik’, ‘özdenetim’, toplumsal ‘dayanışma’ ve ‘vatanseverlik’ değerlerinin kazanımı düşünülmüştür. Bu etkinlikte aynı zamanda aşya kısaca değinilip ‘etik değerler’ in kazandırılacağı düşünülmüştür.

Ders Planı 33. Değerler: 33 numaralı ders planı, 1. etkinlikte katılımcılar öndeki katılımcıyı takip edecekleri için katılımcıların algıları olumlu etkilenecek ve dikkat edeceklerdir. Bu etkinlikte taklit olduğu için ‘güven’ ve ‘iş birliği’, aynı zamanda diğerlerinin kendini taklit edeceğini gördüğü için önde dans eden katılımcıya ‘özgüven’, ‘özdenetim’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 2., 3. ve 4. etkinliklerin ‘sağlığın korunması’ değerini, 2. etkinliğin idrarın vücutta tutulmamasını ve 3. etkinliğin el yıkamanın önemini belirteceği için ‘temizlik’ değerini içerdiği düşünülmüştür. Aynı zamanda 2. etkinlik, öğretmen-öğrenci ilişkisini ele aldığı için bu etkinliğin 10 kök değerden ‘saygı’ ve ‘sevgi’ değerlerini içerdiği düşünülmüştür. Yine 10 kök değerden etkinliğin öğrencinin davranışında, sağlığa karşı ‘sorumluluk’, ‘özdenetim’ değerlerini içerdiğini, öğretmenin davranışında ‘adalet’, ‘yardımseverlik’ ve ‘sorumluluk’ değerlerini içerdiği düşünülmüş, ayrıca öğretmenin merhametli olması gerektiği düşünülerek bu etkinliğin 10 kök değerden olmayan, ancak yaşam için elzem olan ‘merhamet’ değerini içerdiği düşünülmüştür. 3. etkinlik 10 kök değerden sağlığa karşı ‘sorumluluk’ değerini açıkça işlemeyi amaçlamış ve yine 10 kök değerden ‘dostluk’ değerinin bu etkinliğin dramatik durumunda açıkça görüldüğü düşünülmüştür. Sağlığın yararına ‘sorumluluk’ ve ‘insanlık ve canlılık yararı’ değerlerinin bulunmasının düşünülmesinin sebebi, bu etkinlikteki dramatik durumda, öğrencilerin arkadaşlarını uygun bir dilde uyarmasıdır. Çünkü lavabodan çıkılınca el temizliğine dikkat edilmezse kolera gibi çeşitli salgın hastalıklar ortaya çıkabilir ve insanları tehdit edebilir. 4. etkinlik, diyaliz ile ilgili olup empati kazanımıyla birlikte toplumsal ‘dayanışma’ değerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 2., 3. ve 4. etkinlikler canlandırmaları birlikte planlamayı ve birlikte oynamayı

gerektirdiği için bu etkinliklerin ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 34. Değerler: 34 numaralı ders planında 2., 3. ve 4. etkinliklerin bağımlılıkla mücadele kapsamında ‘sağlığın korunması’, ‘özdenetim’, ve ‘sorumluluk’ değerlerini kazandırılabilceği düşünölmüştür. 2. etkinlikte, grup çalışması olduğu için ‘dostluk’, 3. etkinlikte canlandırmaların birlikte planlanması ve oynanması birlikte gerçekleşeceği için bu etkinliğin ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür. 4. etkinlik rolde kalmayı gerektirdiği için yine ‘iş birliği’, ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin gelişeceği düşünölmüştür.

Ders Planı 35. Değerler: 35 numaralı ders planı, 1. etkinlikte katılımcılar öndekini takip edecekleri için onların algılarının açılacağı düşünölmüştür. 2., 3., 4. ve 5. etkinlikler bilinçsiz ilaç kullanımı ile ilgili farkındalık oluşturmayı amaçlayıp ‘sağlığın korunması’ değerini içermektedir. 4. canlandırma etkinliği, rol kartlarında iki arkadaş arasında bilinçlenmeyi ele alıp bu etkinliğin ‘dostluk’ değerini açıkça içerdđi düşünölmüştür. Aynı zamanda sağlığın korunması için arkadaştan uyarı gelmesi durumunda bu etkinliğin 10 kök değerden ‘sorumluluk’ değerini içerebileceği düşünölmüştür. Ayrıca 10 kök değerden ‘özdenetim’ değerinin işlenebileceği de düşünölmüştür. 4. etkinlikte gruplar canlandırmalarını birlikte planlayıp birlikte gerçekleştirecekleri için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği, 5. etkinlik, manşet tekniğinde gruplar birlikte çalışacakları için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 36. Değerler: 36 numaralı ders planı, bağımlılık ve Yeşilay’la ilgilidir, toplumsal ‘dayanışma’, aynı zamanda dolaylı olarak ‘vatanseverlik’, ‘özdenetim’ ve ‘sorumluluk’ değerlerini içerdđi düşünölmüştür. Şiirde ‘insanlık ve canlılık yararı’ değerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür. Aynı zamanda 3. etkinlikteki rol kartlarının çocuk ve baba ilişkisini ele almasından dolayı bu etkinlikte, 10 kök değerden ‘saygı’ ve ‘sevgi’ değerlerinin verilebileceği düşünölmüştür. 3. etkinlikte gruplar canlandırmaları birlikte planlayıp birlikte gerçekleştirecekleri için canlandırmalarını birlikte planlayıp birlikte gerçekleştirecekleri için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılabilceği düşünölmüştür.

Ders Planı 37. Değerler: 37 numaralı ders planı ilkyardım konuludur ve ilkyarımdaki temel bilgiler ‘insanlık ve canlılık yararı’, toplumsal ‘dayanışma’, ve ‘sağlığın korunması’, ayrıca 10 kök değerden ‘sorumluluk’ ve ‘yardımseverlik’ değerlerini içerdđi için bu örnek ders planının da bu değerlerin kazanımını sağlayabileceği düşünölmüştür. Aynı zamanda dramatik

durumların öğrenciler arasındaki ilişkiler dolayısıyla ‘dayanışma’, ‘dostluk’, ‘sorumluluk’, ‘özgüven’, ‘insanlık ve canlılık yararı’ ve ‘merhamet’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 2. ve 3. etkinliklerde canlandırmalar birlikte planlanıp birlikte oynanacağı için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. Aynı zamanda 2. ve 3. canlandırma etkinliklerinin dramatik durumlarında ‘bilimsellik’ değerinin olduğu düşünülmüştür. 4. etkinlikte gruplar birlikte çalışacakları için ‘iş birliği’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin gelişeceği düşünülmüştür.

Ders Planı 38. Değerler: 38 numaralı ders planı organ bağışi ve organ nakli konuludur. Bu plan, organ bağışının değerlerini içerdiği için ve organ bağışi bekleyen insanlarla empati kurmayı gerektirdiği için planın toplumsal ‘dayanışma’, ‘dayanışma’, ‘yardımseverlik’, ‘bilimsellik’, ‘insanlık ve canlılık yararı’, ‘ön yargısız olmak’, ‘açık fikirli olmak’, ‘sağlığın korunması’, ve ‘merhamet’ değerlerini içerdiği söylenebilir. 3. etkinliğin doktorluk mesleğiyle empati yapmaya olanak sağladığı için ‘toplumsal dayanışma’ ve ‘bilimsellik’ değerlerini içerdiği düşünülmüştür. Bu etkinlik Bertiz (2019, s. 328-329) ve Arıkan’dan (2016, s. 46) uyarlamadır. 4. ve 5. etkinliklerin, canlandırmaların birlikte planlaması ve birlikte oynanması söz konusu olduğu için ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ‘güven’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 6. etkinliğin rol içinde kalarak organ bağışi bekleyen biriyle empati kurmayı hedef alması söz konusu olduğu için toplumsal ‘dayanışma’ değerini içerdiği düşünülmüştür. 5. canlandırma etkinliğinde beyin ölümü gerçekleşmiş bireyin organlarını bağışlasa bile ailesinin buna izin vermemesi ile ilgili bilgiyle ‘etik değerler’, ‘önyargısız olmak’, ‘açık fikirli olmak’, ‘sağlığın korunması’ ve ‘toplumsal dayanışma’, ‘vatanseverlik’ değerlerinin kazandırılacağı düşünülmüştür. 7. etkinlik, altı şapkalı düşünme tekniği olup ‘nezaket’, ‘iş birliği’ değerlerini kazandırabileceği, mavi şapkanın en son karar verici olup adil olması gerektiğinden bu etkinliğin çok yönlü bakışla adil olma ve on kök değerden ‘adalet’ değerini içerdiği düşünülmüştür.

Tablo 4.6.'da kazandırılması düşünülen değerlerin yaratıcı drama yönteminin aşamalarına göre gruplandırılması gösterilmiştir:

Tablo 4.6. Aşamalara göre Değerlerin Dağılımı

Ders Plan	Yaratıcı Dramanın Aşamaları	Canlandırma Amaçlanan Değerler	Değerlendirme
Nu.			
1.	güven ve iş birliği	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	İş birliği ve sorumluluk
2.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	İş birliği ve sorumluluk
3.	'güven'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk', 'hoşgörü', 'yardımseverlik', 'eşitlik', 'merhamet'	İş birliği ve 'sorumluluk'
4.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
5.	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
6.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
7.	güven (f:2)	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
8.	'nezaket', 'sorumluluk' ve 'iş birliği'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
9.	'güven'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
10.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
11.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
12.	'güven'	'nezaket', 'saygı', 'eşitlik', 'hoşgörü', 'merhamet'	
13.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk', 'özenetim'	
14.	'iş birliği' ve 'dayanışma'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
15.	'saygı' ve 'eşitlik'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk', 'yardımseverlik'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
16.	'güven' ve 'eşitlik'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven' ve 'sorumluluk', 'saygı', 'eşitlik', 'merhamet', 'yardımseverlik'	
17.	'güven' ve 'dostluk'	'güven (f:2)' ve 'dostluk', 'saygı', 'sevgi', 'merhamet', 'nezaket', 'iş birliği', 'dayanışma (f:2)', 'sorumluluk', 'yardımseverlik'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
18.	'sağlığın korunması'	'güven (f:2)', 'dostluk', 'yardımseverlik', 'merhamet', 'dayanışma (f:2)', 'saygı'	
19.	'insanlık ve canlılık yararı', 'çevreye duyarlılık', 'hayvan sevgisi'	'iş birliği', 'sorumluluk', 'nezaket', 'iş birliği', 'dayanışma', 'güven' ve 'sorumluluk'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
20.	'sağlığın korunması', 'merhamet', 'eşitlik', insan haklarına 'saygı' ve 'yardımseverlik'	'saygı', 'sevgi', 'merhamet', 'nezaket', 'saygı', 'eşitlik', 'merhamet', 'yardımseverlik', 'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
21.	'dürüstlük' ve 'merhamet'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	'yardımseverlik', 'dayanışma', 'iş birliği' ve 'sorumluluk'
22.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
23.	'insanlık ve canlılık yararı' ve 'merhamet', 'temizlik', 'özenetim', 'vatanserverlik'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
24.	'güven'	'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
25.	'güven'	'merhamet', 'umut', 'iş birliği', 'dayanışma (f:2)', 'güven', 'sorumluluk'	
26.		yardımseverlik', 'nezaket', 'eşitlik', 'dayanışma (f:2)'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
27.		iş birliği', 'güven', 'sorumluluk', 'saygı', 'sevgi', 'nezaket', 'merhamet', iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
28.	'sağlığın korunması'	'yardımseverlik', 'merhamet', 'nezaket', 'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
29.	'sağlığın korunması', 'bilimsellik'	'umut', 'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'

Ders Plan	Yaratıcı Dramanın Aşamaları	Canlandırma Amaçlanan Değerler	Değerlendirme
Nu. 30.	'iş birliği' ve 'sorumluluk'	'temizlik', 'sağlığın korunması', 'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk', 'özdenetim'	'nezaket', 'iş birliği', 'adalet'
31.		'sağlığın korunması', 'bilimsellik', 'iş birliği', 'dayanışma', 'güven', 'sorumluluk'	
32.	'sağlığın korunması' ve 'bilimsellik',	'sağlığın korunması', 'insanlık ve canlılık yararı (f:2)', 'çevrenin korunması', 'sağlığın korunması', 'hayvan sevgisi', 'temizlik', 'özdenetim', 'vatanseverlik', 'merhamet', 'iş birliği', 'dayanışma (f:2)', 'güven', 'sorumluluk', 'etik değerler'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
33.	'güven', 'iş birliği', 'özgüven', 'özdenetim'	'saygı', 'sevgi', 'sağlığın korunması', 'temizlik (f:2)', 'sorumluluk (f:4)', 'özdenetim', 'adalet', 'yardımseverlik' ve 'insanlık ve canlılık yararı', 'merhamet (f:2)', 'dostluk', 'iş birliği', 'dayanışma', 'güven'	
34.		'sağlığın korunması', 'özdenetim', 'sorumluluk'	
35.		'iş birliği', 'dayanışma', 'güven' ve 'sorumluluk'	
36.	'dayanışma', 'özdenetim' ve 'sorumluluk', 'insanlık ve canlılık yararı', 'vatanseverlik'	'dayanışma (f:2)', 'özdenetim' ve 'sorumluluk (f:2)', 'iş birliği', 'güven'	
37.		'insanlık ve canlılık yararı' (f:2)', 'dayanışma (f:3)', 'sağlığın korunması', 'iş birliği', 'sorumluluk (f:3)', 'yardımseverlik', 'dostluk', 'özgüven', 'merhamet', 'bilimsellik'	'iş birliği' ve 'sorumluluk'
38.	'dayanışma', 'bilimsellik'	'dayanışma (f:2)', 'yardımseverlik', 'bilimsellik', 'insanlık ve canlılık yararı', 'sağlığın korunması', 'merhamet', 'iş birliği', 'güven', 'sorumluluk', 'etik değerler', 'önyargısız olmak', 'açık fikirli olmak'	'nezaket', 'iş birliği', 'adalet'

Tablo 4.6.'da frekanslar aynı değer kazandırılabilirliğinin farklı şekilde (örn. hem dramatik durumda hem etkinlikle birlikte kazandırılabilir değer olarak) tekrar ettiğini göstermektedir, ancak tüm planlarda tekrarlar belirtilmemiştir. Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinin 'Sistemlerin Sağlığı' alt alanında daha fazla değer önerisi verildiği görülmektedir. Ders planlarının sözel değerlendirme bölümlerinin 'nezaket', 'özdenetim' ve 'hoşgörü' gibi değerleri kazandırabileceği düşünülmüştür. Bu değerler ayrıca belirtilmemiştir. Ayrıca örnek ders planlarının belirtilmese dahi, fen bilimlerinin doğasından kaynaklanan 'bilimsellik' değerini ihtiva ettiği ve bunun kazandırılabilirliği düşünülmüştür. Söz konusu değerlerin ayrıca belirtilmesine gerek görülmemiştir. Yine tablo 4.6. incelendiğinde sağlık alt konulu ders planlarında özellikle canlandırma aşamasında daha fazla değer kazandırılabilirliği düşünülmüştür. İlk ders planlarında özellikle 'sistemlerin eş güdümlü' çalışmasına yönelik yaratıcı drama yöntemi ile örtüşen 'güven' değeri ağırlıklı etkinlikler seçilmiştir. Bunlar dışında belirtilmeyen 'pantomim' tekniklerinde özdenetim ve özgüvenlerinin (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 136) gelişeceği söylenebilir.

4.7. Ders Planları

Bu bölümde müzikler de dahil tüm materyaller, sınıfın yapısı, örnek ders planları ve ders planlarında mevcut olan etkinlikler, ayrıca müzikler açıkça ve toplu olarak ifade edilmiştir.

Örnek ders planları öneri niteliğindedir; öğretmenler bu ders planlarını istedikleri şekilde derslerine uyarlayabilirler, etkinlikleri başka konu ve ünitelere uyarlayabilirler, isterlerse dersin durumuna göre etkinlikleri arttırabilir veya azaltabilirler, katılımcıda/öğrencide anlam oluşturmamasına dikkat ederek başka müzikleri kullanabilirler.

Ders Planı 1.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 50 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Sinir sistemi, sinir sisteminin bölümleri, merkezî ve çevresel sinir sistemi.

Kazanım: F.6.6.1.1. Sinir sistemini, merkezî ve çevresel sinir sisteminin görevlerini modeller üzerinde açıklar. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a)

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, donuk imge, manşet, istasyon, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Sinir sistemi modeli (Yıldırım, Aydın ve Sarıkavak, t. y.), kuru/pastel boya kalemleri, 3 adet A4 kâğıdı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır; beyin, beyincik, omurilik, omurilik soğanı şeklinde sayarlar. Gözlerini kapamaktan ve dönmekten rahatsız olmayan bir öğrenci ortaya geçer, ebe olur. Ebe işaret parmağı çemberdeki diğer öğrencileri gösterecek şekilde kolunu kaldırır, gözlerini kapar ve kolu kalkık olduğu halde döner. Ne zaman durursa ebenin gösterdiği hedefin karşısında kalan öğrenci yere çöker ve çöken öğrencinin yanındaki iki öğrenci birbirlerine dönüp beyin, beyincik, omurilik, omurilik soğanından hangisi onlara gelmişse onu söylerler. Geç kalan öğrenciler elenir.

	<p>*Omurilik soğanı, uzun bir terim olduğu için daha önce söyleyen oyunda kalır. (Gülşen Ercan Kaymazlı'nın atölyesinden uyarlanmıştır.)</p>
<p>2. etkinlik (10 dakika)</p>	<p>Katılımcılar çemberdeyken; yazı-tura veya tek-çift olacak şekilde sayarlar. Tekler bir grup, çiftler bir grup olacak şekilde 6'şar kişi iki gruba ayrılır. Ayağa kalkarlar. İki grup sırt sırta olacak şekilde dizilip koridor oluşturur. Yani iki grup, 6 sıra oluşur (Daha kalabalık sınıf gruplarında da bu oyun oynanabilir, sınıf mevcudu tek sayı olursa lider de oyuna katılabilir.) Herkes gözlerini kapatır. Gruplardaki katılımcılar, bir arkalarındaki ve bir önlerindeki öğrencilerle ele ele tutuşurlar; en öndeki öğrencinin bir eli boşta kalır. Lider önceden hazırlamış olduğu merkezi sinir sistemi modelini grupların önlerine koyar. Eğer sinir sistemi modeli okulda yoksa sinir sistemi görseli kullanılabilir (Ek 1). Liderin komutuyla sadece en öndeki öğrenciler gözlerini açarlar. Merkezi sinir sistemi modelini gören en öndeki öğrenciler bir arkadaki arkadaşlarının elini sıkırlar. Bunu hisseden ikinci sıradaki öğrenciler bir arkalarındaki öğrencilerin elini sıkırlar. İleti bu şekilde arka arkaya 6. sıraya kadar iletilir. En arkadaki öğrenciler iletiyi 5. sıradaki öğrenciden alınca gözlerini açıp koşarak öne geçerler ve ikinci sıradaki arkadaşlarının elini sıkırlar. İkinci üçüncünün, üçüncü dördüncünün... elini sıkacak şekilde ileti en arkaya gelir. İlk başta ikinci sırada bulunan öğrenciler en öne geçinceye, yani tüm öğrenciler öne geçinceye kadar oyun devam eder.</p> <p>*Fazilet Karaduman'ın (2018) atölyesinden evirilmiştir.)</p>
<p>Ara değerlendirme</p>	<p>Modeller birlikte incelenir.</p>
<p>B. Canlandırma</p>	

3. etkinlik (20 dakika)	Çemberde toplanılır. Katılımcılar, 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarlar; 3'te başa- 1'e dönülür (12 katılımcı olduğu için). 4'er kişilik 3 grup oluşur. Her grup sınıfta bir yerde toplanır. Gruplara merkezî sinir sistemi organları; beyin, beyincik, omurilik ve omurilik soğanı şeklinde dağıtılır. Bu organların şekillerini sözsüz heykel şeklinde canlandırmaları istenir. Hazırlanmaları için 4-5 dakikalık süre verilir. Sırayla canlandırmalar izlenir.
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar 1-2-3-4 şeklinde 4'e kadar sayarlar, 3'er kişilik 4 grup oluşur. Gruplara sinir sistemi organları beyin, beyincik, omurilik soğanı ve omurilik şeklinde paylaşılır. Boya kalemleri dağıtılır. İstasyon tekniği kullanılacaktır. Her grup kendisine verilen merkezî sinir sistemini çizer, sonra gruplar yer değiştirerek birbirlerinin çizdiklerini tamamlarlar (istasyon tekniği).
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 2.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 70 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Sinir sistemi, sinir sisteminin bölümleri, merkezî ve çevresel sinir sistemi.

Kazanım: F.6.6.1.1. Sinir sistemini, merkezî ve çevresel sinir sisteminin görevlerini modeller üzerinde açıklar. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, pantomim, istasyon, manşet, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Merkezi sinir sisteminin görevlerinin yazılı olduğu, her gruba beyin, beyincik, omurilik soğanı ve omurilik gelecek şekilde 12 kâğıt, kuru/pastel boya kalemleri, 3 adet A4 kâğıdı, müzik çalar, Spotify / Deezer, önceden hazırlanmış Lindsey Stirling'in Roundtable Rival şarkısı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar Lindsey Stirling'in Roundtable Rival şarkısıyla serbest dans ederler.
2. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır; 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarlar. 4'er kişilik 3 grup oluşur. 1'ler bir yere, 2'ler bir yere, 3'ler bir yere toplanır. Bom oyunu: Merkezî sinir sisteminin organları (beyin, beyincik, omurilik soğanı, omurilik) ve altlarında görevlerinin yazılı oldukları kâğıtlar katılımcılara verilir. Bir kişi ebe olup arkadaşlarından uzaklaşır. Kalan katılımcılar kâğıtları ters çevirirler. Ters çevirdikleri kâğıtların içinden birini belirlerler. Ebe bu belirledikleri kâğıdı seçmemelidir. Seçerse diğer katılımcılar "Bom!" diye bağırırlar. Seçmesi halinde başka bir katılımcı ebe olur. Seçilmeyen kâğıtlardan birini seçerse seçtiği kâğıt okunur. Dördüncü kâğıda kadar ebe yanılmazsa oyunu kazanır. Gruplardaki diğer katılımcılar da ebe oluncaya kadar oyun devam eder.
B. Canlandırma	

3. etkinlik (20 dakika)	12 katılımcıdan merkezî sinir sistemindeki organlardan birini ve bir görevini belirleyip pantomimle (sözsüz oyun) anlatması istenir. Bir anlatım tamamlandıktan sonra diğer katılımcılar hangi organın ve görevinin anlatıldığını bulmaya çalışacaklardır. Sonra oyuncu belirlediği organı ve görevini söyleyecektir. Diğer pantomimlere geçilecektir.
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanıp 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarlar, 3'te 1'e dönülür. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika kısa süre verilir. Sinir sisteminden bir organ ve görevini seçmeleri, görevini gruplarıyla birlikte heykel olarak donuk şekilde canlandırmaları istenir. Diğer iki grup hangi organın ve görevinin canlandırıldığını bilmeye çalışacaklar, en sonunda rolünü sergileyen grup bunu söyleyecektir. Sonra diğer gruplar için çalışma aynı şekilde devam eder.
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar 1-2-3-4 şeklinde 4'e kadar sayarlar, 3'er kişilik 4 grup oluşur. İstasyon tekniği kullanılacaktır. Gruplara sinir sistemi organları beyin, beyincik, omurilik soğanı ve omurilik şeklinde paylaşılır. İstasyon tekniği kullanılacaktır. Her grup kendisine verilen merkezi sinir sistemi organ ve yapılarının görevleriyle ilgili iki dize yazar. Sonra gruplar yer değiştirerek birbirlerinin yazdıklarını tamamlarlar.
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.
Sınırlılık	Beyincik ve omurilik soğanı beyne bağlıdır, beynin arka kısmında yer alır.

Ders Planı 3.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 50 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Beyin, sistemlerin eş güdümlü çalışması.

Kazanım: F.6.6.1.1. Sinir sistemini, merkezî ve çevresel sinir sisteminin görevlerini modeller üzerinde açıklar. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, önceden hazırlanmış Anjelika Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Rose Mystery şarkısı (orijinali, Johann Sebastian Bach'ın Little Prelude in C Minor, Bwv 999), Spotify / YouTube Music / Deezer, 3 tane dramatik durum, 12 adet kurşun kalem, 3 adet boş A4 kâğıt.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar 1-2-3-4-5-6 şeklinde 6'ya kadar sayarlar. 6'da 1'e dönülür. 2'şer kişilik 6 grup oluşur. Aynı gruptaki katılımcılar eşleşirler. Gözlerini kapamaktan rahatsız olup olmadıkları katılımcılara sorulur. Rahatsız olan yoksa bir eşin gözünü kapamasıyla dans ederler. Gözü açık olan eş, gözü kapalı olan eş yönlendirir. Liderin komutuyla gözü açık olan eş gözünü kapatır, gözü kapalı olan eş gözünü açar, süreç aynı şekilde devam eder (Fazilet Karaduman'ın, 2018, atölyesinden alınmıştır.)
2. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanırlar ve otururlar. Biri merkezî sinir sistemi organı beyni çağrıştıran bir kelime söyler. Diğerleri

	soldan sağı ya da sağıdan sola olacak şekilde bir önceki söylenen kelimeyi çağrıştırarak kelimeler söylerler. Aynı kelimeleri söyleyenler elenirler. (Sefa Yeşil'in atölyesinden uyarlanmıştır.)
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	<p>Gruplar çemberde oturuyorlarken 1-2-3 şeklinde, 4'er kişilik 3 grup oluşturacak şekilde sayarlar. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir ve şu dramatik durumlar verilir:</p> <p>1. grup: Bir kişi beyin olur, bir kişi hasta olur. Hastanın tansiyonu çıkar ve ateşi yükselir. Beyin vücut sıcaklığını ve tansiyonu ayarlamaya çalışır.</p> <p>2. grup: Bir kişi beyin olur. Bir kişi aç ve susuz bir insan olur. Bir kişi açlık, bir kişi susuzluk olur. Aç ve susuz kişi et ve ayran yiyen bir kişiyi görür. Doğaçlamanın bundan sonra nasıl gerçekleşeceği gruba bırakılır. Beynin açlığı ve susuzluğu ayarladığı belirtilir.</p> <p>3. grup: Bir kişi beyin olur. Diğer üç kişi görme, koku duyusu ve düşünme olur.</p> <p>Doğaçlamalar seyredilir.</p>
Ara değerlendirme	Yolda yürürken kokan bir madde görmeyi ve düşünmeyi beyin koordine eder.
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılardan aynı gruplarda çalışarak beynin vücudun çalışma prensibini nasıl etkilediği ile ilgili eksik bir şema çizmeleri istenir. İstasyon tekniğinden yararlanılır. Gruplar dolaşarak şemaları tamamlar.
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 4.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 35 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Beyincik, sistemlerin eş güdümlü çalışması.

Kazanım: F.6.6.1.1. Sinir sistemini, merkezî ve çevresel sinir sisteminin görevlerini modeller üzerinde açıklar. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, YouTube / YouTube Music / Spotify / Deezer, önceden hazırlanmış OMNIA grubunun Saltatio Vita şarkısı, 12 adet balonların taşınabileceği büyüklükte dil çubukları (15 cm uzunluğunda, 1,8 cm genişliğinde, 1,5 mm kalınlığında), en az 12 adet balon (Patlama ihtimalinin dikkate alınması önerilir.).

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (10 dakika)	Önceden hazırlanmış olan Saltatio Vita şarkısı açılır. Gruba büyük dil çubukları ve şişirilmiş balonlar dağıtılır. Katılımcılar yan yana dizilirler. 2,5 metrelik bir hedef belirlenir. Katılımcıların balonları düşürmeden dil çubuklarının üzerinde karşıya geçirmeleri istenir. Önce ulaşabilen oyunu kazanır. Birbirlerini sabote edebileceklerdir. Çeşitli stratejiler üretebilirler.
B. Canlandırma	

2. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanırlar; 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarlar. 4'er kişilik 3 gruba ayrılırlar. Bir kişinin beyincik, bir kişinin yarım daire kanalları, iki kişinin kollar ve bacaklar olarak dengeyi gösteren bir doğaçlama hazırlamaları istenir. *Sayılar temsilidir.
C. Değerlendirme	
3. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 5.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 35 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Omurilik soğanı, sistemlerin eş güdümlü çalışması.

Kazanım: F.6.6.1.1. Sinir sistemini, merkezî ve çevresel sinir sisteminin görevlerini modeller üzerinde açıklar. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, anlatı, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri, dramatisasyon.

Materyaller: Su bardağı ya da 0,5 litrelik su şişesi, dramatik durum, sandalye.

A. Hazırlık/ Isınma

Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Bir kişi gönüllü ebe olarak dışarı çıkar, içerideki kişiler bir patron belirlerler. Patron omurilik soğanını, katılımcılar iç organları temsil eder. Ebe içeri girince katılımcılar patron nasıl yürüyorsa o şekilde yürüyecekler ve ebenin patronu bulamaması için uğraşacaklardır. Bu yüzden hareketlerini biraz geç değiştirebilirler. Çeşitli stratejiler üretebilirler. Ebe patronu tahmin ederse kazanır, edemezse birkaç denemeden sonra söylenebilir. Sonra gönüllü kişilerin ebe olmasıyla oyun devam eder (Yılmaz, 2019).
2. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar serbest yürüyüşe geçerler. Liderin komutlarıyla, yavaş, çok yavaş, su birikintisinden geçer gibi, çamura basmadan yürümeye çalışır gibi, hızlı, çok hızlı yürürler, koşarlar (Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar, 6'ya kadar 1-2-3-4-5-6 şeklinde sayarlar. 6'da 1'e dönülür. 2'şer kişilik 6 grup oluşur. Gruplara hazırlanabilmeleri için 5 dakikalık süre verilir. Şu dramatik durum verilir: 'Gruplardaki eşlerden biri çok koşan, terleyip susayan birini canlandırır. Eve gelir, suyu bardağa doldurur ve sandalyeye oturur. Su içerken boğazına su kaçar, biraz sonra boşaltım ihtiyacı gelir. Diğer eş de eşinin iç sesi olur ve omurilik soğanının sindirim, dolaşım, öksürme, boşaltım olaylarını kontrol etmesini temsil eder.' Doğaçlamalar seyredilir.
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 6.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 75 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Omurilik ve refleks; doğuştan gelen ve sonradan kazanılan refleksler.

Kazanım: F.6.6.1.1. Sinir sistemini, merkezî ve çevresel sinir sisteminin görevlerini modeller üzerinde açıklar. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, pantomim, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, YouTube / YouTube Music/ Spotify/ Deezer, önceden hazırlanmış OMNIA grubunun The Sheenearlahi Set şarkısı, yumuşak, çok büyük olmayan top, dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar The Sheenearlahi Set şarkısı ile önce serbest yürüyüp sonra dans ederler (Müzik hızlanmaktadır).
2. etkinlik (5 dakika)	Çemberde toplanılır. Gruba yumuşak bir top verilecektir. Topu atacak kişi grupta olan bir isim belirleyecek, belirlediği ismi söyleyecek, belirlediği ismin bir sağındaki veya bir solundaki kişiye topu atacaktır. Ancak top sağ ya da sol, hep aynı yöne atılacaktır. Sonra hızlanacaktır. Şaşıran elenecektir. Burada öğrenciler sağ-sol kavramlarını şaşırabilir veya ismi söylenen kişi

	topu tutmaya çalışabilir. Omuriliğin refleksleri yönetmesiyle bağ kurulur (Tümtürk, 2019).
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Grup, 1-2, a-b, yazı-tura gibi sayar. 6'şar kişilik 2 grup oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 4-5 dakikalık zaman verilir. Gruplardaki iki kişi dans ederlerken bir kişi hata yapar. Birer kişi hata yapan kişinin omuriliği ve beyni olur. Sonra diğeri hata yapar. Diğeri iki kişi de diğeri hata yapan partnerin omuriliği ve beyni olur. Omurilik hata yapınca beynin devreye girmesi gösterilecektir.
4. etkinlik (20 dakika)	Ekte (Ek 2) verilen omuriliğin görevleri gruptaki katılımcılar tarafından tek tek pantomimle canlandırılacaktır. Bebeklerde doğuştan gelen reflekslerin 2 yaşından sonra kaybolduğu belirtilecektir.
5. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar 4'e kadar 1-2-3-4 şeklinde sayacaklar, 3'er kişilik 4 grup oluşacaktır. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakikalık süre verilir. Şu dramatik durum verilir: Bir kişi limon yiyecek, sıkacak veya kesecek, bir kişi omurilik olacak, bir kişinin ise ağzı sulanacaktır. Bu durumun sonradan kazanılan refleks olduğu belirtilecektir.
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 7.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 75 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Sinir sistemi, sinir sisteminin bölümleri, merkezî ve çevresel sinir sistemi, görme ve işitme duyuları, beyin ve omurilikte etki-tepki mekanizması, sistemlerin eş güdümlü çalışması.

Kazanım: F.6.6.1.1. Sinir sistemini, merkezî ve çevresel sinir sisteminin görevlerini modeller üzerinde açıklar. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, dramatisasyon, manşet, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Araç ve Gereçler: Sallayınca ses çıkarabilmesi için birden fazla anahtarı bulunan anahtarlık veya hareketle ses çıkaran bir nesne, atkı gibi aksesuar, sinir sistemi modeli, mandallar, müzik çalar, önceden hazırlanmış Loituma grubunun Ievan Polkka şarkısı, YouTube, önceden hazırlanmış Timothy Infinite'nin Jugoso şarkısı, Spotify / YouTube Music, dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma

Ders öncesinde Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.

1. etkinlik
(10 dakika) Önceden hazırlanmış Loituma'nın Ievan Polkka şarkısı açılır, katılımcılardan gönüllü bir öğrencinin ortaya geçmesi ve diğer öğrencilerin onun hareketleriyle dans etmeleri istenir. Altıncı kişide müzik değiştirilir, Timothy Infinite'nin Jugoso şarkısı açılır. Bu etkinlik isteyen gönüllü tüm katılımcılar ortaya geçene kadar tekrarlanır (Tümtürk, 2019; Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).

Ara değerlendirme Görme, duyma duyu organları birlikte çalışacak, aynı zamanda destek ve hareket sistemi çalışacak, solunum ve dolaşım sistemleri artacaktır.

2. etkinlik
(5 dakika)

Katılımcılardan çember şeklinde oturmaları istenir. Gönüllü bir katılımcı ortaya geçer, ebe olur. Katılımcılardan anahtarı, ortadaki katılımcının göremeyeceği bir şekilde, kendi arkalarından elden ele dolaştırmaları istenir. Ortadaki katılımcı anahtarın kimde olduğunu tespit etmeye çalışacaktır. Çemberdeki katılımcılar ebe tarafından yakalanmamak için hızlı hareket etmelidirler. Anahtarın kimde olduğunu tespit ettiğinde yakalanan katılımcı yeni ebe olup ortaya geçer (Sefa Yeşil'in atölyesinden alınmıştır.).

Ortadaki ebe olan katılımcının gözlerini kapamasıyla süreç tekrar edilir. Öncesinde ebeye gözlerini kapamaktan rahatsız olup olmadığı sorulur (Sefa Yeşil'in atölyesinden alınmıştır.).

Ara
Değerlendirme

Katılımcılara gözleri açıkken mi, yoksa gözleri kapalıyken mi anahtarı kolay buldukları sorulur. Anahtarın elden ele hızla dolaştırılması ile uyarıların beyne hızla iletilmesi arasında bağdaşım kurulur. Ayrıca gözleri kapalıyken gözleri açık olma durumuna göre ebeler sesin geldiği yönü daha geç tespit edeceklerdir. Çünkü kullanılan duyu organı sayısı artacaktır, uyarıların beyne iletilmesi hızlanacak ve daha çabuk tepki verilecektir.

3. etkinlik
(5 dakika)

Katılımcılar ikiye eş olurlar, biri diğerinin giysilerine rastgele mandallar takar. Liderin komutuyla eşler değişir (Tümtürk, 2019). Bu etkinlik sınırların vücudu bir ağ gibi sardığını temsil eder.

B. Canlandırma

4. etkinlik
(20 dakika)

Tüm grupla doğaçlama yapılacaktır:

Beyindeki uyarı-tepki mekanizmasını göstermek için Katılımcılardan biri uyarı, ikisi almaçlar olur. Almaçlar uyarı mesajını uyarı mesajına dönüştürmek için üzerinden atkıyı çıkarırlar. İki kişi sınırlar olur. Uyarı mesajını beyne taşırlar. Bir

katılımcı beyin olur. Beyin uyarı mesajının giysisinde değişiklik yapar ve uyarı mesajını değerlendirdiğini söyler. Mesaj oluşturur. Bir kişi mesaj olur. Üç kişi daha sinirler olur. Mesaj sinirler aracılığı organ ve kaslara iletilir. 1'er kişi organlar ve kaslar olur.

*Sayılar temsili verilmiştir.

Omurilikteki uyarı-tepki mekanizmasını göstermek için: Katılımcılardan biri uyarı, ikisi almaçlar olur. Almaçlar uyarı mesajını uyarı mesajına dönüştürmek için üzerinden atkıyı çıkarırlar. İki kişi sinirler olur. Uyarı mesajını omuriliğe taşırlar. 1 kişi omurilik olur. Mesaj oluşturur. Bir kişi mesaj olur. Üç kişi başka sinirler olur. Mesaj sinirler aracılığı organ ve kaslara iletilir. 1'er kişi organlar ve kaslar olur.

*Sayılar temsili verilmiştir.

5. etkinlik
(20 dakika)

Katılımcılar çemberde toplanır. 4'e kadar 1-2-3-4 şeklinde sayarlar ve 3'er kişilik 4 gruba ayrılırlar. Gruplara kağıtlara yazılı halde şu dramatik durumlar verilir ve hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir (Tümtürk, 2019):

1. gruba: Bir beden var. Bedende beyin beyinciğe küsmüş. Sinir sistemi çalışamıyor. Görevini yerine getiremiyor. Nasıl barışacaklar?

2. gruba: Bir beden var. Bedende beyin beyinciğe küsmüş. Sinir sistemi çalışamıyor. Görevini yerine getiremiyor. Çevresel sinir sistemine uyarı veremiyorlar. Neden küsmüşler?

3. gruba: Bir beden var. Bedende beyin beyinciğe küsmüş. Sinir sistemi çalışamıyor. Görevini yerine getiremiyor. Diğer organların (beyincik, omurilik soğanı, omurilik, sinirler) tepkisi ne?

4. gruba: Bir beden var. Bedende beyin beyinciğe küsmüş. Sinir sistemi çalışamıyor. Çevresel sinir sistemine uyarı veremiyor.

Görevini yerine getiremiyor. Küstükleri zaman beyinciği çıkarılmış kuş gibi, barıştıklarında mükemmel çalışıyorlar.

Grupların doğaçlamaları seyredilir.

C. Değerlendirme

6. etkinlik Konuyla ilgili gazete haberi yazılacaktır. (Tümtürk, 2019).

(10 dakika)

7. etkinlik Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 8.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 70 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: İç salgı bezleri, hormon.

Kazanım: F.6.6.1.2. İç salgı bezlerinin vücut için önemini fark eder (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi, dramatizasyon, küçük grup tartışması.

Materyaller: Müzik çalar, YouTube, önceden hazırlanmış Pulp Fiction'ın uyarladığı Zeki Müren'in Yaralı Gönül şarkısı (Hareketli parçadır.), iç salgı bezlerinin isimlerinin yazdığı, vücutta bölümlerini gösteren ama isimlerle bezlerin eşleştirilmemiş olduğu önceden hazırlanmış birbirinin aynısı 3 adet görsel (Ek 3).

A. Hazırlık/ Isınma

Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Pulp Fiction'ın uyarladığı Zeki Müren'in Yaralı Gönül şarkısıyla katılımcılar serbest dans eder.
2. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır. 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarlar. 3'te 1'e dönülür. 4'er kişilik 3 grup oluşur. İç salgı bezlerinin isimlerinin yazılı olduğu (hipofiz bezi, tiroit bezi, böbrek üstü bezleri, pankreas, eşeyssel bezler), vücuttaki yerlerini ve görevlerini gösteren görseller gruplara dağıtılır (Ek 3). Ancak isimler ve görseller eşleşmemiştir. Gruplar eşleştirir. Eşleştirmeyi doğru tamamlayan ilk grup oyunu kazanır.
3. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanıp dört gruba ayrılır; karışık olarak bir gruba hormonların isimleri, bir gruba hormonların görevleri, bir gruba salgı bezlerinin hormonları az veya fazla salgıladıkları zaman sebep oldukları hastalıklar, bir gruba salgılandıkları organlar verilir. Sonra aynı gruptakilerin bir araya gelmeleri istenir.
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanıp 1-2-3-4 şeklinde 4'e kadar sayarlar. 3'er kişilik 4 grup oluşur. Doğaçlamalarını hazırlayabilmeleri için 5 dakika süre verilir. 'Bir kişi hormon, bir kişi iç salgı bezi, bir kişi hastalık olacak', buna yönelik doğaçlamalar canlandırılacaktır. Doğaçlamalar izlenir.
5. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar aynı gruplarda çalışırlar. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir. Bir kişi bir iç salgı bezini seçer, bir kişi hormon, bir kişi kan olur. Hormonların iç salgı bezlerinden salgılanıp kana karışması temsil edilecektir.
C. Değerlendirme	

6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.
---------------------------	---

Ders Planı 9.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 85 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: İç salgı bezlerinin sağlığı; hipofiz bezi, büyüme hormonu, devlik hastalığı, cücelik hastalığı.

Kazanım: F.6.6.1.2. İç salgı bezlerinin vücut için önemini fark eder. F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, pantomim, rol içinde yazma, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 12 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem, önceden hazırlanmış Vangelis'in Conquest of Paradise Extended şarkısı (Şarkı M. Gönen, S. Şahin, A. İ. Yükselen ve E. Tanju'nun 2006 tarihinde yayımlanmış Çocuklar İçin Yaratıcı Etkinlikler kitabı, s. 200'den alınmıştır.).

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (10 dakika)	Gruba gözlerini kapamaktan rahatsız olup olmadıkları sorulur. Serbest yürüyüşe geçilir. Liderin komut vermesiyle en yakınındaki kişiyle eş olurlar. Eşlerden biri gözünü kapar.

	Vangelis'in Conquest of Paradise Extended şarkısıyla dans ederler. Gözü açık olan eş, gözü kapalı olan eşi yönlendirmelidir. Sonra eşler rol değiştirirler (Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).
B. Canlandırma	
2. etkinlik (20 dakika)	Grup çemberde toplanıp 1-2-3-4 şeklinde sayar. 3'er kişilik 4 oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika verilir. Bir kişi hipofiz bezi, bir kişi diğer iç salgı bezlerinden biri, bir kişi sinir sistemi olur. Hipofiz bezinin iç salgı bezleri ile sinir sistemi arasındaki uyumu sağlaması temsil edilecektir.
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar pantomimle büyüme hormonu fazla salgılanan, devlik hastalığı olan bir kişide eklem iltihaplarının onu çok rahatsız ettiğini gösteren bir pantomim sergileyeceklerdir.
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanıp 1-2-3-4 şeklinde sayar. 3'er kişilik 4 oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika verilir. İçlerinden bir kişi büyüme hormonu az salgılanan, cücelik hastalığı olan biri olacaktır. Bu insanların yaşadıkları sorunlardan yola çıkarak doğaçlama yapmaları istenir.
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılardan kendilerini devlik veya cücelik hastalığına sahip kişilerin yerine koyup iç salgı bezlerinin az ya da fazla hormon salgılaması durumunda bu bezlerin çalışmasını denetleyen hipofiz bezine mektup yazmaları istenir.
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 10.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 65 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: İç salgı bezleri; böbrek üstü bezleri, adrenalin, sistemlerin eş güdümlü çalışması.

Kazanım: F.6.6.1.2. İç salgı bezlerinin vücut için önemini fark eder. F.6.6.1.5. Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin vücudumuzdaki diğer sistemlerin düzenli ve eş güdümlü çalışmasına olan etkisini tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, pantomim, tüm grup doğaçlaması, akışkan heykel, bilimde kavramların modellenmesi, manşet.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Akın'ın Adrenalin şarkısı, 1 adet halat, 12 adet kuşun kalem, 3 adet A4 kâğıdı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar ikiye ayrılır. Önceden hazırlanmış Akın'ın Adrenalin şarkısı açılır. Halat çekme yarışması yapılır. Bir takım halatı bir tarafından, diğer takım öbür ucundan çeker. Hangi takım diğer takımı kendine doğru çekmeyi başarırsa oyunu kazanır. (Bal, 2020)
Ara değerlendirme	Bu oyunda halat çekme sırasında heyecanlandıkları, bunu hangi iç salgı bezinin ve hormonunun kontrol ettiği sorulur.
2. etkinlik (5 dakika)	Lider katılımcıların sınıfta serbest bir şekilde yürümelerini ister. Şu yönergeleri verir: 'Sabah uyandınız. Duyduğunuz kızartılmış ekmek kokusu burnunuza geldi ve beyninize iletildi, mutlu oluyorsunuz. Kahvaltı yaparken servisi kaçıracağınızı fark ediyorsunuz, heyecanlanıyorsunuz, hızlı bir şekilde koşmaya

	başlıyorsunuz. Bu durumda kalbiniz hızlanır ve sizi hızla hareket etmeye sevk eder. Geç kalmış gibi koşun.’
Ara değerlendirme	Lider katılımcılara, ‘Bedeniniz sizi korkutan ya da panik içinde bırakan durumlarda dövüş ya da kaç tepkisini nasıl koordine eder?’ sorusunu, heyecanlanmalarına sebep olan hormonun adını sorar. İlgili hormonun hangi bezde salgılandığını, heyecanlanınca vücutta hangi durumların meydana geleceğini sorar.
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanıp 1-2-3-4 şeklinde 4’e kadar sayarak 3’er kişilik 4 gruba ayrılırlar ve kendilerini heyecandıran bir olayı canlandırmaları için 5 dakika süre verilir. Doğaçlamalar seyredilir.
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar yine aynı gruplarda kalır. Ancak bu oyun bütün grup olarak oynanacaktır. Katılımcılara hazırlanmaları için 10 dakika verilir. Heyecanlanmaları sırasında <ul style="list-style-type: none"> 1. grup destek ve hareket sisteminin nasıl çalışacağını, 2. grup solunum sisteminin nasıl çalışacağını 3. grup dolaşım sisteminin nasıl çalışacağını, 4. grup sindirim sisteminin nasıl çalışacağını örnekleyen akışkan heykeller oluşturacaklardır, hepsinin birleşimi organizmayı temsil eder. Önce kendini hazır hisseden katılımcı ayağa kalkar. Katılımcı hareketler, kısa tümceler ve kelimelerle hareketli heykeli başlatır. Sonra diğer katılımcılar ona eklenir. Her katılımcı farklı organı temsil eder. Heykel yeterli süre sahnede bulunmalı ve hareket etmelidir. Başlayan katılımcı akışkan heykeli birkaç dakika içinde sonlandırır ve tüm grup ona uyar (Adıgüzel, 2019, s. 405).
C. Değerlendirme	

5. etkinlik (10 dakika)	Aynı gruplar içinde böbrek üstü bezleri ve adrenalın terimleri geçen şarkı sözü yazmaya çalışacaklardır.
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.
Sınırlılık	Vücudumuz dört sistemle sınırlı değildir. Vücudumuzda denetleyici ve düzenleyici sistemler, solunum, dolaşım, boşaltım, sindirim, destek ve hareket, üreme sistemleri ve duyu organları birlikte çalışır (Demirçalı ve Alkal, t.y).

Ders Planı 11.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 30 dk.+ 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek gibi hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: İç salgı bezleri; pankreas, pankreasın salgıladığı hormonlar; insülin, glukagon.

Kazanım: F. 6. 6. 1. 2. İç salgı bezlerinin vücut için önemini fark eder (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, dramatizasyon, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Stromae'un Papaotai şarkısı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.

1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılardan Papaotai şarkısı eşliğinde serbest dans etmeleri istenir.
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Grup çemberde toplanıp 1-2-3-4 şeklinde sayar, 3'er kişilik 4 grup oluşur. Gruba şu dramatik durum verilir: '3 katılımcı kandaki kan şekeri olur, 1 katılımcı kan olur. 2 katılımcı vücut hücreleri olur. 1 katılımcı karaciğer olur. 2 katılımcı karaciğerdeki glikoz olur. 1 katılımcı pankreas olur. 1 katılımcı insülin hormonu, 1 katılımcı glukagon hormonu olur.' Vücutta glikozun karaciğer, vücut ve kan hücrelerindeki dolaşımı, aynı zamanda pankreastan salgılanan insülin ve glukagon hormonlarının nasıl görev yaptığı temsil edilecektir. Doğaçlamalar seyredilir.
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (5. etkinlik)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler hissettiklerini ve neler düşündüklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 12.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 55 dk.+5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: İç salgı bezleri; tiroit bezi, tiroksin hormonu, guatr hastalığı.

Kazanım: F. 6. 6. 1. 2. İç salgı bezlerinin vücut için önemini fark eder. F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama.

Materyaller: Müzik çalar, youtube.com, önceden hazırlanmış Haggard'ın Herr Mannelig şarkısı, önceden hazırlanmış dramatik durumlar.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar önceden hazırlanmış Haggard'ın Herr Mannelig şarkısıyla dans ederek serbest yürüyüşe geçerler. Ritim eşliğinde dans edebilirler.
2. etkinlik (5 dakika)	Grup tırtıl şeklinde tek sıra halinde sıralanır. Arkadaki öndekinin şeklinde birbirlerinin bellerini tutarak koşarlar. Arkadakiler en öndekini takip eder. İsteyen katılımcı hazır olunca öne geçer (Ercan Kaymazlı ve Karaduman, 2018)
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar 1-2-3 şeklinde sayarlar. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara şu dramatik durum verilir: 'Dilara az iyot aldığı için tiroit bezinde büyüme var. Hareketleri yavaş ve yaşına göre çok kilolu. Dilara'nın doktora gidip ailesiyle bu durumu öğrendiği günü' canlandırın.
4. etkinlik (20 dakika)	Aynı gruplara çalışmaya devam ederler. Gruplara şu dramatik durum verilir: 'Artur 12 yaşında. Tiroit bezi çok hızlı çalıştığı için çabuk sinirleniyor. Arkadaşı Aydil, Cansel ve Özgür'e bu durumu söyledi. Ancak olur olmaz şeylere küsüyor. Nasıl bir çözüm yolu izlenecek? Arkadaşlarının Artur'a davranışları nasıl olacak?'
C. Değerlendirme	

5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.
---------------------------	---

Ders Planı 13.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 90 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Çocukluktan ergenliğe geçiş, ergen sağlığı.

Kazanımlar: F. 6. 6. 1. 3. Çocukluktan ergenliğe geçişte oluşan bedensel ve ruhsal değişimleri açıklar. F. 6. 6. 1. 4. Ergenlik döneminin sağlıklı bir şekilde geçirilebilmesi için nelerin yapılabileceğini, araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, lider rolde, sıcak sandalye teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / Deezer, önceden hazırlanmış Imagine Dragons'un Believer şarkısı, bilgi kartları, 1 adet sandalye, dramatik durumlar.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar serbest yürüyüşe geçer. Imagine Dragons'un Believer şarkısı açılır. Şarkıya uygun ritimle dans ederek serbest yürürler.
2. etkinlik	Öğrenciler erkekler ve kızlar olarak iki gruba ayrılır. Öğretmen ergenlikte; erkeklerde, kızlarda ve her iki cinsiyette ortak görülen

(10 dakika)	değişimlerin yazılı olduğu kartları öğrencilere eşit şekilde dağıtır. Öğrenciler kartları okur. Kızlarla ilgili olan değişiklikler kızlarda, erkeklerle ilgili olan değişiklikler erkeklerde kalır. Her iki cinsiyetle ilgili olan kartları öğretmene verirler (EBA, t.y.).
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Sınıf ikiye ayrılır. Erkekler ergenlikte erkeklerde olan bedensel değişimlerle, kızlar ergenlikte kızlarda görülen bedensel değişimlerle ilgili canlandırma oluştururlar.
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır ve 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarak 4'er kişilik üç gruba ayrılırlar. Şu dramatik durumlar verilir (2. ve 3. dramatik durumlar Tümtürk, 2019): 1. gruba, 'Dilşah'ın göğüsleri diğer arkadaşlarından daha önce belirginleşti. Herkes ona bakıyor gibi geliyor, bu sebeple önüne eğilerek yürüyor ve oturuyor. Ailesi bu durumu fark etti. Kambur olacağından korkuyorlar. Ailesi bu durumu ona nasıl anlatacaklar?' (Kızlar için) 2. gruba, 'Bartu dolmuşa bindi. İnecek, şoför ineceği yeri geçiyor. Ama sesi çok kalın ve boğuk çıktığı için ineceğini söylemiyor.' (Erkekler için). 3. gruba, 'Özgür'ün yüzünde büyük bir sivilce çıktı. Kendini tek boynuzlu teke gibi, Notre Dame'ın Kamburu gibi görüyor. Okula gitmek istemiyor, ancak o gün sınavı var. Ne olacak?' (Ortak).
5. etkinlik (20 dakika)	Aynı gruplar çalışmaya devam eder. Ergenlik döneminde görülen ruhsal değişimlerle ilgili gruplara şu dramatik durum verilir: 12 yaşında Ülker ailesiyle sofradadır. Babası konuşurken birden ağlayıp bağırmaya başlıyor. Yemek yemek istemiyor. Ailesi endişeleniyorlar ve neden öyle davrandığını anlamıyor.' (Ortak)
C. Değerlendirme	

6. etkinlik (10 dakika)	Lider psikolog olur, sıcak sandalyeye oturur. Öğrenciler ona konuyla ilgili sorular sorarlar.
7. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders planı 14.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 60 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Duyu organları.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar. F. 6. 6. 2. 4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri, dramatisasyon.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Anjelika Akbar'ın Jamine şarkısı (orijinali, Johann Sebastian Bach'ın Toccata from Toccata and Fugue D Minor), müzik çalar, Spotify, duyu organları küpü, oyun hamuru, karton, kuru/pastel boya kalemleri, dil çubukları, atık maddeler; atık su şişesi kapakları, atık su şişesi, kâğıtlar, renkli kâğıtlar.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.

1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcıların Anjelika Akbar'ın Jasmine şarkısı eşliğinde isterlerse dans ederek serbest dolaşmaları istenir.
2. etkinlik (10 dakika)	<p>Meyve Sepeti oyunu: Çemberde toplanır. Bu oyun literatürde meyve sepeti olarak geçer. Şu şekilde duyu organlarına uyarlanabilir. Lider çemberin ortasına geçer, öğrencilere duyu organlarını göz, kulak, burun, dil, deri olarak saymalarını ister. Üç öğrenci göz, üç öğrenci kulak, iki öğrenci burun, iki öğrenci dil, iki öğrenci deri olur. Lakin bu sıra değişebilir, örneğin üç öğrenci burun, üç öğrenci dil veya deri olabilir. Bir öğrenci ebe olur ve liderin yerine, ortaya geçer. Ortadaki ebe; göz, kulak, burun, dil, deri veya duyu organları komutlarından istediğini verir. Her seferinde tek bir komut verebilir. Ortadaki ebenin verdiği komutla, aynı duyu organı verilmiş olan öğrenciler birbirleriyle yer değişirler. Ebe eğer duyu organları derse tüm öğrenciler birbirleriyle yer değiştirir. Bu esnada ebe kendine yer bulmaya çalışır. Çemberin dışında kalan öğrenci yeni ebe olur. Oyunda öğrenciler, ebeye belli etmemeye çalışarak mimiklerle veya sözle anlaşabilirler; ortada kalmamak için çeşitli stratejiler geliştirebilirler (H. W. Nickel'in atölyesinden San, 2020, s. 17; Karaduman'dan, 2018, uyarlanmıştır.)</p> <p>*Literatürde bu oyun üç farklı meyveyle oynanmıştır (muz, elma, portakal gibi). Beş duyu organı olduğu için lider hep aynı organları üst üste söylese yer değiştirmeyen öğrenciler sıkılabilir.</p>
3. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar hâlâ çemberdeyken 1-2, A-B, yazı-tura gibi şeklide sayıp 6'şar kişilik 2 gruba gruba ayrılacaktır. Eğitmen duyu organları küpünü atacaktır. İki grup küpte üste gelen organın dışarıdan görünüşünü heykel şeklinde ifade edeceklerdir. Daha iyi doğaçlayan grup 1 puan alır, diğer grup puan alamaz. Tüm duyu organları canlandırılana kadar oyun devam eder. (Cladio Kaan Ötgüne'nin atölyesinden alınmıştır.)
B. Canlandırma	

4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar, 1-2-3 şeklinde sayar. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika verilir. Rol dağılımı; bir kişi etki, bir kişi duyu almaçları, bir kişi sınırlar, bir kişi beyindir. Katılımcılar rol dağılımlarına kendileri karar verirler. * Sayılar temsilidir.
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar, 3, 3, 2, 2, 2 kişi sayılarında olarak 5 gruba ayrılır. Göz ve kulağa 3'er kişi verilir. Oyun hamuru, karton, dil çubukları, plastik kapaklar, atık maddeler gibi materyallerle her grup duyu organlarından 1 tanesinin maketini yapacak ve görevlerini yaptıkları maket üzerinde değerlendirilir.
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 15.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 60 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Duyu organları; görme duyu organı, görme olayı, gözün bölümleri, işitme.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama ve rol oynama teknikleri, küçük grup tartışması, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri, manşet.

Materyaller: Müzik çalar, YouTube / Spotify / Deezer, önceden hazırlanmış Willy William'ın seslendirdiği Ego şarkısı, ters ev resimleri, gözü bağlamak için uygun büyüklükte bez; eşarp, atkı gibi malzemeler, metin, kuru/pastel boya kalemleri, 35×50 cm ebatlarında 3 adet resim kâğıdı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcıların Willy William'ın Ego şarkısıyla serbest dans etmeleri istenir.
2. etkinlik (15 dakika)	Katılımcılara gözleri kapamaktan rahatsız olup olmadıkları sorulur, rahatsız olan yoksa kör ebe oyununa katılmaları istenir. Kör ebe oyunu şu şekildedir: Gönüllü bir öğrenci ebe olur veya ebeyi seçmek için kura çekilir: Bunun için görünmeyecek şekilde, 11 tane “ilk ebe değilim” ve 1 tane “ilk ebeyim” yazan kağıtlardan herkes 1 tane seçer ve “ilk ebeyim”, yazılı kâğıdı seçen öğrenci ebe olur. Ebenin gözleri dışarıyı göremeyeceği bir şekilde bağlanır. Diğer öğrenciler ebenin çevresinde çember olur. Sonra diğer öğrenciler çeşitli sesler çıkararak, el çırparak ebeyi seslerine doğru çekmeye çalışırlar. Bu esnada ebenin etrafında dönmeleri istenir. Ebenin yakaladığı katılımcı yeni ebe olur.
3. etkinlik (5 dakika)	Grup çemberde toplanır, 1-2-3 şeklinde sayarlar, 4'er kişilik 3 grup oluşur. Ters evle ilgili fotoğraflar gruplara dağıtılır. “Neden bu evde her şey ters? Neden sarı lekede görüntü ters oluşur?” soruları yöneltilir ve grupların aralarında tartışıp öğretmene görüş bildirmeleri istenir. Bu esnada öğretmen gruplara karışmaz.
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir. Aşağıdaki metin anlatılır.

‘Bir katılımcı görüntü verecek herhangi bir cisim/madde (hangi madde olacağı öğrencinin isteğine kalmış), bir katılımcı ışık, bir katılımcı saydam tabaka, bir katılımcı göz bebeği, bir katılımcı göz merceği, bir katılımcı sarı benek (sarı leke), bir katılımcı ters görüntü, bir katılımcı kör nokta, iki katılımcı görme sinirleri, bir katılımcı beyindeki görme merkezi, bir katılımcı düz görüntü olacak şekilde grubun görevleri kendi aralarında seçmeleri istenir. Beyinde görüntü oluşturacak cisim, hangi görüntü olduğunu gruba söylemeyecek, sadece beden diliyle hangi madde ya da cisim olduğunu bedeniyle o formu alarak gösterecektir. Bunu en son, beyindeki görme merkezi olan katılımcı söyleyecektir. Görüntü veren maddenin ışığı yansıtmasını o rollerdeki katılımcılar bedenle veya sözle canlandıracaklardır. Böylece canlandırma başlar. Işık olan katılımcı gözün her bir kısmından sırayla geçecektir. Gözün her bir kısmından geçerken saydam tabaka, göz bebeği, göz merceği, sarı benek (sarı leke), kör nokta, görme sinirleri, beyindeki görme merkezi görevlerini alan katılımcılar, görevlerini söyleyeceklerdir ama ilave olarak ve doğaçlama farklı cümleler de söyleyebilirler. Ancak gözün kısımları ve görme olayının gerçekleşmesine yönelik bilgi olarak doğru cümleleri söylemelilerdir. Sarı lekede bulunan ters görüntüyü, beynin görme merkezinde olan düz görüntü ise ters ve düz görüntüyü; doğaçlamayla, örneğin, sarı benekte oluşan görüntü yatarak, oturarak, belden aşağıya eğilerek, beynin görme merkezinde oluşan görüntü parmak ucunda yükselerek ayakta veya sarı benekte oluşan görüntü ellerinin parmak uçları aşağı yöne bakacak şekilde, beyindeki görme merkezinde oluşan görüntü ellerinin parmak uçları yukarı bakacak gibi canlandırmalarla oynayabilirler, bu esnada ters ve düz görüntü olduklarını sözle ifade edebilirler.’

C. Değerlendirme

5. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar saydam tabaka, damar tabaka, ağ tabaka olarak üç gruba ayrılır. Her grup kendilerine verilen gözün bölümlerini ve bu bölümlerdeki yapıların resimlerini birlikte çizecektir. Resim kâğıtları birbirlerine yapıştırılacağı için yapıştırma payı bırakılır. Sonra çizimler katılımcılar tarafından birleştirilir.
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 16.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 55 dakika+ 5 dakika

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Duyu organları; göz sağlığı,

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama ve rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, büyük grup tartışması, manşet teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, YouTube Music/ Spotify / Deezer, önceden hazırlanmış Ash'ın Mosaique şarkısı, dramatik durum, kuru/pastel boya kalemleri, 1 adet 70×100 cm resim kâğıdı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.

1. etkinlik (5 dakika)	Ash'ın Mosaïque şarkısıyla katılımcılar sınıfta serbest dans ederek yürürler.
2. etkinlik (5 dakika)	Çemberde toplanır. Katılımcılardan bu defa bir sonraki etkinlikte kör gezdirme oynanacağı için sınıfın fiziki yapısına dikkat ederek sınıfta serbestçe dolaşmaları istenir.
3. etkinlik (10 dakika)	Kör gezdirme oyunu oynanır: Katılımcılardan durmaları ve en yakınlarındaki katılımcı ile eş olmaları istenir. Eşlerden biri gözlerini kapatır. Gözü açık olan eşler gözünü kapayan eşlerini fiziki temasla sınıfta yavaşça gezdirir. Liderin komutuyla gözü açık ve gözü kapalı olanlar rollerini değiştirir.
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Gruplar, 1-2-3-4 şeklinde 4'e kadar sayarlar. 4'te başa dönülür. 3'er kişilik 4 grup oluşur. Gruplara şu dramatik durum verilir: Bir komşunuz olan amca/teyze görme engelli. Onun akıllı telefonla kitap dinlediğini gördünüz. Gördüğünüz teknolojiyi 2 arkadaşınıza anlatın.
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (10 dakika)	Tüm grup görme engellilerin hayatlarını kolaylaştıran teknolojiler üzerine konuşacak ve kuru boya/pastel boya gibi malzemeler ile yeni bir teknoloji tasarlayıp görselini çizeceklerdir.
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 17.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 70 + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Duyu organları; göz sağlığı, miyopluk, katarakt ve göz sağlığı için teknolojiler.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama ve rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, büyük grup tartışması, manşet teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, YouTube, önceden hazırlanmış Türk Hömey ile Ağız Kopuzunu Elektronik Müzikle Birleştiren Altaylı Kam, Toprak Kam Turhan'ın şarkısı, (2 dramatik durum, kuru/pastel boya kalemleri, 70 × 100 cm gibi ebatlarda 1 resim kâğıdı).

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Altaylı Kam Turhan'ın şarkısıyla katılımcılar dans eder.
2. etkinlik (10 dakika)	Göz kusurları olan bireylerin hayatlarını kolaylaştıran teknolojilere ait resimler çeşitli yerlere lider tarafından saklanır. Katılımcıların bu resimlere yaklaşmasıyla lider sıcak ya da soğuk olarak geri bildirimler vererek bu resimleri katılımcıların bulmaları sağlanır ve tüm resimler bulununca birlikte incelenir.
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Gruplar, 1-2-3-4-5-6 şeklinde 6'ya kadar sayarlar. 6'da 2'e dönülür. 2'şer kişilik 6 grup oluşturur. Eş zamanlı doğaçlama başlayacaktır, bu doğaçlamada her grup kendi grubunu duyabilir. Gruplara miyoplukla ilgili:

	<p>‘Otobüse yetişeceksiniz. Yazıları bazen okuyup bazen okuyamadığınızı fark ettiniz. Yanınızda arkadaşınız var, onla bu durumu konuşun.’ dramatik durumu verilir.</p> <p>Sonra liderin komutuyla gruplar duracak, liderin işaretlerine göre kaldıkları yerden diğer grupların duyabileceği şekilde doğaçlamalara devam edeceklerdir. Sonra roller değiştirilerek aynı süreç tekrar edecektir.</p>
4. etkinlik (20 dakika)	<p>Aynı gruplara şu dramatik durum verilir:</p> <p>‘Teslime teyze 85 yaşındadır. Yaşlılığa bağlı katarakt olmuştur. Katarakt yaşa bağlı olarak daha sık oluşur, halk arasında göze perde inmesi olarak bilinir. Teslime teyzenin torunu Azra 12 yaşındadır ve bilim şenliğine katılmıştır. Okullarının başarısı gazeteye çıkmıştır ve torununun resmi de bu gazetede vardır. Torunu Azra, anneanne, resmime bak, der.’</p> <p>Bu dramatik durumun sonrası için eş zamanlı doğaçlama başlayacak; sonra liderin komutuyla gruplar duracak, liderin işaretlerine göre gruplar kaldıkları yerden doğaçlamalara devam edeceklerdir. Sonra roller değiştirilerek aynı süreç tekrar edecektir.</p>
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (10 dakika)	<p>Tüm grup göz kusurlarına yönelik teknolojiler üzerine konuşacak ve kuru boya/pastel boya gibi malzemeler ile yeni bir teknoloji tasarlayıp görselini çizeceklerdir.</p>
6. etkinlik (5 dakika)	<p>Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.</p>

Ders Planı 18.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 90 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Duyu organları; göz sağlığı, renk körlüğü.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, büyük grup tartışması, manşet teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Ahzee'nin King şarkısı, YouTube, akıllı tahta, renk körlüğü testi, örnek kaynak: İstanbul Göz (t.y.) tüm grubun çizim yapabileceği 70 × 100 cm gibi ebatlarda fon kartonu, katılımcı sayısına uygun pastel boya seti.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Ahzee'nin King şarkısıyla katılımcılar dans eder.
2. etkinlik (10 dakika)	Grup çemberde toplanır. Önceden hazırlanılan, akıllı tahtadan açılan renk körlüğü testi sınıfça incelenir.
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır. 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarlar. 3'te 1'e dönülür. Sonuçta 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika verilir. Renk körlüğü hastalığı olan insanların günlük yaşamda karşılaşılabileceği sorunlardan birini belirleyerek canlandırırlar.

4. etkinlik (20 dakika)	Aynı gruplar belirledikleri sorunlara çözüm önerileri bulup canlandırma sergilerler.
5. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplam 1'den 6'ya kadar 1-2-3-4-5-6 şeklinde sayarlar. 6'da 1'e dönülür. 2'şerli 6 grup oluşur ve şu yönerge verilir: 'Renk körü bir arkadaşınızı yaya geçidinden, karşıdan karşıya geçirin.' Doğaçlama gerçekleştirmeleri istenir.
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (10 dakika)	Renk körlüğünün çözümüne yönelik tüm grup tartışır. Bir teknoloji tasarlayarak görselini çizer.
7. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 19.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 45 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Kulağın yapısı ve işitme.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar. F. 6. 6. 2. 4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; dramatizasyon, bölünmüş ekran, doğaçlama, rol oynama, istasyon, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, önceden hazırlanmış Şebnem Parker ve Grup Etnik'in Dinle şarkısı, YouTube vb., önceden hazırlanmış düdük sesi, rüzgâr sesi, su sesi, çeşitli canlıların sesleri gibi sesler, 3 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem, kuru/pastel boyalar.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Önceden hazırlanmış Dinle şarkısıyla grup dans eder.
2. etkinlik (5 dakika)	Öğrencilere gözleri kapatıldığı halde düdük sesi, rüzgâr sesi, su sesi, farklı canlı sesleri gibi sesler dinletilir. Seslerin ne olduklarını bulmaları istenir (Bir önceki Ses ünitesiyle ilişkilidir.)
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	<p>Çemberde toplanılır. Katılımcılar 3'e kadar sayarlar. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Bölünmüş ekran tekniği kullanılacaktır. Katılımcılara hazırlanmaları için 5 dakika verilecektir. Bu teknik için: Sahne hayali olarak üçe bölünür. Tüm grup sahneye çıkar. Birinci grup canlandırmasını yapar ve donar. Canlandırma sırasında diğer gruplar onları izler. Sonra sırayla diğer gruplar canlandırmalarını yaparlar. Gruplara şu dramatik durumlar verilir:</p> <p>1. grup: Dış kulağa ses dalgalarının gelmesi ve orta kulağa iletilmesi (4 katılımcı):</p> <p>Bir katılımcı kulak kepçesi olur. Ses dalgaları kulak kepçesi tarafından alınır. Kulak kepçesi ses dalgalarını kulak yoluna iletir. Bir katılımcı kulak yolu olur. Kulak yolu ses dalgalarını kulak zarına iletir. Bir katılımcı kulak zarı olur. Kulak zarı titreşir.</p>

Bir katılımcı kulak yolundaki sıvı olur ve kulağa gelen tozları tutar.

2. grup: Ses dalgalarının orta kulaktan iç kulağa iletilmesi (4 katılımcı):

Kulak zarından gelen ses iç kulaktaki çekiç örs ve üzengi kemiklerini titreştirir. Ses her bir kemikte artarak iç kulağa iletilir. Üç katılımcı canlandırma yapar.

Bu kemiklerin şekillerinin (çekiç, örs ve üzengi) neye benzediğini belirtecekler.

Bir katılımcı östaki borusu olur. Östaki borusu yutağa bağlanarak basıncı ayarlar ve kulak zarının yırtılmasını önler.

3. grup: İç kulakta sesin algılanıp beyne iletilmesi (4 katılımcı):
Bir katılımcı oval pencere olur. Ses oval pencereden salyangoza kadar devam eder. Bir katılımcı salyangoz olur.

Salyangozda duyu almaçları bulunur. Bir katılımcı işitme sinirleri olur. İşitme sinirleri sesi alarak beynin işitme merkezine iletir.

Bir katılımcı yarım daire kanalları olur, yarım daire kanallarının işitmeyle ilgisi yoktur, beyincik ile dengeyi sağlar.

Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir. Önemli kavramları katılımcıların belirtmeleri istenir ama doğaçlamalar katılımcılara bırakılır.

C. Değerlendirme

4. etkinlik (10 dakika) İstasyon tekniğinden yararlanır. 1. grup dış kulak şeması çizer, 2. grup orta kulak şeması çizer, 3. grup iç kulak şeması çizer. Gruplar istasyonları dolaşarak birbirlerinin çizdikleri şemaları tamamlarlar.

5. etkinlik (5 dakika) Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 20.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 90 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Kulak sağlığı, işitme engeli için teknolojiler.

Kazanımlar: F.6.6.2.1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar. F.6.6.2.3. Duyu organlarındaki kusurlara ve bu kusurların giderilmesinde kullanılan teknolojilere örnekler verir. F.6.6.2.4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, pantomim, büyük grup tartışması, beyin fırtınası teknikleri.

Materyaller: Akıllı tahta, YouTube, önceden hazırlanmış 'İşaret Diliyle Çocuk' şarkısı, 70×100 cm gibi ebatlarda tüm sınıf için uygun büyüklükte fon kartonu, katılımcı sayısına uygun pastel boya seti.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Bir katılımcı sınıfa arkasını döner. Katılımcılardan biri önce istediği tonla kısık, sonra sesini yükselterek ebeye seslenir. Ebe onun kim olduğunu bulmaya çalışır. Sonra 2-3 katılımcı seslenir. Aynı anda, aynı harfle, aynı şiddette seslenirler. Ebe kimlerin seslendiğini bulmaya çalışır. Seslenen katılımcı sayısı artırılır. İsteyen katılımcılar ebe oluncaya kadar etkinlik devam eder (Tümtürk Yılmaz, 2000; Tümtürk 2019).

2. etkinlik (10 dakika)	Öğrencilere (Gülçin Öğretmenim, 16.6.2021) verilen “İşaret Diliyle Çocuk Şarkısı” izletilip dinletilir. Şarkıda geçen hareketleri göstermeleri istenir.
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	<p>Ara değerlendirme: “Neden iki kulağımız var? Bir kulağımız olsa ya da üç kulağımız olsa ne olurdu, hiç düşündünüz mü?” sorusu öğrencilere yöneltilir, mantıklı ve mantıksız tüm cevaplar dinlenir ve grubun birbirleriyle konuşmaları sağlanır. Burada üç kulağın olması sorusu anlamsız olabilir, katılımcıların düşünmesi istenir (Davies ve McGregor, 2010/2020, s. 148).</p> <p>Öğrencilere şu dramatik durumlar verilir (Tümtürk, 2019):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. grup: İnsanlar dünya dışında, başka bir gezegende insana benzer, akıllı canlılar buldular. 2. grup: İnsanlar dünya dışında, başka bir gezegende insana benzer, akıllı canlılar buldular. Bu canlılar insanlarla iletişime geçerler. 3. grup: İnsanlar ve dünya dışındaki canlılarla evleniyorlar. Üç kulaklı, üç gözlü çocukları oluyor. Bu çocukların insanlarla iletişimi nasıl olur? <p>*6. sınıfın birinci ünitesi Güneş Sistemi ve Tutulmalar ile bağ kurulacaktır.</p>
4. etkinlik (20 dakika)	<p>Katılımcılar serbest yürüyüşe geçerler. Liderin komutuyla en yakındaki kişiler birbirleriyle eş olur. 2’şer kişilik 6 grup oluşur</p> <p>Şu dramatik durum verilir:</p> <p>12 yaşındaki Çağrı dedesi Çağan’ın evine gider. Dedesinin kulaklarında işitme kaybı vardır. Dedesi işitme cihazını takmamıştır.</p> <p>Gruplar birbirlerinden uzaklaşarak çalışırlar. Eş zamanlı doğaçlama yapılacaktır; bu doğaçlamada herkes kendi grubuyla</p>

	İlgilenir. Liderin talimatıyla süreç kesilir gruplardan biri diğer grupların duyabileceği şekilde doğaçlamalarına kaldığı yerden devam eder, sonra diğer gruplar canlandırmalarını sergiler. Eş değiştirilerek süreç tekrarlanır.
5. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir. Tek tek işitme engelli bir bireyin yaşadığı problemi pantomimle canlandıracaklardır.
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (10 dakika)	Tüm grup işitme engellilerin hayatlarını kolaylaştıran teknolojiler üzerine konuşacak ve kendileri pastel boyalar ile yeni bir teknoloji tasarlayıp görselini çizeceklerdir.
7. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 21.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 55 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Koku alma duyu organı, burun.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar. F. 6. 6. 2. 3. Duyu organlarındaki kusurlara ve bu kusurların giderilmesinde kullanılan teknolojilere örnekler verir. F. 6. 6. 2. 4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; tüm grupla doğaçlama, rol oynama, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi teknikleri.

Materyaller: Akıllı tahta, müzik çalar, YouTube vb., önceden hazırlanmış Rodrigo'nun Gitar konçertosu, Pinokyo masalının çizgi filmi, oda spreyi, kuru/pastel boya kalemleri, A4 kâğıtları, plastik şişe kapakları, dil çubukları, oyun hamuru.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Rodrigo'nun Gitar Konçertosu'nun kısa bölümü açılıp katılımcılardan yere uzanıp, gözlerini kapayıp müziği dinlemeleri istenir.
2. etkinlik (15 dakika)	Pinokyo masalı izlenir (Ponpon Çizgi Filmleri, 2019) Masal ile ilgili “Pinokyonun yalan söyleyince hangi organı uzadı? Pinokyo bu organıyla ne yapıyordu? soruları sorulur” (Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 204).
Ara değerlendirme	Drama salonunda alerjisi olan veya kokudan rahatsızlık duyabilecek katılımcı olup olmadığı sorulur. Eğer alerjisi olan katılımcı veya kokudan rahatsız olan katılımcı yoksa oda parfümü sıkılır. Parfüm kokusunun hangi duyu organıyla algılandığı sorulur. Gazların akışkan olduğu ve buldukları kabı doldurduğu belirtilir (Maddenin Tanecikli Yapısı ünitesiyle ilişkilidir).
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Tüm grupla doğaçlama tekniği kullanılacaktır. ‘Bir katılımcı koku taneciği, iki katılımcı mukus, bir katılımcı sarı bölge, iki katılımcı koku almaçları, iki katılımcı uyarı mesajları, iki katılımcı uyarı sinirleri, bir katılımcı beyin, bir katılımcı yeni koku olacaktır.’

<p>Gruptan bu iletim ile ilgili doğaçlama yapması istenir. Hazırlanmaları için 10 dakika verilir.</p> <p>Kimin hangi yapı olacağı ve doğaçlamalar katılımcılara bırakılır.</p>	
<p>C. Değerlendirme</p>	
<p>4. etkinlik (10 dakika)</p>	<p>Katılımcılar 1-2-3 şeklinde 3'e kadar sayarlar, 3'te 1'e dönlür. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Burnu koku almayan biri için koku alacak burun maketi tasarlayıp, görevlerini anlatırlar, reklamını yaparlar (Tümtürk, 2019).</p>
<p>5. etkinlik (5 dakika)</p>	<p>Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.</p>

Ders Planı 22.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 85 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Tat alma duyu organı; dil.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar. F. 6. 6. 2. 2. Koku alma ve tat alma arasındaki ilişkiyi, tasarladığı bir deneyle gösterir (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; tüm grupla doğaçlama, rol oynama, pantomim, bilimde kavramların modellenmesi, manşet.

Materyaller: Akıllı tahta, müzik çalar, YouTube / Spotify / Deezer, Tarkan'ın Dilli Düdük şarkısı, EBA (www.eba.gov.tr), büyük dil görseli için balon, kâğıt gibi materyaller, kuru/pastel boya kalemleri, kurşun kalemler, 12 adet A4 kâğıdı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Dilli Düdük şarkısıyla grup dans eder.
2. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar biri içte, diğeri dışta olmak üzere iki çember halinde otururlar. Dış çemberdeki her oyuncu, sırayla iç çemberdeki bir oyuncunun kulağına fısıldayarak bir yiyeceği ayrıntılarıyla anlatır. Katılımcılar mümkün olduğunca abartmaları için teşvik edilir; grup özellikle yiyeceğin tadı, kokusu, görüntüsü hakkında abartabildikleri kadar abartırlar. Dinleyenler anlatılan yiyeceği zihinlerinde daha iyi canlandırabilmek için gözlerini kaparlar (Rooyackers, 2017/2017, s. 54). Burada göz kapamaktan rahatsız olabilecek katılımcılar olduğu için, katılımcılara etkinliğe katılmak isteyip istemedikleri sorulmalıdır. Eğer katılımcılardan rahatsız olan varsa etkinlik gözler açık olarak yapılmalıdır.
Teorik bölüm	Tat alma olayı dille başlar. Dilin üzerinde ve damağın arka kısmında tat almayı sağlayan tat almaçları bulunur. Tat almaçları bir araya gelerek tat tomurcuğu adı verilen yapıları oluşturur. Tat almaçları ancak suda çözülmüş besinlerin tatlarını alabilirler. Tükürük büyük oranda sudur. Ağız içinde besinler tükürükte çözünür ve tat almaçları uyarılır. Uyarılan tat almaçları uyarıları uyarı mesajlarına dönüştürür. Uyarı mesajları duyu sinirleri aracılığıyla beyne iletilir. Beyin gelen mesajları yorumlar ve tat alma işlemi gerçekleşir. Ağız içimiz tamamen kuru haldeyken tat alamayız. İnsanlarda farklı tatları algılayabilen dört farklı tipte tat tomurcuğu vardır. Bu tatlar; tatlı, tuzlu, ekşi ve acıdır. Farklı tipteki tat almaçları dilin üzerine yayılmış durumdadır. Dilin her kısmı her tadı alabilir. Ancak dilin bazı kısımları bazı tatlara karşı daha hassastır (EBA, t.y.). Örneğin ön bölge tatlı, ön sağ ve sol

yanlar tuzlu, arka sağ ve sol yanlar ekşi, en arka acı tatlara daha hassastır. Tat almaçları dil dışında, damak, boğaz gibi kısımlarda da ekşi, arka kısım acıyı daha fazla algılar. Ek 4 (EBA, t.y.) ve Ek 5'teki (Çiğdem, Minoğlu Balçık ve Karaca, 2018) örnekler katılımcılarla incelenir. Bu dört tattan başka en son genel tadı keşfedilmiştir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, dilin farklı bölgelerdeki farklı tatları daha fazla algılayabilmesinden ziyade beyinde her bir tadı farklı algılayabilen uzman reseptörler olduğunu ortaya çıkarmıştır (Hammond, 2017).

B. Canlandırma

3. etkinlik
(20 dakika)

Katılımcılar çemberde toplanır: 1'ler bir gruba, 2'ler bir gruba, 3'ler bir gruba, 4'ler bir gruba bir geçecek şekilde sayarlar, üçer kişilik dört grup oluşur. Gruplara şu dramatik durum verilir ve hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir:

1. grup tatlıyı, 2. grup tuzluyu, 3. grup ekşiyi, 4. grup acıyı algılayabilen tat almaçlarından oluşacak şekilde paylaşılır. Bunlar birleşip tat tomurcuklarını oluşturacaktır. Bu esnada hangi tadı oluşturduklarını sadece jest ve mimiklerle pantomim olarak ifade edeceklerdir. Diğer gruplar bunu bulmaya çalışacaklardır.

4. etkinlik
(20 dakika)

Katılımcılar çemberde toplanır. "Tek-çift, 1-2, a-b, yazı-tura" gibi sayılır, tek gelenler bir grup, çift gelenler bir grup olmak üzere iki gruba ayrılırlar. Katılımcılara hazırlanmaları için 10 dakika süre verilir.

Bir katılımcı acı besin, bir katılımcı tükürük, iki katılımcı tat almaçları, bir katılımcı duyu sinirleri, bir katılımcı beyin olmak üzere sınıf 6'şarlı iki gruba ayrılır ve doğaçlamalarını planlarlar.

Burada öğrencilerin kendi rollerini kendilerinin seçmeleri tavsiye edilmektedir. Öğrenciler arasından tükürük olmak istemeyenler çıkabileceği için tükürük kelimesi yerine ağız içindeki sıvı bölüm, tabiri kullanılabilir.

5. etkinlik (20 dakika)	<p>Tüm grup doğaçlaması yapılacaktır. Katılımcılara hazırlanmaları için 10 dakika süre verilir:</p> <p>Yere dil şekli çizilir veya balonlarla, kâğıtlarla sınırları belli büyük bir dil görseli meydana getirilir. İkişerli sekiz öğrenci (iki öğrenci önde tatlı, birer öğrenci yanlarda tuzlu ve ekşi, iki öğrenci arkada acı olacak şekilde) tatlı, tuzlu, ekşi, acı bölgelere geçer.</p> <p>Dört öğrenci dışarıdan sırayla dile gelirler, sırayla gelenler hangi tatta olduklarını söylemezler, pantomim ile, jest ve mimiklerle ifade ederler, diğerleri tahmin etmeye ve onu gruplarına almaya çalışırlar.</p>
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (10 dakika)	<p>Katılımcıların dilin görevine, dildeki reseptörlere ilişkin şiir yazmaları istenir, isteyen öğrenci bunu resimle de ifade edebilir. Önceden hazırlanan boya kalemleri (kuru- pastel) gruba verilir.</p>
7. etkinlik (5 dakika)	<p>Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.</p>
<i>Sınırlılıklar</i>	
Sınırlılık 1.	<p>Burada, tatların tat almaçları olabileceğine ilişkin öğrencilerde kavram yanılgısı oluşabilir.</p>
Sınırlılık 2.	<p>Aslında dilin her bölgesi her tadı algılar, tat alma olayı dildeki reseptörlerden çok beyindeki uzman reseptörler ile ilişkilidir. Kavram yanılgısı oluşmaması için bunun öğrencilere verilmesi gerekir.</p>

Ders Planı 23.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 50 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Koku ve tat alma ilişkisi, burun ve dil sağlığı, covid 19.

Kazanımlar: F.6.6.2.2. Koku alma ve tat alma arasındaki ilişkiyi, tasarladığı bir deneyle gösterir (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, manşet teknikleri.

Materyaller: Tadı güzel olan çeşitli meyve, sebze, yemek görselleri, akıllı tahta, kısa video (Acıbadem, 2020), Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Lindsey Stirling'in We Three Gentlemen şarkısı.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar oturmaları, gözlerini kapatarak dinlenmeleri istenir. Lindsey Stirling'in We Three Gentlemen şarkısı kısık sesle açıkken şu yönergeler verilir: Yeşillik içindesiniz, etraf yeşillenmiş, çiçek açmış, çiçek kokuları duyuyorsunuz. Sonbahar mevsimi, yağmur yağmış ve yağmurdan sonra toprak kokusu olarak bilinen ozon kokusu alıyorsunuz. Karnınızın aç olduğunu düşünün, mutfağınızdan güzel yemek kokusu geliyor (Emrah Bilge ve Aysu Güler'in atölyelerinden uyarlanmıştır.)
2. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılara kokuyla tat alma arasında bir bağ görüp görmedikleri sorulur. Güzel kokan yiyeceklerin tatlarının da güzel olup olmadığı sorulur. Kokuyla tat alma arasında bir bağ görüp görmedikleri sorulur. Güzel kokan yiyeceklerin tatlarının da güzel olup olmadığı sorulur.

	Tadı güzel olan çeşitli meyve, sebze, yemek resimleri gösterilir.
3. etkinlik (5 dakika)	Yeni tip corona virüsün etkilerinden tat ve koku kaybını televizyonlarda duyup duymadıkları sorulur. Bununla ilgili kısa video izletilir (Acıbadem, 2020).
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Grup çemberde toplanır, 1'den 3'e kadar sırayla sayılır, 3'te başa dönülür, 4'er kişilik 3 grup oluşur. Her grup tat, dil ve burun ilişkisini gösteren bir doğaçlama oluşturacaktır. Katılımcılara hazırlanmaları için 5 dakika vakit verilir.
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (10 dakika)	Grupların dilin burunla ilişkisini gösteren özet şeklinde bir görsel çizimleri istenir.
6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 24.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 50 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Deri.

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, tüm grup doğaçlaması, dramatisasyon, bilimde kavramların modellenmesi, istasyon teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, 6 adet basit önceden elle çizilmiş derinin yapıları olan görseller, 12 adet A4 kâğıdı, en az 12 adet kurşun kalem ve kuru boyalar, 2 adet 70×100 cm ebatlarında fon kartonu, pastel boyalar, Angelina Akbar'ın Bach Bach a L'Orientale albümünden Lotus 2 şarkısı (orijinali: Bach Concerto for Viola and Chamber Orchestra / part 2).

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Angelika Akbar'ın Lotus 2 şarkısıyla sınıf serbest yürüyüşe geçer. Hızlı, yavaş veya dans ederek yürüyebilirler.
2. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar ikili eş olurlar. Yere otururlar. Eşlerden biri diğerine sırtını döner. Öğretmen sırtı dönük olan eşlerin önüne A4 kâğıdı ve kuru boya kalemleri koyar. Arkadaki eşlere elle çizdiği basit deri şemalarını verir. Arkadaki öğrenciler öndekilerin sırtına bu deri şemasını elleriyle çizecekler, öndeki öğrenciler de bu şemayı kuru boyalarla A4 kâğıdına çizeceklerdir (Gülşen Kaymaz Ercanlı'nın atölyesinden alınmıştır.).
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Tüm grup doğaçlaması yapılacaktır: 1 katılımcı üst deri, 1 katılımcı deriye renk veren tabaka, 1 katılımcı saç, kıl veya tırnak gibi yapılardan biri, 1 katılımcı alt deri, 1 katılımcı kan damarları, 1 katılımcı sinirler, 1 katılımcı duyu almaçları, 1 katılımcı ter bezleri, 1 katılımcı yağ bezleri, 1 katılımcı süt bezleri, 1 katılımcı kıl kökleri, 1 katılımcı en alttaki yağ tabakası olur.

Grubun karar verip bir doğaçlama oluşturması istenir, Katılımcılara hazırlanmaları için 10 dakika süre verilir.	
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar 1-2, a-b, veya yazı-tura şeklinde sayarak 2 gruba ayrılır. İstasyon tekniği uygulanacaktır. Uygun büyüklükte fon kartonlar ve pastel boyalar gruplara verilir. Bir grup üst deriyi, bir grup alt deriyi çizer, sonra gruplar birbirlerinin çizdiklerini tamamlarlar.
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 25.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 90 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Deri sağlığı, kanser, dermatoskop

Kazanımlar: F. 6. 6. 2. 1. Duyu organlarına ait yapıları model üzerinde göstererek açıklar. F. 6. 6. 2. 3. Duyu organlarındaki kusurlara ve bu kusurların giderilmesinde kullanılan teknolojilere örnekler verir. F. 6. 6. 2. 4. Duyu organlarının sağlığını korumak için alınması gereken tedbirleri tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, bölünmüş ekran, pantomim, manşet teknikleri.

Materyaller: Küçük davullar, müzik çalar, YouTube vb., önceden hazırlanmış Vivaldi'nin 4 Mevsim parçasından İlkbahar bölümü, dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Vivaldi'nin 4 mevsim parçasından İlkbahar bölümü açılır. Katılımcılardan gözlerini kapamaları, şarkıyı dinlemeleri, sonra bu parçanın neler çağrıştırdığını belirtmeleri istenir.
2. etkinlik (10 dakika)	Ritim çalışması yapılır: Öğretmen 12 adet küçük davul ve çubuklarını getirir. O çalar, öğrenciler onun çaldıklarını çalar. Sonra öğretmen sırayla öğrencilerin davulun çubuklarıyla sırtlarında hafif şekilde ritim verir. Sırtına ritim verilen öğrenci bunu davula geçirir. Ekip onun çaldıklarını çalar (Gülşen Kaymaz Ercanlı'nın atölyesinden alınmıştır.).
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Egzama olan birinin sıcak havadaki hali pantomimle tek tek canlandırılacaktır.
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanıp 1-2-3-4 şeklinde sayarlar ve 3'er kişilik 4 grup oluşur. Şu dramatik durum verilir: 'Saç kıran hastası olmuş birinin arkadaşlarıyla diyalogunu' canlandıracaklardır.
5. etkinlik (20 dakika)	Bölünmüş ekran tekniği kullanılacak; katılımcılar 1-2-3 şeklinde sayarlar, 3'te 1'e dönülür ve 4'er kişilik 3 gruba ayrılırlar. Bölünmüş ekran tekniği kullanılacaktır. Bu teknik şu şekildedir: Sahne hayali olarak grup sayısına, yani üçe bölünür. Tüm grup sahneye çıkar. İlk grup doğaçlamasını yapar. İkinci ve üçüncü gruplar donuk pozisyonlardır. Sonra ilk grup ve üçüncü grup donar. İlk grubun canlandırma sürecinin devamı niteliğinde olan ikinci grubun canlandırma süreci seyredilir. Aynı süreç üçüncü grup için devam eder.

	<p>Radyasyon dolayısı ile beninde büyüme olan ve deri kanseri olmuş birinin,</p> <p>1. grup: Geçmişte ailesiyle mutlu bir anı,</p> <p>2. grup: Kanser sürecini canlandırarak,</p> <p>3. grup: Kanserini yendiği ve yeniden mutluluğu kazandığı anı canlandırarak.</p>
Ara değerlendirme	Cilt rahatsızlıklarının dermatoskopta teşhis edildiği belirtilecektir.
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar 4 gruba ayrılır. Deri sağlığı ile ilgili bir slogan oluşturmaları istenir.
7. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 26.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 70 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: İç Salgı Bezlerinin Sağlığı; diyabet (şeker hastalığı), kan şekeri

Kazanım: F. 6. 6. 1. 2. İç salgı bezlerinin vücut için önemini fark eder. F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama teknikleri, bölünmüş ekran teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / Deezer, önceden hazırlanmış Lindsey Stirling’in Master of Tides şarkısı, dramatik durum, oyun hamuru, dil çubukları, plastik şişeler ve kapakları, müsvedde kâğıtlar.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Lindsey Stirling’in Master of Tides şarkısıyla katılımcılar serbest dans ederler.
2. etkinlik (10 dakika)	Köpek Balığı/Katil Kim oyunu: Grup serbest yürüyüşe geçer. Lider komutuyla katılımcılar durup gözlerini kapatır. Sonra bir katılımcıya dokunur, dokunduğu katılımcı köpekbalığı/ebe olur. Sonra herkes gözünü açar. Serbest yürüyüşe geçer. Köpek balığının amacı, herkes gözünü açtıktan sonra herkesi öldürmek yani oyun dışı bırakmaktır. Bunun için diğer katılımcılara göz kırpması gerekir. Katılımcılar göz temasından kaçmamalıdır. Köpek balığının göz kırptığı kişi içinden beş adım atar ve sessizce oyun dışına çıkar. Katılımcılardan üçü köpek balığının kim olduğunu tahmin ederse bunu liderin kulağına söyleyebilir. Eğer yanılırlarsa yanarlar. “Oyun sırasında mekân içerisinde yürünmeli, sabit kalınmamalı, göz temasından kaçılmamalı” kuralları lider tarafından katılımcılara sık sık hatırlatılmalıdır (Adıgüzel, 2019, s. 150; Kayıran, 2018; Rilke, 2011).
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	3 gündür yemek yiyememiş bir çocuğu ve sonra yemek bulan ve artık hiç aç kalmayacak bir çocuğu grup pantomimle canlandıracaktır (Arıkan, 2016, s. 90).
4. etkinlik (20 dakika)	Grup çemberde toplanıp 1-2-3 şeklinde sayar. 4’er kişilik 3 grup oluşur. Bölünmüş ekran tekniği uygulanacaktır. Teknik şu şekildedir: Sahne hayali olarak üçe bölünür (grup sayısı), çünkü

tüm grupların oynama alanı bellidir. İlk grup canlandırmasını seyredirken diğer gruplar donmuş şekilde beklerler. İlk grubun canlandırması niteliğinde olan ikinci grubun canlandırması seyredilir. İkinci grup canlandırma sürecini bitirince onun devamı niteliğinde olan üçüncü grubun canlandırmasına geçilir. Şu dramatik durum verilir:

Anne ve babası oğulları Evren'in doğuştan diyabet hastası olduğunu öğreniyorlar.

1. grup: Oğullarının doğduğu güne odaklanan bir canlandırma istenir. Rol dağılımı: Anne, baba, doktor, Evren.

2. grup: Evren'in hasta olduğunu öğrendikleri ana yönelik bir canlandırma istenir. Rol dağılımı: Doktor, anne, baba, Evren.

3. grup: Evren'in 12 yaşına geldiği ve hastalığına kalıcı çözüm bulunduğu zamana yönelik bir canlandırma. Rol dağılımı: Anne, baba, Evren, Evren'in arkadaşı.

Katılımcılar hangi rolü seçeceklerini ve doğaçlamalarını kendileri belirleyeceklerdir.

C. Değerlendirme

5. etkinlik (10 dakika)	Katılımcıların 4'erli 3 gruba ayrılarak kalıtsal şeker hastalığı ile ilgili bir çözüm önerisi geliştirmeleri, önerilerini oyun hamuru, dil çubukları, plastik şişeler ve kapakları gibi atık materyaller ile tasarımları istenir.
----------------------------	---

6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.
---------------------------	---

Ders Planı 27.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 45 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Merkezi sinir sisteminin sağlığı, alzaymı

Kazanım: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; dedikodu halkası, doğaçlama, rol oynama, grup heykeli, büyük grup tartışması teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Farid Farjad'ın Soghati şarkısı, dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar gözlerini kapayıp, yere uzanıp önceden hazırlanmış Farid Farjad'ın Soghati şarkısını dinlerler (Bilge, 2017).
2. etkinlik (5 dakika)	Lider role girer, Elif alzaymır olmuş, duydunuz mu, diyerek dedikodu halkasını başlatır.
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanıp 1-2-3 şeklinde sayarlar. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara şu dramatik durum verilir: 12 yaşında ikizler olan Mehmet ve İsmail'in 85 yaşındaki babaannesi Nazime, alzaymır hastası, anneleri Yasemin alzaymır hastalığını bilmiyor, babaannelerinin içine cin kaçtığını düşünüyorlar. Nazime torunlarının kim olduğunu soruyor, Yasemin bu duruma gülüyor. Mehmet ve İsmail fen bilimleri dersinde denetleyici ve düzenleyici sistemlerin hastalıklarını

	<p>öğrendi. Ancak anneleri Yasemin, Alzheimer hastalığını bilmiyor. Mehmet ve İsmail anneleri bu hastalığı anlatacak.</p> <p>Doğaçlama Yasemin'in güldüğü andan itibaren başlar. Katılımcılar kendi rollerini seçer.</p>
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (10 dakika)	Alzaymır hastalığı kalıtsal olabilir, bu hastalığa en azından geç yakalanmak için neler yapılmalıdır? Tüm grup tartışması yapılacak, bu soruna yönelik grup heykeli oluşturulacaktır. Bu çalışmada gönüllü bir katılımcı diğer katılımcılara form verecektir.
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 28.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 75 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Destek ve hareket sisteminin sağlığı.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; rol yapma, doğaçlama, manşet teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Islandman'ın Dimitro şarkısı, 12 tane ip, çocuklar için ağırlık, 12 yaş çocuklara uygun

dambıl/ağırlık, dramatik durum, Nazlı Eray’ın Çığlık Atan Mumya kitabının, 25. bölümü Çığlık Atan Mumya metni, 4 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem ve kuru boyalar, dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Islandman’ın Dimitro şarkısıyla katılımcılar serbest dans ederler.
2. etkinlik (5 dakika)	Kişi sayısı kadar (12 adet) atlama ipi getirilir ve 10 defa atlamaları istenir (Tüysüz ve Bilge, 2017).
3. etkinlik (10 dakika)	Nazlı Eray’ın Çığlık Atan Mumya kitabının, 25. bölümü olan kitapla aynı isimli Çığlık Atan Mumya isimli metin okunur. Bölüm şu şekilde başlamaktadır: ‘Göz yerine iki karanlık ve boş delik, ağızda dökülmüş dişler, üstünde kurumuş bir deri bulunan kurukafa. Bezlere bürünmüş bir iskelet... Öyle bir şeydi gördüğüm.’ (Eray, 2003, s. 97).
Ara değerlendirme	Dik durmalıyız, yürürken ve otururken dik durmalıyız, dizlerimizi bükerek yerden ağırlık kaldırmalıyız. Yeterli ve dengeli beslenmeliyiz. Güneş ışığı almalıyız. Yaşımıza uygun spor yapmalıyız.
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılardan tek tek bir yanlış duruş göstermesi ve o duruşu düzeltmeleri istenir. Katılımcılardan yerden ağır bir cismi dizlerini bükerek doğru bir şekilde kaldırmaları istenir. Bunun için, çocuklar için çok ağır

	olmayan ağırlık kullanılır veya doğru hareketi canlandırmaları istenir.
5. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır: 1'ler bir gruba, 2'ler bir gruba, 3'ler bir gruba, 4'ler bir gruba bir geçecek şekilde sayarlar, üçer kişilik dört grup oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika verilir ve şu dramatik durum verilir: 'Kemik erimesine yakalanmış yaşlı ve kilolu 80 yaşında bir amca düşünün, yanında kızının desteğiyle yürüyor. Bir de düzenli spor yapan doğa yürüyüşlerine çıkan 80 yaşında bir amca düşünün. İkisi karşılaşır. Kemik erimesi olan amcanın ayağı burkulur, diğer amca ona yardım eder. Konuşmaya başlarlar.'
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (10 dakika)	Dört grubun da destek ve hareket sisteminin sağlığıyla ilgili slogan yazmaları istenir.
7. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 29.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 80 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Sinir sisteminin sağlığı, omurilik, destek ve hareket sisteminin sağlığı, sistemlerin eş güdümlü çalışması, SMA.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol yapma, manşet teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / YouTube, önceden hazırlanmış FAUN'un Federkleid şarkısı, SMA hastalığının özelliklerine dair kısa bilgi (örnek kaynak, Acıbadem, t.y.), 3 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem ve kuru boyalar, dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Federkleid şarkısı eşliğinde sınıf serbest dans eder.
2. etkinlik (10 dakika)	Öğretmen öğrencilerin nefes alıp vererek rahatlama larını sağ lar. Daha sonra bedensel olarak ısınmalarını sağlamak için şu yönergeleri verir (Nalçacı, 2012); <ul style="list-style-type: none"> - Başımızı öne, arkaya, sağ a ve sola doğru hareket ettirelim. - Başımızla önde yarım daire çizelim. - Başımızla geride yarım daire çizelim. - Başımızla tam bir daire çizelim - Omuzlarımızla öne doğru daireler çizelim. - Omuzlarımızla geriye doğru daireler çizelim. - Kollarımızı ve ellerimizi aşağı doğru sallayalım. - Belimizi küçük hareketlerle çevirelim. - Dizlerimizi tutarak daireler oluşturalım. - Ayakucumuzu yere değdirerek daireler oluşturalım.

	<p>*Aslında bu etkinlik yaratıcı dramanın hazırlık aşamasına başlamadan her atölyede yapılır (Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).</p> <p>Ek olarak:</p> <p>- Sağ ayağımızı kaldırıp 10 saniye bekleyelim.</p> <p>Sol ayağımızı kaldırıp 10 saniye bekleyelim.</p>
3. etkinlik (10 dakika)	Önceden hazırlanmış bilgiler okunur, SMA hastalığının kasları erittiği, omuriliğe zarar verildiği, omurilik sinir hücrelerinde kayba neden olduğu, nadir görülen bir hastalık olduğu belirtilir.
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar 1-2-3 şeklinde sayarak 4'er kişiden oluşan 3 gruba ayrılırlar. Gruplara şu dramatik durum verilir: 'Çocuğunuzun SMA hastası olduğunu öğreniyorsunuz. Nasıl bir çözüm bulacaksınız? Rol dağılım: Anne-baba-çocuk-doktor.'
5. etkinlik (20 dakika)	Aynı gruplara şu dramatik durum verilir: SMA hastalığı olan bir çocuğun hastalıktan kurtulmuş olup 10 yıl sonraki mutlu bir anı canlandırılacaktır.
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (10 dakika)	Üç grubun da konuyla ilgili slogan yazmaları istenir.
7. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 30.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 75 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Sindirim sisteminin sağlığı.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, altı şapkalı düşünme teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music/ Deezer, önceden hazırlanmış Angelika Akbar'ın Orchid 2 şarkısı (orijinali: The Well-Tempered Clavier Part One, Prelude No Two İn C Minor). alkali besinlerin yararları ve alkali olmayan besinlerin zararları ile ilgili kişi sayısı kadar çıktılar, sınıfın yarısı kadar sandalye veya tabure, 6 renkte şapka (sarı, kırmızı, mavi, yeşil, beyaz, siyah) veya görünür büyüklükte karton.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (10 dakika)	Önde turna 1-2-3 oyunu: Lider gruba arkasını döner, önde turna 1-2-3 olarak sayar. Hızlı sayabilir. Genelde lider duvara yaslanıp duvara doğru dönerek sayar. Katılımcılar 3 metre kadar uzakta bulunurlar. Lider sayarken o görmeden lidere yaklaşılmaya çalışırlar. O yüzden lidere doğru hızlı gelirler. Yavaş gelme stratejisini de üretebilirler. Ama lider arkasını dönünce onları hareket halinde görmemelidir. Yani donuk imge halini almalılardır. Liderin gördükleri oyundan çıkar. Eğer katılımcılar lider görmeden ona dokunabilirlerse oyunu grup kazanmış olur, dokunabilen katılımcı liderin yerine geçer (Adıgüzel, 2019, s. 151; Karaduman, 2018; Tümtürk, 2019).

2. etkinlik (10 dakika)	<p>Yere alkali besinlerin (bal, limon, tarçın, karanfil) yararları ve alkali olmayan besinlerin (kahve, çay, kola, fanta gibi resimler) zararları kısa çıktılar halinde, arkaları kapalı olarak atılır. Kartların kapalı yüzlerine besinlerin resmi konulabilir. Bunlar kişi sayısı kadar olmalıdır. Anjelika Akbar'ın Orchid 2 şarkısı açılır. Müzik eşliğinde öğrenciler dans ederler, müzik kapanınca bu kartları almaya çalışırlar. Ne yazdığını okuyup kartları ters çevirirler, her seferinde bir kart oyundan çıkarılır.</p> <p>*Limon asitli yiyecek olmasına rağmen vücudu alkali yapar.</p>
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	<p>Eş zamanlı doğaçlama yapılır. Bunun için sınıfın yarısı kadar sandalye sayısı gerekir. Katılımcılar çemberde toplanırlar: “Tek-çift, yazı-tura, a-b, 1-2” olarak sayılır, tek gelenler bir grup, çift gelenler bir grup olmak üzere iki gruba ayrılırlar.</p> <p>Gruplarda bir kişi dişçiyi, diğer kişi dişi çekilmeye gelen öğrenciyi canlandırır. Lider canlandırma bir müddet devam ettikten sonra grupları durdurur. Her grubun canlandırmasını sırayla 2’şer dakika kaldıkları yerden devam ettirir. Bu sırada diğer gruplar rol oynayan grubu seyrederler. Sonra eşler rol değiştirir.</p>
4. etkinlik (20 dakika)	<p>Katılımcılar çemberde toplanır: 1-2-3-4 şeklinde sayarlar. 1’ler bir gruba, 2’ler bir gruba, 3’ler bir gruba, 4’ler bir gruba gelir, 3’er kişilik 4 grup oluşur.</p> <p>Gruplara şu dramatik durumların yazılı olduğu kağıtlar verilir:</p> <p>‘Anne ve babanızın sözünü dinlemeyerek çok asitli içecek içtiniz. Midenizin asitlik oranı artınca midenizde yaralar, yani gastrit oluştu.’</p> <p>1. grup, hasta olmadan önce çocuğun evde, anne ve babasıyla geçirdiği bir gününü,</p>

	<p>2. grup, çocuğun hastalığı başladığında, anne ve babasından biri ve doktorla hastanedeki bir gününü.</p> <p>3. grup, çocuğun okulda mide ağrısının nüksetmesi sonucu okuldaki bir gününü canlandırır.</p> <p>4. grup, çocuğun hastalıktan kurtulduktan sonra anne ve babasıyla birlikte sağlığına artık dikkat ettiğini gösteren bir canlandırma hazırlar.</p>
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (10 dakika)	<p>Altı şapkalı düşünme tekniği kullanılacaktır. Katılımcılar 6'şar kişilik 2 gruba ayrılırlar. Beyaz (nesnel), sarı (pozitif), yeşil (yaratıcı), kırmızı (duygusal), mavi (karar veren, değerlendiren), siyah (karamsar) renkli şapkalar veya ellerinde tutmaları için belirgin kartonlar önceden hazırlanmış olur. Konuyu farklı yönleriyle inceleme ve değerlendirme imkânı sağlanır.</p> <p>*Şapkaların anlamları için teknikler bölümüne bakınız.</p>
6. etkinlik (5 dakika)	<p>Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.</p>

Ders Planı 31.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 50 dk. +5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Dolaşım sisteminin sağlığı, organ bağıışı.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama.

Materyaller: Müzik alar, YouTube, önceden hazırlanmış Hasan Cihat Örtter'in yorumladığı İspanyol Serenadı şarkısı (sözsüz müzik), iki dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Önceden hazırlanmış İspanyol Serenadı şarkısı açılır. Lider şu komutları verir: 'Hastalıkların ve ölümlerin olmadığı bir dünya hayal ederek serbest yürüyün. İstediğiniz şekilde yürüebilirsiniz.'
B. Canlandırma	
2. etkinlik (20 dakika)	Sınıf a-b, yazı-tura, 1-2, a-b. şeklinde sayarak iki gruba bölünür. Tüm grup doğaçlaması yapılacaktır. Gruba hazırlanmaları için 10 dakika süre verilir. şu dramatik durum verilir: 'Alıcı 11 yaşında, 10 kişilik ekipsiniz. Alıcının nakil sırası gelmiştir. Alıcının durumunu kontrol edip onu kalp-akciğer makinasına bağladınız. Verici 11 yaşında, ailesi organlarını bağışlamış, beyin ölümlü gerçekleşmiş. Alıcı ve verici aynı hastanede. İşiniz bu bakımdan kolay. Vericiden kalbi çıkarıp diğer hastaya nakledeceksiniz. 4 saat içinde vericiden kalbi alıp alıcıya takmanız gerek. İki ekip çalışacaksınız.' Doğaçlama seyredilir.
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar ikişerli 6 gruba ayrılırlar. Eş zamanlı doğaçlama başlar. Liderin komutuyla dururlar ve liderin işaret ettiği grup kaldığı yerden canlandırmasını yapar, bu esnada diğer gruplar onları dinler. Sonra diğer gruplar da canlandırılırlar. Onlara şu dramatik durum verilir:

‘AIDS hastalığını okulda öğrendiniz. Arkadaşınızın biri sizinle kan kardeşi olmak istedi. Arkadaşınıza bildiklerinizi anlatın.’	
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 32.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 90 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Solunum sisteminin sağlığı, Covid 19.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, pantomim, bölünmüş ekran, manşet. Anlatım.

Materyaller: Müzik çalar, YouTube, önceden hazırlanmış Selecta J Prod X Loving Beat Zouk-Reggae-RaggA 2K19 şarkısı, 12 adet kurşun kalem, 3 adet A4 kâğıdı, sağlıklı solunum ile ilgili bilgi, dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.

1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılardan önceden hazırlanan sözsüz müzikle dans etmeleri istenir.
Ara değerlendirme	<p>Lider; katılımcılara temiz havalı, yeşillik bir yerde mi yoksa fabrikaların ve taşıtların yoğun olduğu bir yerde mi yaşamak istediklerini sorar. Öğrencilerin cevaplarını dinler.</p> <p>Ardından soğuk algınlığı ya da grip olup olmadıklarını sorar. Belirtilerini hatırlayıp hatırlamadıklarını sorar. Soğuk algınlığı ve gripin farklılıklarını bilip bilmediklerini sorar.</p>
2. etkinlik (5 dakika)	<p>Elma Toplama Çalışması (konsantrasyon ve nefes düzenleme): Çemberdeki herkes ayaklarını omuz genişliğinde açar ve başının üzerinde hedeflediği bir noktaya ulaşır, derin bir nefes alır, öğretmenin komutuyla gözleri kapalı, 12 saniyede yavaş yavaş belden yere doğru eğilir. Alınan nefes yenilenmeden 12 saniye kullanılabilir ve dışarı acele etmeden verilmelidir. En alt noktada içerde kalan nefes boşaltılır, kollar rahatça sallanır. Yeniden komut verildiğinde nefes alınır ve 12 saniyede bu sefer en yukarıdaki noktaya çıkılır. Baş üzerindeki en uç noktaya gelindiğinde baş düzeltilir, kollar bırakılır ve yavaşça gözler açılır. Bu işlem üç defa tekrarlanır (Tümtürk Yılmaz, 2000).</p>
Ara değerlendirme	<p>Grup çemberdeyken şu bilgiler konuşulur:</p> <p>Yaşamımız boyunca soluk alıp veririz. Nasıl olduğunu düşünmeyiz. Bu kendiliğinden olur. Ancak akciğerlerimizin sağlığı, ayrıca güzel ve düzgün konuşabilmemiz için doğru solunum yapılması gereklidir.</p> <p>Soluk alırken şunlara dikkat etmeliyiz (Tümtürk Yılmaz, 2000): Soluk,</p>

1. Derin, 2. Sık, 3. Çabuk, 4. Düzenli, 5. Sinirlenmeden, 6. Gürültüsüz alınmalıdır.

Daha sonra öğrencilere:

Soğuk algınlığının burun tıkanıklığı, akıntısı, halsizlik gibi belirtileri olduğunu, gribin ilaveten öksürük ve ateşe de sebep olduğunu, ayrıca daha ağır seyrettiğini belirtir.

Bir diğer solunum sistemi hastalığının pnömoni ya da halk arasında zatürre olarak bilinen hastalık olduğunu belirtir. Corona virüs veya bakteriler akciğerlerin su toplamasına, iltihaplanmasına sebep olur. Zatürre olan hastaların, ateş, göğüs ağrısı, nefes darlığı gibi sorunları oluşur.

Corona virüs havadan veya temas sonucu bulaşıp solunum sistemi dışında diğer organları da etkileyebilmektedir. Örneğin beyni etkileyip zekâ düzeyini azaltabilmektedir.

Bu hastalıklardan korunmak için öğrencilere ne yapacakları sorulur.

‘Kişilerle aramızda 1,5 metre mesafe bırakarak sosyal mesafe kurallarına uymak, toplulukta bulunmamak, aşı olmak, salgın bitene kadar zorunlu olmadıkça dışarı çıkmamak, hastayken kişilerle temas etmemek, mendil yoksa kolumuzun içine öksürmek veya hapşırarak, maske kullanmak’, cevapları belirlenir ve üzerine konuşulur.

B. Canlandırma

3. etkinlik (20 dakika)	Herkes pantomimle solunum sistemi rahatsızlıklarına yakalanmış birinin belirtilerini sözsüz olarak sırayla paylaşır.
----------------------------	--

<p>4. etkinlik (20 dakika)</p>	<p>Katılımcılar çemberde toplanır: 1'ler bir gruba, 2'ler bir gruba, 3'ler bir gruba gelecek şekilde 1-2-3 olarak sayarlar. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Bölünmüş ekran tekniğiyle canlandırmalar yapılacaktır. Bu teknikte sahne hayali olarak grup sayısına (bu etkinlikte 3) bölünür. Gruplar rollerini sırayla aynı sahnede sergilerler. İdeal olan bir grubun canlandırma yaparken diğer grupların donmuş halde canlandırmasını yapan grubu beklemeleridir.</p> <p>Gruplara şu dramatik durumların yazılı olduğu kâğıtlar verilir:</p> <p>Katılımcılara doğaçlama hazırlığı için 5 dakika verilir. Şu dramatik durumlar verilir:</p> <p>1. grup; yeşillik, taşıtların az, oksijenin bol, havanın temiz, değişik kuşların cıvıldığı, sincapların, tilkilerin, değişik kelebeklerin olduğu bir köyde yaşayan ailenin bir sabahını,</p> <p>2. grup; bu köye fabrika yapılan ve havanın kirlenmeye başladığı aynı ailenin sabahını,</p> <p>3. grup; ağaçların kesildiği, taşıtların arttığı ve egzozlarından havanın kirlendiği, gürültünün arttığı, aynı zamanda fabrikaların sayısının arttığı ve havayı kirlettiği zamandaki bir ailenin sabahını canlandırır.</p>
<p>5. etkinlik (20 dakika)</p>	<p>Aynı gruplar, Covid 19 tedbirlerine dikkat eden 2 arkadaşla bu tedbirlere dikkat etmeyen 2 arkadaşın diyaloglarını canlandıracaklardır.</p>
<p>C. Değerlendirme</p>	
<p>6. etkinlik (10 dakika)</p>	<p>Gruplardan solunum sistemini korumayla ilgili slogan yazmaları istenir.</p>
<p>7. etkinlik (5 dakika)</p>	<p>Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.</p>

Ders Planı 33.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 75 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Boşaltım sisteminin sağlığı, el temizliği, diyaliz.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, kafa sesi/iç ses teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Michael Jackson'ın They Don't Care About Us şarkısı, önceden hazırlanan rol kartları (Ek 6), dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılar 4'er 3 sıra halinde karşılarını görebilecek şekilde dizilirler. Önceden hazırlanan 'They Don't Care About Us' şarkısı açılır. Katılımcılardan biri gönüllü olup yüzü diğer katılımcılara dönük olduğu halde en öne geçer. Müzik eşliğinde dans eder. Diğer katılımcılar onun hareketlerini tekrar eder. Diğer katılımcıların gönüllü olmalarıyla etkinlik devam eder (Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).
B. Canlandırma	

2. etkinlik (20 dakika)	Sınıfa rol kartları (Ek 6) dağıtılacaktır. Katılımcılar çemberde toplanır, 1-2-3 şeklinde sayarak 4'er kişilik 3 gruba ayrılır. Kafa sesi tekniği kullanılacaktır. İki kişi Ece ve Karşıt'ın iç sesleri olacak Ece ve Karşıt'ın birbirleri ile konuşmaları sıralarında asıl akıllarından geçen düşünceleri söyleyeceklerdir. Katılımcıların birbirlerinin sözlerini bölmemeleri önemlidir.
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır. 1-2-3 şeklinde sayarlar, 3'te 1'e dönülür. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Katılımcılara şu dramatik durum verilir ve hazırlanmaları için 5 dakika verilir: 'Dilay, Ayberk, Eylül ve Erdem dört arkadaşınız. Erdem'in teneffüste lavabodan çıkınca çok çabuk döndüğünü fark ettiniz. Daha sonra Erdem Ayberk'in ellerini sabunlamadığını gördü. Bunu diğer iki arkadaşına söyledi. Öğretmen el temizliğinin önemini anlatırken Ayberk sınıfta değildi.' Dördünüz toplanın ve uygun bir dille, rencide etmeden Ayberk'e el temizliğinin önemini anlatın.
4. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar çemberde toplanır. 1-2-3 şeklinde sayarlar. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Şu dramatik durum verilir: 'Aybars diyalize girmek zorunda olan bir 12 yaşında bir öğrencidir. Diğer roller; annesi, babası ve kardeşi.' Doğaçlamalarda kahramanın yaşadığı zorluklar ve buna karşılık ailesiyle Aybars'ın buldukları çözüm yolları belirtilecektir. Katılımcılara hazırlanmaları için 5 dakika verilir.
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 34.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 45 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Alkol ve sigara bağımlılığı, sistemlerin eş güdümlü çalışması.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır. Alkol ve sigara gibi zararlı alışkanlıkların insan sağlığına etkilerine değinilir (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, bilimde kavramların modellenmesi, sıcak sandalye teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış OMNIA'nın Fee Ra Huri şarkısı, sandalye, önceden hazırlanmış dramatik durumlar.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders Öncesi	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Hiç kimsenin alkol ve sigara içmediği bir dünya hayal ederek, Fee Ra Huri şarkısı eşliğinde dans etmeleri istenir.
2. etkinlik (10 dakika)	Balık ağı oyunu oynanır: İki kişi ebe olur. Ebeler sınıfın geri kalanını ağa düşürmeye çalışır. Ağa düşmeleri için iki ebenin arasına gelmeleri gerekir. Ebeler birden fazla kişinin ağ içine düşmelerini sağlayabilir. Burada amaç zararlı maddelerin bir ağ gibi insanları bağladığını hissettirmektir (Hüseyin Tosun'un atölyesinden alındı.).
Ara Değerlendirme	Alkolün ve sigaranın bir ağ gibi insanı yakalayacağı belirtilir. (Hüseyin Tosun'un atölyesinden alındı.)
B. Canlandırma	

3. etkinlik (20 dakika)	<p>Grup çemberde toplanır: 1-2-3 şeklinde sayarlar, 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir.</p> <p>Gruplara şu dramatik durumların yazılı olduğu kağıtlar verilir:</p> <p>İçine sigara ve alkol giren organlar canlandırma yaparlar (Tümtürk, 2019):</p> <p>1. grup; mide açım diyor ama sigara ve alkol, beyne bağımlılık yapıyor,</p> <p>2. grup; sigara giren organlar, dil, dişler, gırtlak, akciğerler, kalp gibi organlardaki yıpranmayı canlandırırlar.</p> <p>3. grup; alkol giren organlar, merkezi sinir sistemi, böbrekler, karaciğer, kalp gibi organlardaki yıpranmayı canlandırırlar.</p>
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (5 dakika)	Sıcak sandalyede bir katılımcı doktor olur ve seyirciler ona sorular sorarlar (Yılmaz, 2019).
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 35.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 50 dk. + 5. dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Bilinçli ilaç kullanımı.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır. Açıklama: Bilinçsiz ilaç kullanımının zararları vurgulanır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, rol kartları, manşet teknikleri.

Materyaller: Bilinçli ilaç kullanımı ile ilgili önceden hazırlanan olan görseller, akıllı tahta, EBA (eba.gov.tr), EBA'daki kısa video, rol kartları (Ek 7).

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Arka arkaya sıralanır, katılımcıların yavaş yavaş koşmaya başlamaları istenir. Arkadaki öğrenciler öndeki öğrencileri takip etmek durumundadırlar. İsteyen öğrenci öne geçer (Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).
2. etkinlik (5 dakika)	Bilinçli ilaç kullanımı ile ilgili önceden hazırlanmış olan görseller gösterilir. Ne düşündükleri sorulur.
3. etkinlik (10 dakika)	EBA'da (t.y.), 'Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı' ünitesinin, 'Sistemlerin Sağlığı' bölümünün, 'Destek Anlatımlar' butonunda yer alan 'Bilinçsiz İlaç Kullanımı' isimli kısa film izlenir. Değerlendirme yapılır.
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Çemberde toplanılır. Katılımcılar 2'şer kişilik 6 gruba ayrılırlar. Rol kartları (Ek 7) çiftlere verilir. Ancak birbirlerinin rol kartlarını görmezler. Hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir.
C. Değerlendirme	
5. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar 4'erli 3 gruba ayrılır, bilinçli ilaç kullanımı ile ilgili slogan yazmaları istenir.

6. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.
---------------------------	---

Ders Planı 36.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 45 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: Yeşilay

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır. Alkol ve sigara ile mücadelede Yeşilay'a vurgu yapılır (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, rol kartları, manşet teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Anjelika Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünden Isparta Rose şarkısı (orijinali: Johann Sebastian Bach'ın Little Prelude in C Minor, Bwv 999), müzik çalar, akıllı tahta, EBA (eba.gov.tr), Yeşilay şiiri (Ek 8), rol kartları (Ek 9), 12 adet A4 kâğıdı, kurşun/kuru boya kalemler.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Katılımcılar yere uzanıp, gözlerini kapatıp Anjelika Akbar'ın Isparta Rose isimli şarkısını dinlerler.

Ara değerlendirme	Alkol, sigara ve uyuşturucu bağımlılığı ile mücadeleyle hangi kurumun mücadele ettiği sorulur. Katılımcılara Yeşilay'ın bağımlılık kategorilerine sigara, alkol harici kumar ve teknoloji bağımlılığını da eklediği bilgisi verilir. Teknolojik aletlerle ne yaptıkları, ne kadar zaman geçirdikleri sorulur. Mısır şurubunun (NBS) bağımlılığa sebep olduğu belirtilip zararları tartışılır.
2. etkinlik (10 dakika)	Yeşilay şiiirindeki (Ek 8) dizelerine istedikleri gibi mısra eklemeleri istenir.
B. Canlandırma	
3. etkinlik (20 dakika)	Katılımcılar 2'şerli 6 gruba ayrılır. Verilen rol kartlarına (Ek 9) göre doğaçlama yapacaklardır. Ancak eşler birbirlerinin rol kartlarını görmemelidir.
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (5 dakika)	Katılımcıların Yeşilay ve bağımlılık ile ilgili bireysel slogan hazırlamaları istenir.
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 37.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 60 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek, havalandırılarak, sıcaklığı kontrol edilerek hazır hale getirilen sınıf.

Ders: Fen Bilimleri

Konu: İlk yardım.

Kazanımlar: F.6.6.3.1. Sistemlerin sağlığı için yapılması gerekenleri araştırma verilerine dayalı olarak tartışır. İlk yardım ile ilgili temel bilgiler verilir (MEB, 2018a).

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, manşet teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış OMNIA grubunun Kokopelli şarkısı, 3 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem, iki dramatik durum.

A. Hazırlık/ Isınma	
Dersin öncesi	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Çemberde toplanılır. Isınma aşamasının serbest yürümeyle başlanır. Kokopelli şarkısı açılır, katılımcılar müziğin ritminde dans ederler.
B. Canlandırma	
2. etkinlik (20 dakika)	Yeniden çemberde toplanılır. Katılımcılar 1-2-3 şeklinde sayarlar, 3'te başa dönülür. 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir ve şu dramatik durum verilir: '12 yaşındaki Almıla teneffüste fen ve teknoloji dersi için çay ocağından sıcak su alırken elini yakar. Elinde kızarıklık oluşur. Sınıf arkadaşları Manas onu gördü. Manas elin akan soğuk suya tutulacağını biliyor. Diğer sınıf arkadaşları Bilge ve Ata da oraya geldi. Ortam gittikçe kalabalıklaşıyor. Manas ne yapmalı?'
3. etkinlik (20 dakika)	Aynı gruplar birlikte çalışır. Gruplara hazırlanmaları için 5 dakika süre verilir ve şu dramatik durum verilir: '12 yaşındaki Asena teneffüste fen ve teknoloji dersi için çay ocağından sıcak su alırken elini yakar. Eli ağır yanmıştır. Deri kalkmıştır.

Sınıf arkadaşları Manas onu gördü. Manas ağır yanıkta ne yapılması gerektiğini bilmiyor. Diğer sınıf arkadaşları Bilge ve Ata da oraya geldi. Ortam gittikçe kalabalıklaşıyor. Manas ne yapmalı?’	
C. Değerlendirme	
4. etkinlik (10 dakika)	Katılımcılardan aynı gruplarda çalışıp ilkyardımanın önemine değin slogan yazmaları istenir.
5. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.

Ders Planı 38.

Sınıf: 6

Önerilen süre: 90 dk. + 5 dk.

Katılımcı sayısı: 12 kişi

Mekân: Drama salonu, drama salonu yoksa sıralar kenara çekilerek, minderler getirilerek, temizlenerek hazır hale getirilen sınıf.

Konu: Organ bağıışı ve organ nakli.

Kazanımlar: F.6.6.3.2. Organ bağıışı ve organ naklinin toplumsal dayanışma açısından önemini kavrar (MEB, 2018a).

Yöntem ve teknikler: Yaratıcı drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama, rol içinde yazma, altı şapkalı düşünme teknikleri.

Materyaller: Müzik çalar, Spotify / YouTube Music / Deezer, önceden hazırlanmış Anjelika Akbar’ın Orchid 1 şarkısı (orijinali: Johann Sebastian Bach The Well-Tempered Clavier Part One, Prelude No Two in C Minor), 12 adet minder, 12 adet A4 kâğıdı, 12 adet kurşun kalem ve kuru boya kalemler, müzik çalar, organ bağıışı bekleyen bireye ait iki dramatik durum, Ömer Özkan’ın ve Özlenen Özkan’ın başarılarına ait haber (örnek haber: Elçin, 2019), altı renkte (sarı, kırmızı, mavi, yeşil, siyah, beyaz) şapka veya görünür büyüklükte kartlar.

A. Hazırlık/ Isınma	
Ders öncesinde	Materyaller tedarik edilir, sınıf yaratıcı drama için hazır hale getirilir, sınıfın/salonun temizliği, sıcaklığı, gelen ışık, havalandırılması, renkler kontrol edilir.
1. etkinlik (5 dakika)	Çemberde toplanılır. Anjelika Akbar'ın Orchid 1 şarkısı açılacaktır. Katılımcılar dans ederek serbest yürürlerken katılımcı sayısından bir eksik sayıda minder salona yerleştirilir. Liderin her müziği durdurmasında herkes bir minder kapacaktır. Minder kapamayan oyundan diskalifiye olacaktır. Katılımcıların sürekli tek bir minder etrafında hareket etmemeleri gerekmektedir (Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018).
2. etkinlik (10 dakika)	Çemberde toplanılır. Türkiye'de ve dünyada çok başarılı olan Ömer Özkan'ın ve Özlenen Özkan'ın hayat hikayeleri birlikte okunur. (Karaduman, 2018; Bertiz, 2019'dan uyarlanmıştır.)
3. etkinlik (10 dakika)	Lider altı kişi seçer. Beden dillerini kullanarak donuk imge ile herhangi bir doktorun, bir duruşunu ifade etmelerini ister (Arıkan, 2016, s. 46; Bertiz, 2019, s. 329).
B. Canlandırma	
4. etkinlik (20 dakika)	Grup çemberdeyken 4'e kadar, 1-2-3-4 şeklinde sayar, 3'er kişilik 4 grup oluşur. Gruplara şu dramatik durum verilir: 'Güntülü 12 yaşındadır. Mutlu, sevilen, güzel ve güler yüzlü bir öğrencidir. Fen bilimleri dersinde ampuller konusunu işlemişlerdir. Ampullere merak sarar. Ancak ampullerin elektrik ve sigorta kapalıyken değiştirilmesi gerektiğini de öğrendiği halde, bir anlık dikkatsizlik ile ampulü sigortayı indirmeden ve ışığı kapamadan çıkarmaya çalışır. Elektrik çarpar, iki kolunu kaybeder. Çok sevdiği tenis oyununu bile oynayamaz olur. Artık anne ve babası Güntülü'ye her baktıklarında üzülürler. Ailesi bu durumu nasıl telafi etmeye çalışacaktır?'

	<p>Güntülü'nün durumuna nasıl bir çözüm bulunacağı (Bertiz, 2019, s. 330) hakkında grupların doğaçlama yapmaları istenir, bunun için gruplara 5 dakika hazırlık süresi verilir.</p>
5. etkinlik (20 dakika)	<p>Grup çemberdeyken 3'e kadar, 1-2-3 şeklinde sayar, 4'er kişilik 3 grup oluşur. Gruplara aynı konuyla ilgili şu dramatik durum verilir:</p> <p>'Güntülü'nün ailesi Akdeniz Üniversitesinde Ömer Özkan ve Özlenen Özkan'ın başarılı nakil gerçekleştirdiklerini biliyor. Özlenen Özkan, beyin ölümü gerçekleştiği halde kol ve bacaklarını bağışlayan insanların sayısının az olduğunu söylemişti. Beyin ölümü gerçekleşmiş, 18 yaşını doldurmuş, akıl sağlığı yerinde ve organlarını bağışlamış insanların ise çoğunun ailesi organ nakline izin vermemektedir. Ancak beyin ölümü gerçekleşmiş ve ailesinin organlarını bağışladığı bir çocuğun dokularının Güntülü'ye uyumlu olduğunu öğrendiler. Bu ameliyatın riskleri de var, nasıl hareket edecekler?'</p>
C. Değerlendirme	
6. etkinlik (10 dakika)	<p>Katılımcılar organ nakli bekleyen hastalar olduklarını düşünürler. Hastasının beyin ölümü gerçekleşmiş, organları kullanılabilir halde ancak organlarını bağışlamak istemeyen bir aileye mektup yazmaları istenir. İsteyenler mektuplarını okur.</p>
7. etkinlik (10 dakika)	<p>Altı şapkalı düşünme tekniği kullanılacaktır. Katılımcılar 6'şar kişilik 2 gruba ayrılırlar. Beyaz (nesnel), sarı (pozitif), yeşil (yaratıcı), kırmızı (duygusal), mavi (karar veren, değerlendiren), siyah (karamsar) renkli şapkalar veya ellerinde tutmaları için belirgin kartonlar önceden hazırlanmış olur. Konuyu farklı yönleriyle inceleme ve değerlendirme imkânı sağlanır.</p> <p>*Şapkaların anlamları için teknikler bölümüne bakınız.</p>

8. etkinlik (5 dakika)	Sözel değerlendirme yapılacaktır. Katılımcıların atölyede neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini değerlendirmeleri istenecektir.
---------------------------	---

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yaratıcı drama yönteminin fen bilimlerinde kullanılması dersi eğlenerek, yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi sağlar. Yaratıcı drama yöntemi doğrudan yaşantılara dayalı bir öğretim yöntemidir. Birey daha önce farkına varmadığı sorunların farkına varır. Davies ve McGregor (2010/2020) “neden okullarda drama kullanma zahmetinde bulunalım?” başlığı altında sordukları bu soruyu “çünkü çocuklar bu tür dersleri ‘heyecan verici’, ‘canlandırıcı’, ‘motive edici’ olarak tanımlamaktadırlar, şeklinde tamamlamış ve ayrıca bunun daha az resmi bir ortam olacağını belirtmişlerdir. Yaratıcı drama yöntemiyle okulların, John Taylor Gatto’nun (2010/2018) betimlediği anlamsız kurallar yığını olmaktan çıkabileceği de düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin geneline birçok dersten daha sevimsiz gelen fen bilimleri dersi yaratıcı drama yöntemiyle daha fazla sevilip anlam kazanabilir.

Literatür taraması sonucunda fen bilimleri dersinde öğretmenlerin kullanabileceği yaratıcı drama ders planlarının oldukça az sayıda ve yetersiz olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı drama yöntemiyle işlenecek fen bilimleri dersinin iyi planlanmış olması gerekmektedir. Bu nedenle örnek ders planlarının hazırlanması gerekli duyulmuştur.

Duatepe Paksu ve Ubuz (2007) matematik öğretmenleriyle yaptıkları araştırmada yöntemin olumsuz tarafı olarak derslerin zor planlanmasını ve planlanması için “*yaratıcılık, sabır ve para*” gerektiğini bulgulamışlar ve materyallerin temin edilmesinin zorluğunu belirtmişlerdir. Buna karşın okullarda sınav odaklı eğitim yerine anlamlı öğrenmenin ön planda tutulması gerektiğine dikkat çekerek yaratıcı drama yönteminin bu amaca hizmet edeceğini önermişlerdir. Araştırmacılar ayrıca katılımcı sayısının sınırlı olması gerektiğini (Duatepe Paksu ve Ubuz, 2007), sınıfların kalabalık olması halinde dersin çok iyi planlanması gerektiğini belirtmektedirler (Siyahlı, 2019). Katılımcı sayısı böylelikle 12 ile sınırlı tutulmuştur. Örnek olarak sunulan ders planları öneri niteliğindedir. Öğretmenler bu planları derslerine uyarlayabilirler.

5.1. Alt Problem Dersin Planlanmasına Dair Sonuç ve Tartışma

6. Sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ünitesinin ‘Denetleyici ve Düzenleyici Sistemler’, ‘Duyu Organları’, ‘Sistemlerin Sağlığı’ alt konularına yönelik öğretmenler için öneri

niteliğinde 38 adet örnek ders planı hazırlanmıştır. Şartlar dolayısıyla +5 dakika esnetilen örnek ders planlarının zaman aralığı 35 dakika ile 95 dakika arasında değişmiştir. Çalışma planlanırken öğretmenlerin bu planların uygulanması için yeterli zamanlarının olduğu varsayılmıştır. Çelik (2017), öğretmenlerle ve öğrencilerle yaptıkları çalışmada Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinin soyut konuları içermesinin yanı sıra kazanım sayısının diğer yıllara göre azaltılmış olmasına karşın yine de fazla, konu ve kavramların ise çok yoğun olduğunu belirtmiştir. Benzer durum Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinin devamı niteliğindeki ‘Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı’ ünitesinde de görülmektedir.

Çelik’in (2017) belirttiği gibi müfredatta azmış gibi görünen kazanımlar, içerik olarak oldukça yoğundur. Öneri niteliğindeki örnek ders planlarının uygulanması durumunda içerikteki tüm kavramların yetiştirilmesi olası görülmemekte, ancak kalıcı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle MEB’in kazanımların sınırlarını belirlemesi ve sınava yönelik öğrenmeyi değil, anlamlı öğrenmeyi temel alması öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını ve hayata aktarılabilmesini mümkün kılacaktır. Bu amaçla yine Çelik’in (2017) önerdiği gibi fen bilimleri ders saatlerinin artırılması önerilmektedir. Fen bilimleri üniteleri yaratıcı drama yöntemiyle bütünleşebildiği için seçmeli yaratıcı drama derslerine bu alanda eğitim alan fen bilimleri öğretmenleri de girebilmelidir.

Öneri niteliğindeki örnek ders planlarından çıkarılan başka bir sonuç, ‘sistemlerin eş güdümlü çalışması’ kavramının yaratıcı drama yöntemi kullanılarak hazırlanan ders planlarına oldukça fazla eklenebilmesidir.

Yaratıcı drama etkinliklerinin hazırlık/ısınma aşamasında katılımcılar eğlendikleri halde eğer etkinlik süresi uzun tutulursa sıkıldıkları belirtilmiştir (Siyahlı, 2019). Bu çalışmada geliştirilen etkinliklerden bazıları araştırmacı tarafından uygulanmış ve benzer şekilde çalışma uzadığında öğrencilerin sıkıldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle literatürde önerildiği gibi uygulama sürelerinin kısa olmasına dikkat edilmelidir. Pandemi koşulları nedeniyle yılın çok büyük bir kısmında okullarda uzaktan eğitim yapılması nedeniyle planların tümünün uygulanması mümkün olamamıştır. Bu nedenle ilerleyen zaman diliminde örnek ders planlarının Siyahlı (2019) tarafından belirtildiği gibi eylem odaklı araştırmalarla bağdaştırılması gerekmektedir.

Örnek ders planlarının oluşturulması esnasında Millî Eğitim Bakanlığının 6. Sınıf Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesi ve EBA’daki (t.y.) aynı ünitenin analizi sonucunda beklenmedik sonuçlar da ortaya çıkmıştır. Örneğin diş temizliğine önem verilirken florlu diş

macunun hipofiz bezini etkilediğine (Akdoğan, Bilgili, Kaya, Yarsan ve Üstüner, 2001) ve yutulmasının zararlı olduğuna ders kitaplarında ve EBA’da (t.y.) yer verilmemiştir. Dilin tat tomurcukları ile ilgili bilgiler güncellenirken (Hammond, 2017), Eğitim Bilişim Ağındaki (EBA, 2021) MEB ders kitapları (Çiğdem, Minoğlu Balçık ve Karaca, 2018; Yıldırım, Aydın ve Sarıkavak, t.y.; Demirçalı ve Alkal, t.y.) ve Eğitim Bilişim Ağındaki video ve destek anlatımlarda bunun üzerinde durulmadığı görülmüştür. Her ne kadar dildeki tat tomurcuklarının dilin her bölgesinde bulunduğu belirtilse de verilen görseller (Ek 4, Ek 5) kavram yanılıklarına neden olabilir.

Ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları Fen Bilimleri kitabında kızlarda görülen bedensel değişimlerin yanında sivilce resimli görsel verilmiştir, bu değişim hem kızlarda hem erkeklerde görülebilir. Bu çalışmada da ilk başta ‘ergenlik’ içerikli ders planında ‘sivilce’ ile ilgili dramatik durum kızlara verilmiş, ancak bu bir sınırlılık olarak belirtilmişti. Kızlar ergenlik dönemine erken girdikleri için kızlarda ergenlik sivilcesi daha erken yaşlarda başlayabilir ancak ergenlik sivilcesi olarak bilinen akne erkek çocuklarında daha sık görülür. Bu sebeplerle bu ders planında değişikliğe gidilmiştir. Corona virüs hastalığına EBA (t.y.) yer verirken, EBA’da (t.y.) yer aldığı halde yenilenmeyen ve MEB’e bağlı ortaokullarda okutulan 3 adet pdf ders kitabında buna yer verilmemiştir. EBA’da (t.y.) ve MEB ders kitaplarında organ nakli konusunda dünyaca ünlü olan Özlenen Özkan ve Ömer Özkan’la ilgili bilgilere rastlanamamıştır. Bertiz (2019), Haydi Organ Bağışı atölyesinde başarılı doktorların hayatlarına yer vermiştir, doktor tercihlerini öğretmenlere bırakmıştır. Katarakt doğuştan veya yaşlılığa bağlı oluşabilir (Medicalpark, t.y.; Altinel ve Ardagil Akçakaya, 2013), buna rağmen ders kitabı ve EBA’da (t.y.) sadece presbitliğin yaşa bağlı oluştuğu verilmiştir. Nişasta bazlı şekerin (mısır şurubu, NBS) zararlarına sağlık konularında değinilmemiştir. NBS siroz, karaciğer kanseri, pankreas kanseri, beyin kabuğunun baskılanması, algıda azalma, alzaymır, bağımlılık, obezite, diyabet, böbrek yetmezliği, kalp hastalıkları, hipertansiyon gibi çeşitli hayati hastalıklara sebep olmaktadır (Dizdar, 2012). Ancak örnek ders planlarında hazırlanan tiroit bezinin fazla çalışmasının sinirliliğe sebep olması ve omuriliğin bebeklerde görülen bazı refleksleri ve SMA hastalığının 6. sınıf öğrencileri için biraz detay bilgi olabileceği düşünülse de bu örnekler hayatın içinden örneklerdir. Yapılandırıcılık yaklaşımı ve yaparak yaşayarak öğrenme, hayatın içinden örnekleri gerektirmektedir. MEB ders kitaplarındaki omuriliğin doğuştan gelen refleks örnekleri yeterli görülmediği için Üstündağ, Eroğlu ve Mıcık’ın (2020) 6. sınıf Bumerang serisi örneklerinden yararlanılmıştır.

Çelik (2017), yine Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesine yönelik öğretmenlerle ve öğrencilerle yaptığı görüşmeler sonucunda ders kitaplarının yetersiz olup, kavram yanlışlarının mevcut olduğunu ve Talim Terbiye Kurulu tarafından alanında uzman kişilerce denetlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Söz gelimi salgı bezleri ve hormon eşleştirilmesine dayalı olan etkinlik EBA’da (t.y.) yer almayıp özel bir kuruluş olan Morpa Kampüs (t.y.) sitesinde yer almaktadır.

Saklan ve Ünal (2018) fen bilimleri öğretmenleriyle EBA konusunda görüşmüşler ve EBA’nın diğer dijital platformlara göre henüz yeterli düzeyde olmadığını belirtmişler, Korkmaz, Tutak ve İlhan (2020) ortaokul matematik ders kitaplarının matematik öğretmenleri tarafından yeterli bulunmadığını belirtmişlerdir. Ancak bu araştırma Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesinin yaratıcı drama yöntemi kullanılarak işlenmesiyle sınırlıdır. Bu nedenle diğer araştırmacıların kavram yanlışları ve güncel olmayan bilgiler üzerinde daha detaylı çalışabileceği önerilebilir.

5.2. Alt Problem; Drama Sınıfına/Salonuna dair Sonuç ve Tartışma

İdeal eğitim-öğretim ortamlarının temiz, sıcaklığının ortalama 20 °C, kişi sayısının az, ışığının iyi ayarlanmış olması yanında, kullanılan renklerin de dikkatle seçilmiş olması gerekmektedir (Karadağ, 2005). Ayrıca öğretmenler drama öncesi ve sonrasında sınıfı öğrencilerle birlikte temizleyebilirler, atölye bittikten sonra eşyaları birlikte kaldırabilirler (Adıgüzel, 2019, s. 116; Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018; Karadağ 2005; Çalışkan ve Karadağ, 2020, s. 119). Bunlara ilave olarak Çalışkan ve Karadağ (2020, s. 119), drama uygulanacak sınıfta katılımcıların yaratıcılıklarını köreltmek adına her materyalin hazır olarak verilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Örnek ders planları her ortamın uygun olduğu drama salonları/sınıfları baz alınarak tasarlanmıştır. Ders planları her ne kadar ideal sınıf/salon imkanına göre hazırlanmış olsa da Türkiye gibi kısıtlı imkanları olan bir ülkede (Adıgüzel, 2019, s. 116) drama salonlarına ulaşmak, ideal olan 12 katılımcıyla sınırlı yaratıcı drama uygulamak zor olabilir. Buna karşın drama sınıf içinde veya açık havada iyi planlanarak gerçekleştirilebilir. Sınıf içinde gerçekleştirilecek yaratıcı drama çalışmalarında hareket olacağı için sıralar kenara çekilmelidir (Adıgüzel, 2019, s. 115, 116, 117; Siyahlı, 2019). Bu yöntem açık hava, öğren yerler, müzelerde

kullanılabilir (Adıgüzel, 2019, s. 118). Bilakis öğretmenlerin bu yöntemi derslerinde kullanmaları öğrenmeyi kolaylaştırması ve kalıcılığı sağlaması açısından önerilmektedir.

5.3. Alt Problem, Tekniklere Dair Sonuç ve Tartışma

Yaratıcı drama yönteminin yapısı gereği örnek ders planlarında en çok doğaçlama ve rol oynama teknikleri kullanılmıştır. Yaratıcı drama; ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır (Adıgüzel, 2006; MEB, 2018c, Tümtürk ve Yüksel, 2020, s. 33; Sunal Kuruöz, 2018). Bu çalışmada örnek ders planlarının canlandırma aşamasında yaratıcı dramanın doğası gereği en çok doğaçlama ve rol oynama teknikleri kullanılmıştır. Fen bilimleri dersinde bazı kavramların öğretimi için Tümtürk ve Yüksel'in (2020) analogi olarak önerdiği, Davies ve McGregor'un (2010/2020) önerdiği bilimde kavramların modellenmesi tekniğinden yararlanmıştır. Bu teknikte yaratıcı dramanın yapısını bozmamak adına, kısmen hazır bilgiye/metne dayalı dramatisasyon tekniğinden yararlanılsa da konu gereği, belirtilen cümleler haricindeki doğaçlamalar ve doğaçlamaların planlanması öğrencilere bırakılmıştır.

Davies ve McGregor'un (2010/2020) önerdiği diyalog, ders planı örneklerinde, küçük grup tartışması veya büyük grup tartışması şeklinde kullanılmıştır. Bu çalışmada örnek ders planlarının değerlendirme aşamasında istasyon veya manşet tekniklerinden sıkça yararlanılmıştır. Manşet tekniği yaratıcı drama yönteminin tekniklerinden biridir, istasyon tekniği ise eğitimde bitmemiş bir işi tamamlamak olarak kullanılmaktadır. Adıgüzel (2019, s. 409) bir başka grubun yaptığı çalışmaya manşet hazırlanabileceğini belirtmiştir. Keleşoğlu (2012), yaratıcı drama eğitmenliği bitirme projesinde istasyon ve küçük grup tartışması gibi tekniklerini kullanmıştır.

Isınma/hazırlık aşamasında hareketli oyunlar ve/veya hareketli müziklerden yararlanılmaya çalışılmıştır. Bazı oyunların içerikle bağlantıları kurulmaya çalışılmıştır. Berker Baş ve Karamustafaoğlu (2020), beyin için hareketli oyun geliştirebileceğini önermişlerdir. Bu çalışmada da örnek ders planlarında beyin konulu ders planında böyle bir oyun geliştirildiği düşünülmektedir. Çünkü düşünmeyi beyin gerçekleştirir ve hareketi beyin koordine eder.

Adıgüzel (2019, s. 383) bilinç koridoru tekniğinin daha çok yetişkinlerde kullanımının uygun olduğunu, karakterin ikilem yaşaması durumunda kullanıldığını, katılımcıların ikilemi çözmek için destekleyici yorumlar dışında “zıt, karışık, baskı dolu, bunaltıcı, suçlayıcı,

irdeleyici, eleştirel, savunmacı gibi özelliklerde” (Adıgüzel, 2019, s. 382) yorumlar yapabildiğini belirttiği için bu teknik araştırmada geliştirilen örnek ders planlarında kullanılmamıştır. Ancak Bertiz’in (2019, s. 330) Haydi Organ Bağı isimli atölyesinde bu teknikten yararlanılmıştır. Örnek ders planlarında olaya çok yönlü bakılması gereken durumlar için altı şapkalı düşünme tekniği kullanılmıştır. Arslan (2019, s. 89) bu tekniği yaratıcı drama yönteminde kullanılan tekniklerden biri olarak ele almaktadır. Altıkulaç ve Akhan (2010) bu tekniği yaratıcı drama yöntemiyle kullandıkları çalışmalarında tekniğin ve yöntemin tutuma ve başarıya önemli katkı sağladığını bulmuştur.

Dadük (2018); Dadük ve Dede (2020) yaratıcı drama uygulanırken sadece doğaçlama ve rol oynamadan değil, pantomim gibi diğer yaratıcı drama tekniklerinden de yararlanılması gerektiğini, aksi hâlde çocukların sıkılabileceğini vurgulamıştır, bu sebeple çeşitli tekniklere yer verilse de yaratıcı drama yönteminin tüm teknikleri kullanılamamıştır.

5.4. Alt Problem, Yararlanılan Materyallere Dair Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada oyun hamuru, atık materyaller gibi otantik dokümanlara başvurulmuştur. Bu materyaller STEM/FeTeMM (fen bilimleri, teknoloji, mühendislik, matematik) uygulamalarında çok kullanılmaktadır (STEM Akademi, 2021; Köse ve Ataş, 2020). STEM’in yaratıcı drama ile kazanımlarının bağdaştığı ileri sürülmektedir (Özsoy, 2017). Araştırmacılar örnek ders planlarını STEM uygulamalarıyla kullanabilirler. STEM uygulamalarıyla bütünleştirilmiş yaratıcı drama yöntemine yönelik ders planları hazırlayabilirler (Özsoy, 2017).

Müzik önerilerinde Altaylı Kam Turhan’ın şarkısı sadece YouTube sitesinde bulunmakta, Anjelika Akbar’ın şarkılarına ise resmi YouTube kanalında ulaşılamamış olup Spotify, YouTube Music, Deezer’den ulaşılabileceği belirlenmiştir. Hasan Cihat Örtter’in yorumladığı klasik İspanyol Serenadı şarkısı da YouTube kanalında mevcuttur.

5.5. Alt Problem, Yararlanılan Müzik Önerilerine Dair Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada geliştirilen örnek ders planlarında ısınma hazırlık aşamasında bazı planlarda katılımcıların yaş grubu da düşünülerek hareketli şarkılara ve/veya hareketli oyunlara yer verilmiştir. Üstündağ (2004, s. 40), hazırlık çalışmalarında daha çok beden hareketine geçtiği çalışmaların yapıldığını belirtmiştir. Antalya Çağdaş Drama Derneği ve AKÜNSEM’in

yaratıcı drama eğitim bölümü müziklerin sözlerinin katılımcılarda anlam oluşturmamasını önermektedir (Kaymaz Ercanlı ve Karaduman, 2018; Yılmaz, 2019). Müziklerin sözlerinin öğrencilerde anlam oluşturmaması için sözsüz veya az söz içeren şarkılara yer verilmiştir.

38 ders planından 3'ünde müzik kullanılmamıştır. 6'sında Anjelika Akbar'ın, 4'ünde OMNIA grubunun, 3'ünde Lindsey Stirling'in müzikleri kullanılmıştır. 12 yaş grubundaki öğrencilerin bir kısmının klasik müzikten hoşlanmayabileceği ve hep aynı tür müzik kullanılmaması gerektiği önerilmektedir (Dadük, 2018; Dadük ve Dede, 2020). Bu sebeple örnek ders planlarında Anjelika Akbar'ın klasik müzik olarak Bach'tan uyarlayıp doğu ile sentezlediği şarkılara da yer verilmiştir. Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuarının kurucu üyelerinden biri olan ve Özbekistan UNESCO Millî Komitesine davet edilen (Anjelika Akbar, 2021) Anjelika Akbar müziğini "İki tarz dünya müziği var. Bir tanesi tamamen geleneksel dediğimiz şey, diğeri ise, popüler anlamda yaptığımız dünya müziği yani geniş kitlelere hitap edeceğimiz bir müzik tarzı. Benim yaptığım bu ikincisi." olarak betimlemektedir (Can, 2018). Bach a L'Orientale projesinde Anjelika Akbar, Mısırlı Ahmet (Aslan, 2016), Asena (Potoğlu Cook, 2006) gibi çok sayıda sanatçı ile çalışmıştır. Bach a L'Orientale albümündeki şarkıların orijinal isimleri ekşi sözlük internet sitesinden alınmıştır (Hunlu, 2008).

OMNIA grubunun sözsüz veya az söz içeren şarkılarına, Lindsey Stirling'in sözsüz şarkılarına yer verilmiştir. Örnek ders planlarında atölyelere uygun olacağı düşüncesiyle (Önder, 2012, s. 89) yavaş şarkılara da yer verilmiştir. Dadük'ün (2018) oturumları dikkate alınarak oturumda çok fazla tarz dışına çıkmanın kafa karıştırabileceği düşüncesiyle aynı sanatçıların birden fazla şarkısına yer verilmiş, ancak yine Dadük'ün (2018) önerisi üzerine hep aynı tarz müzik kullanılmasından kaçınılmıştır (Dadük, 2018; Dadük ve Dede, 2020).

Örnek ders planlarında yararlanılan Lindsey Stirling klasik müzik ile elektronik müziği birleştirmektedir (Lifeartsanat, 2015). Y ve Z kuşağının Lindsey Stirling'i sevdikleri düşünülmektedir ve Emirza (2018) kareografik keman müziklerini YouTube kanalında paylaşan Stirling'in 8 milyondan fazla takipçisi olduğunu belirtmektedir, bugün itibariyle Lindsey Stirling'in 13 milyondan fazla takipçisi bulunmaktadır.

OMNIA grubunun bazı şarkılarının 5 dakikaya yakın sürdüğü görülmektedir ve Anjelika Akbar'ın Bach a L'Orientale albümünde kullanılan, örneğin Lotus 2 şarkısı 6.17 dakika sürmektedir. Ancak öğretmenler gerekli gördükleri durumlarda şarkıları kısaltabilirler, çünkü bu şarkılar ile hazırlanma süreleri 5 dakika olarak verilmesine rağmen, bu süre esnetilebilir. Ancak bu sürenin canlandırma çalışmaları için olması önerilmektedir. Örneklerde

kullanılan şarkılardan Rodrigo'nun gitar konçertosu, drama için müzik önerileri verilen (OKULONCESİTR.NET, t.y.) bir internet sitesinin, Drama Müzikleri sayfasından alındı, bu sitede de şarkının kısaltılarak kullanıldığı görüldü. Klasik müziklerden Vivaldi'nin 4 Mevsim Konçertolarından İlkbahar (Spring) bölümüne yer verildi. Keleşoğlu (2012), beş oturum olarak hazırladığı yaratıcı drama eğitmenliği bitirme projesinin iki oturumunda Vivaldi'nin 4 Mevsim Konçertolarından Kış (Winter) ve İlkbahar (Spring) bölümlerini kullanmıştır.

Önder'e (2012, s. 89) göre uygulamalarda gerek klasik müzik gerek folklorik müzik gerekse çocuk şarkıları kullanılabilir. Siyahlı (2019) müziği yaratıcı dramın olmazsa olmazı olarak görmekte, aynı zamanda öğrencinin odaklanmasını arttıracaklarını veya katılımcının enerjisini olumlu yönde etkileyeceğini belirtmektedir. Çalışmalarda sözsüz, etnik, klasik, pop müzik veya herhangi akım müziklerinin kullanılabilmesini belirtmiştir. Nalçacı (2012) da çalışmasında hareketli bir şarkı olan Don Omar'ın Dale on Dale şarkısını kullanmıştır. Örnek planlarında yararlanılan müziklerden bu tarzlara örnek olarak Willy William'ın Ego şarkısı, Stromae'un Papaotai şarkısı verilebilir. Stromae'un Papaotai şarkısının daha küçük yaş grubunda kullanıldığı görülmektedir (Koyuncu, 2019). Willy William'ın Ego şarkısının okullarda kullanıldığı belirlenmiştir (Cizre Şehit Sait Atak Okulu, 2019). Örnek ders planlarında hareketli olarak Lindsey Stirling'in Roundtable Rival şarkısına, OMNIA grubunun ve A. Akbar'ın genel olarak hareketli şarkılarına yer verildi.

Önder (2012, s. 89) dramada çeşitli müzik türlerinden yararlanılabileceğini belirtmiş; Gönen, Şahin, Yükselen ve Tanju (2006, s. 194), hazırladıkları etkinliklerde yaratıcı dramada 5-6 yaş çocuklar için bile klasik müzik, rock'n roll, heavy metal türlerinde müziklerin dinletilebileceğini belirtmişlerdir. Örnek planlarda İsveç halk müziği, Haggard'ın Herr Mannelig şarkısına yer verildi. Bu şarkı yaratıcı drama eğitmeni Aysu Güler'in yetişkinlere yönelik atölyesinde denenmiş olup çocuklara yönelik atölyelerde etkisi incelenebilir. Sözsüz yavaş şarkılara da az da olsa yer verildi. Araştırmacının Akdeniz Üniversitesi'ndeki yetişkinlere yönelik atölyesinde Farid Farjad'ın Soghati şarkısı kullanılıp etkili olduğu görüldüğü için 'iç salgı bezleri, insülin ve glukagon' konulu planda kullanılmıştır. Sözsüz ve yavaş müziklerden Hasan Cihat Örtter'in yorumladığı klasik İspanyol Serenadı şarkısına yer verildi. A. Akbar'ın Isparta Rose şarkısının da yavaş bir şarkı olduğu söylenebilir.

Bu şarkıların etkililiği yeni araştırmalarda denenebilir. Türkçe şarkılar olarak Bal'ın (2018) vurguladığı çocukların gelişim çağı gözetilerek hareketli şarkılar kullanıldı, Akın'ın Adrenalin şarkısı adrenalin konulu ders planında, Şebnem Parker ile Grup Etnik'in Dinle,

Tarkan'ın Dilli Düdük, Pulp Fiction'ın uyarladığı Zeki Müren'in klasik Türk müziği Yaralı Gönül Şarkılarına yer verildi. Dil konulu ders planında yer verilen Tarkan'ın Dilli Düdük Şarkısının TDK'den övgü aldığına yönelik haberler mevcuttur (zgenç, 2008). Bu Şarkı bir Türkçe ğretmeninin Akdeniz niversitesinde hazırlamış olduğu bir deviden alınmıştır. Aynı zamanda Tarkan'ın Şarkılarının çok dinlendiğine, bu Őarkılarda geçen deyim ve atasözlerinin çok hatırlandığına yönelik araştırmalar mevcuttur, hatırlanan deyim ve atasözlerinin çoğu Dilli Düdük Őarkısındanadır (rge Yaşar ve n, 2019). Tekrar üzerinde durmak gerekirse Şarkıların katılımcılarda anlam oluşturamalarına dikkat edilmelidir. Ayrıca çalışmada işaret dili ile çocuk görsel ve işitsel materyaline de yer verilmiştir.

5.6. Alt Problem, rnek Planların İçerdiği Değer nerilerine Dair Sonuç ve Tartışma

Kkaydın (2015) fen bilimleri dersi için kendi çalışmasının harici ünitelerde merhamet değerı ve farklı değerlerin çocuklara aktarılabilceğini önermiştir. Kkaydın ve Şentürk'n (2019) nerdiği merhamet değerı özellikle sağlık alt konulu ders planlarına eklenmiştir ve kazanımı dşnlmştır. Sağlık konulu ders planlarına temizlik Yiğittir ve cal'ın (2010) ğrencilerle görüşmesi sonucunda bulguladığı 'yardımseverlik, hoşgrl olma, temizlik ve sevgi' değerlerinin planlara eklenebileceği belirlenmiştir. Yine Yiğittir ve cal'ın (2010) bulguladığı 'dürüstlük' değerinin, sadece Pinokyo masalıyla doğrudan verilebileceği dşnlmştır. Şentürk'n (2019) fen bilimleri öğretmenleriyle görüşmesi sonucunda bulguladığı 'sevgi, sayđı, bilimsel olmak, yardımseverlik, özdenetim, adalet, sorumluluk, sağlığı koruma, hayvan sevgisi, insanlık ve canlılık yararı, merhamet, empati, çevreye duyarlılık' değerlerinin planlara eklenebileceği tespit edilmiştir. 'Empati' değerı ayrı bir değer olarak ele alınmamıştır.

Ayrıca Şentürk (2019), en fazla değer kazanımı olan ünitelerden biri olarak Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı nitesini önermiştir.

Kaya ve Antepli'nin (2018), okul öncesi dönemindeki öğrencilerle yaratıcı drama yöntemiyle değer kazanımına yönelik olumlu sonuca ulaştığı 'sevgi, sayđı, sorumluluk, iş birliği, paylaşma, temizlik, sabır, güven, dürüstlük ve eşitlik' değerleri, örnek ders planlarında kazandırılmaya çalışılmıştır. Söz konusu değerlerden iş birliği değerinin yaratıcı drama yönteminin yapısına çok uygun olduğu belirlenmiştir. Şentürk'n (2019) ve Kaya ve Antepli'nin (2018) nerdiği 'çalışkanlık' değerine ise doğrudan rastlanmamıştır.

Yılmaz (2010) sosyal bilgiler derslerinde öğretmenlerin değerleri kazandırabileceği en önemli etkinlik olarak ‘drama’yı gördüklerini bulgulamıştır. Ayrıca istasyon ve altı şapkalı düşünme teknikleri sosyal bilgiler öğretmenlerinin değerlerin kazanımı için uygun gördüğü tekniklerden bazılarıdır. Yaratıcı drama ise bu araştırmada yöntem olarak ele alınmış ve istasyon ve altı şapkalı düşünme teknikleri ders planlarında kullanılmıştır.

İstasyon tekniklerinde ‘iş birliği’, ‘dayanışma’ ve ‘sorumluluk’ değerlerinin kazanımı düşünülmüştür. MEB (2018a, 2018c), tarafından belirlenen kök değerlerden saygı, sevgi, vatanseverlik, yardımseverlik, adalet, öz denetim, dostluk, dürüstlük değerlerine değinilebilmiştir. MEB (2018c) yaratıcı drama yönteminin özel amaçlarından birini dayanışmayı geliştirmek olarak belirlemiştir.

Sağlık konulu ders planlarında genel olarak merhamet değeri ve dayanışma değeri mevcuttur. Çünkü sağlık, merhameti ve dayanışmayı gerektirir. Aynı zamanda bu konularla ilgili hazırlanan ders planlarında yukarıda genel olarak belirtilmediği halde nezaket (Çatalbaş, 2018) değerinin de olduğu söylenebilir. Bu ders planlarının empati becerisinin gelişimini de sağlayacağı düşünülmektedir.

Örnek ders planlarının genelinde dostluk değeri mevcuttur, çünkü yaratıcı drama takım çalışmasını gerektirir. Örnek olarak 1. numaralı, ‘sinir sistemi, sinir sisteminin bölümleri, merkezî ve çevresel sinir sistemi’ konulu ilk ders planının 2. etkinliğinde dayanışma ve dostluk değerleri çok belirgindir. Birbirlerinin ellerine dokunacakları için grup etkileşimi olacağı ve güven duygusunun gelişeceği düşünülmüştür. Ayrıca takımların oyunu kazanmak için birlikte hareket etmeleri gerekir. ‘İç salgı bezleri; böbrek üstü bezleri, adrenalin, sistemlerin eş güdümlü çalışması’ ders planının ilk etkinliği olan halat çekme yarışmasında da dayanışma değeri vardır.

Toraman (2013) fen, teknoloji, toplum ve çevre konularının hayatla çok yakından bağı olduğunu belirtmiştir, bu durum örnek ders planlarında gösterilmiştir, çünkü sağlığı konusunda bilinçlenen birey ister istemez çevresini eğitecektir.

Öğretmenlere başka öneriler:

- Fen bilimleri dersinde test odaklı yaklaşımlar yerine yaratıcı drama yöntemi alternatif olabilir ve kalıcı öğrenmeler sağlayabilir.
- Öğrenciler derste sıkılmak yerine eğlenceli vakit geçirirler.
- Öğrenciler yaratıcı drama etkinliklerine katılmaları için zorlanmamalıdır.

- Derse önceden hazırlanmış plan ve materyallerle girilmelidir.
- Drama sınıfının/salonunun temizliği, havalandırması, sıcaklığı, aldığı ışık (Adıgüzel, 2019) derse girilmeden kontrol edilmelidir.
- Derslerinde yaratıcı drama yöntemini kullanan öğretmenler, öğrencilerini daha yakından tanıyacaklar, öğretmen de öğrencilerini daha yakından tanıyacaktır, buna göre öğretim süreçlerini düzenleyecektir.
- Öğrenciler birbirlerinin hiç bilmedikleri özelliklerini öğrenecek ve sosyal ilişkileri geliştirecektir.

Araştırmacılara başka öneriler:

- Fen bilimleri dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik diğer sınıf düzeylerinde,
- Başka ünitelerde öneri niteliğinde örnek ders planları geliştirmeye yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı Ünitesi çok geniş kapsamlı bir ünite olduğu için farklı kavramlar üzerinde,
- Aynı kavramlar üzerinde farklı etkinlikler üretilerek çalışılabilir.
- Araştırmada sunulan örnek ders planları etkinlikler denenebilir.
- Hangi tür müzik türlerinin yaratıcı drama yönteminde kullanılması gerektiği ile ilgili detaylı çalışmalar yapılabilir.
- Verilen müzikler denenebilir.
- MEB 6. sınıf ders kitapları ve EBA'daki Vücudumuzdaki Sistemler ve Sağlığı ünitesindeki kavram yanlışları ve güncel olmayan bilgiler detaylı analiz edilebilir.
- Değerler ile ilgili farklı ve detaylı çalışmalar yapılabilir.
- Tespit edilen değerlerin örnek ders planlarına uygun olup olmadıkları yönünde çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Acıbadem Sağlık Grubu (t.y.). *SMA hastalığı*. Erişim: 16.8.2021 Erişim adresi:

<https://www.acibadem.com.tr/ilgi-alani/sma-hastaligi/>

Acıbadem Sağlık Grubu (2020, 28 Eylül). Tat ve koku kaybı korona virüs belirtisi midir?

[Video dosyası]. Erişim: 16.8.2021 <https://www.youtube.com/watch?v=ApIGGi8jWcE>

Açıl, E. (2012). *Fen eğitiminde yaratıcı drama yönteminin ilköğretim öğrencilerinin bilimsel*

yaratıcılıklarına ve akademik başarılarına etkisi (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi,

Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Adıgüzel, H. Ö. (1993). *Oyun ve yaratıcı drama ilişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*,

1(1), 17-30.

Adıgüzel, Ö. (2008). Türkiye'de eğitimde yaratıcı dramının yakın tarihi. *Yaratıcı Drama*

Dergisi, *1(5)*, 7-50.

Adıgüzel, Ö. (2019). *Eğitimde yaratıcı drama* (3. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Ahzee. (2017). King. [Ses dosyası]. Red Beat International under exclusive license BIP

Records.

Erişim:

16.8.2021

<https://open.spotify.com/track/1Gdo6tNrQFfS7c0dWZmUu5?autoplay=true>

Akbar, A. (2002a). Jasmine. *Bach a L'Orientale* [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021

<https://open.spotify.com/album/6WhP1CFo360ZCjdiOD9Ee6>

Akbar, A. (2002b). Rose Mystery. *Bach a L'Orientale* [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021

<https://open.spotify.com/album/6WhP1CFo360ZCjdiOD9Ee6>

- Akbar, A. (2002c). Orchid 1. *Bach a L'Orientale* [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/6WhP1CFo360ZCjdiD9Ee6>
- Akbar, A. (2002ç). Orchid 2. *Bach a L'Orientale* [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/6WhP1CFo360ZCjdiD9Ee6>
- Akbar, A. (2002d). Lotus 2. *Bach a L'Orientale* [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/6WhP1CFo360ZCjdiD9Ee6>
- Akbar, A. (2002e). Isparta Rose. *Bach a L'Orientale* [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/6WhP1CFo360ZCjdiD9Ee6>
- Akdoğan, M., Bilgili, M., Kaya, S., Yarsan, E. ve Üstüner, E. (2001). Flor zehirlenmesi oluşturulmuş tavşanlarda toplam testosteron, kortizol, büyüme hormonu ve flor düzeyleri. *Turk J Vet Anim Sci.* 25, 489-494.
- Akgül, G. (2018). *Fen ve teknoloji dersinde dijital öyküleme sürecinde yaratıcı drama kullanımının başarı, tutum ve bilimsel yaratıcılığa etkisi* (Yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Akın. (2009). Adrenalin. *Adrenalin* [Ses dosyası]. İstanbul: Süper Müzik Yapım. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/24CaWSNZvj0QzStcKSrZMb?autoplay=true>
- Akman, M. (2018). *Sosyal bilgiler öğretimi alanında drama yöntemi konulu lisansüstü tez çalışmalarının analizi* (Yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Altın, B. N. ve Oruç, S. (2007). Tarih ve coğrafya eğitiminde müze eğitimi ve yaratıcı drama. I. Ulusal İlköğretim Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- Altıkulaç, A. ve Akhan, N. E. (2010). 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 11(3), 225-247.
- Altınel, M. ve Ardakil Akçakaya, A. (2013). Yaşlılık ve göz. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 29(2), 110-115.
- Anjelika Akbar. (2021, 5 Mart). Erişim: 16.8.2021
https://tr.wikipedia.org/wiki/Anjelika_Akbar
- Arıkan, Y. (2016). *Çocuklar için tiyatro ve drama eğitimi*. İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Arieli, B. B. (2007). *The integration of creative drama into science teaching* (Doctoral dissertation). Kansas State University.
- Arkadaş Türkçe Sözlük (2021). Apple application (Sürüm: 2.3.0) [Yazılım]. Erişim: 1.6.2021
- Arslan, M., ve Gürsoy, A. (2008). Rol yapma ve drama etkinlikleriyle yabancılara Türkçe öğretiminde motivasyonun sağlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(2), 109-127.
- Arslan, Ü. (2019). Dramada teknikler. T. Erdoğan (Ed.), *Okul öncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya eğitimde drama* (s. 75-108). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Ash. (2016). Mosaïque. [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/track/3bbqxT5UGZsvTy1r3txs0t?autoplay=true>
- Aslan, U. (2016). 'Mediating Cultural Capital' In-Between Dominant/Non-Dominant Cultural Capital: A Case of Mısırlı Ahmet. *Yedi*, 16, 23-32.
- Ayaz Can, H. (2005). *Altı şapkalı düşünme tekniğinin 6.sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenci başarısına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.

- Aydın, S ve Bülbül, M. Ş. (2011). Biyoloji konularının öğreniminde dramanın kullanımı: örnek öğretim uygulamaları. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1-2), 78-80.
- Aykaç, N. ve Ulubey, Ö. (2008). Yaratıcı drama yöntemi ile yapılandırmacılık ilişkisinin 2005 MEB ilköğretim programlarında değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3(6), 25-44.
- Bahadır Nalçacı, A. (2019). *Öğretim üyelerinin, fen bilimleri öğretmenleri ve öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Bakkaloğlu, N. (2017). *İlkokul çevre konularında uygulanan yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin başarılarına, kalıcılığa ve ilgilerine etkisi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bal, M. (2020). Basılı olmayan ders notları.
- Batdı, V., & Batdı, H. (2015). Effect of creative drama on academic achievement: A meta-analytic and thematic analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(6), 1459-1470.
- Berker Baş, M. ve Karamustafaoğlu, O. (2020). Merkezi ve Çevresel Sinir Sistemi Konusunda Geliştirilmiş Bir Eğitsel Oyun. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 80-92. DOI: 10.30855/gjes.2020.06.01.005
- Bertiz, H. (2005). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları ve öyküleme çalışmalarına ilişkin görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Bertiz, H. (2015). *Dramanın çevre bilinci oluşturmadaki rolü ve etkililiği* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bertiz, H. (2019). Fen bilimleri öğretimi ve drama. T. Erdoğan (Ed.), *Okul öncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya eğitimde drama* (s. 295-341). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Bertiz, H., Bahar, M., & Yeğen, G. (2010). Attitudes of science and technology teacher candidates towards creative drama method and their views on the usability of the method in science and technology education. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 30(2), 483-509.
- Campbell, L., Campbell, B., & Dickinson, D. (1996). Teaching & learning through multiple intelligences. Allyn and Bacon, Simon and Schuster Education Group, 160 Gould Street, Needham Heights, MA 02194-2315 (Order No. H63373).
- Can, İ. (2018). Sanatta meta-anlatıların bir yapıbozumu olarak postmodern müzik. *Gelenekten Geleceğe*, 33-34, 149-174.
- Cizre Şehit Sait Atak Okulu. (2019, 26 Nisan). Willy William-Ego/23 Nisan Gösterisi [Video dosyası]. Erişim 16.8.2021 https://www.youtube.com/watch?v=J_QQ4d-mS-E
- Cosmicrat. (2008, 20 Nisan). Loituma-Ievan Polkka [Video dosyası]. Erişim: 30.7.2021 <https://www.youtube.com/watch?v=7yh9i0PAjck>
- Cojocariu, V. M., & Butnaru, T. (2014). Drama techniques as communication techniques involved in building multiple intelligences at lower-elementary students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 128, 152-157.
- Çalışkan, N. ve Karadağ, E. (2020). *Eğitimde drama, teorik temelleri ve uygulama örnekleri* (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Çapar, S. ve Yıldırım, Ş. (2012). Hobbes ve Lock'un devlet düşüncesine katkıları. *Türk İdare Dergisi*, 77(374), 78-102.
- Catalbaş, M. (2018). *Okul öncesi eğitim programındaki karakter eğitiminin incelenmesi ve okul öncesi öğretmenlerinin karakter eğitimi hakkındaki görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Çelik, Ö. (2017). *Ortaokul fen bilimleri dersi 6. sınıf öğretim programı vücudumuzdaki sistemler teması bakımından değerlendirilmesi: Konya il merkezi örneği* (Yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çınar, İ. (2014, Nisan) Eğitim ve Otoriteye Bağlılık. *Eğitim Dergisi*, 44. Erişim: 17.6.2021 <http://www.egitirim.gen.tr/tr/index.php/arsiv/sayi-41-50/sayi-42-nisan-2014/536-egitim-ve-otoriteye-baglilik>
- Çiğdem, C., Minoğlu Balçık, G. ve Karaca, Ö. (2018). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu fen bilimleri ders kitabı 6. sınıf*. Ankara: Sevgi Yayınları.
- Çilengir Gültekin, S. (2019). *Okul öncesinde eğitimde drama temelli erken STEM programının bilimsel süreç ve yaratıcı düşünme becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Çokadar, H., & Cihan Yılmaz, G. (2010). Teaching ecosystems and matter cycles with creative drama activities. *Journal of Science Education and Technology*, 19(1), 80-89.
- Dadük, S. (2018). *8. sınıf fen bilimleri dersi "maddenin halleri ve ısı" ünitesinin yaratıcı drama yöntemiyle öğretimi* (Yüksek lisans tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Hatay.

- Dadük, S., & Dede, H. (2020). Teaching Secondary School Science through Creative Drama Method: A Case Study Approach. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 15(4), 107-126.
- Davaslıgil, Ü. (1994). Yüksek gizli güce sahip lise öğrencilerinin yaratıcılıkları üzerinde bir araştırma. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6, 53-68.
- Davies, D. ve McGregor D. (2020). *Yaratıcı fen öğretimi*. (Çev. Ö. K. Doğan, Ç. Han Tosunoğlu ve O. Ağlarıcı Özdemir). İstanbul: Tohum Yayıncılık (Orijinal basım tarihi 2010).
- De Bono, E. (2017). *Six thinking hats*. Penguin uk.
- Demirci, B. (1993). Çağdaş fen bilimleri eğitimi ve eğitimcileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(9), 155-160.
- Demircioğlu, S. ve Akkuş İspir, O. (2016). İngilizce sözcük gruplarının öğretilmesinde yaratıcı drama yönteminin etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 11(1), 105-116. DOI: 10.21612/yader.2016.007
- Demirçalı S. ve Alkal A. (t. y.). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu fen bilimleri ders kitabı*. Ankara: Sevgi Yayınları.
- Dirim, A. (1998). *Okul öncesi eğitiminde yaratıcı drama*. İstanbul: Esin.
- Dizdar, Y. (2012). Tatlının acıya dönüşünün hazin öyküsü: Nişasta bazlı şeker. *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, 21, 22-25.
- Doğru, M., Gençosman, T., Ataalkın, A. N., & Şeker, F. (2012). Fen bilimleri eğitiminde çalışılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin analizi. *Journal of Turkish Science Education*, 9(1), 49-64.

- Duatepe, A., ve Akkuş, O. (2006). Yaratıcı dramının matematik eğitiminde kullanılması: Kümeler alt öğrenme alanında bir uygulama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 89-98.
- Duatepe Paksu, A. ve Ubuz, B. (2007). Yaratıcı drama temelli matematik dersleri hakkında öğretmen görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(3/4), 193-206.
- Duran, M., ve Taştekin, A. N. (2020). Finlandiya Erken Çocukluk Eğitimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 600-624.
- Eğerci, Z. M. ve Özdemir Şimşek, P. (2019). Öğretmenlerin fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik öz yeterlik, tutum ve görüşlerinin belirlenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(1), 33-54. DOI: 10.21612/yader.2019.002
- Eğitim Bilişim Ağı, (t.y.). Erişim: 30.5.2021 www.eba.gov.tr
- Elçin, S. (2019, 27 Ekim). Dünyanın konuştuğu 'ilklerin doktorları' Özkan çifti. *Anadolu Haber Ajansı Sağlık*. Erişim: 6.6.2021 <https://www.aa.com.tr/tr/saglik/dunyanin-konustugu-ilklerin-doktorlari-ozkan-cifti/1656790>
- Eray, N. (2013). *Çılgık Atan Mumya*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.
- Erdağı, S. ve Önel, A. (2015). İstasyon tekniğinin uygulandığı fen ve teknoloji dersine ilişkin öğrenci görüş ve performanslarının değerlendirilmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 28-37.
- Erdoğan, S. (2010). *Eğitici drama yönteminin fen ve teknoloji dersi vücudumuzda sistemler ünitesinde öğrenci başarısına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, T. (2016). *Türkçe öğretiminde yaratıcı drama uygulamaları*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.

- Emirza, E. (2018). Youtuber itibarı ve imajı ile online tüketici satın alma niyeti ilişkisinde sosyal medya kullanım düzeyinin aracılık rolü. *The Journal of International Scientific Researches*, 3(3), 248-260.
- Farjad, F. (2008). Soghati. [Ses dosyası]. Taraneh Enterprises Inc. Erişim: 16.8.2021 <https://open.spotify.com/album/5hSAiNZrxX8qDdh2SeHmu5?autoplay=true>
- Faun. (2017). Federkleid. *Midgard (Tour Edition)* [Ses dosyası]. Electrola, a division of Universal Music GmbH. Musicstarter GmbH & Co. KG, under exclusive license to We Love Music, distributed by Electrola, a division of Universal Music GmbH. Erişim: 16.8.2021 <https://open.spotify.com/album/04pvyQSyN6sbCvxxQUEoMH?autoplay=true>
- Gatto, J. T. (2018). *Eğitim bir kitle imha silahı: Zorunlu eğitimin karanlık dünyasında bir yolculuk* (3. Baskı). (M. A. Özkan, 2018, Çev.). İstanbul: EDAM (Orijinal basım tarihi:1981)
- Genç, S. Z. ve Eryaman, M. Y. (2007). Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(1), 89-102.
- Gönen, M., Şahin, S., Yükselen, A. İ. ve Tanju, E. (2006). *Çocuklar için yaratıcı etkinlikler*. İstanbul: Epsilon.
- Güçlü, A. F. (2019). *Lise İkinci Sınıf Ekosistem Ekolojisi Konusunun Öğretiminde Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Kavramsal Anlama, Bilimsel Süreç Becerileri ve Biyoloji Öz-Yeterlikleri Üzerine Etkisi* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Gülçin Öğretmenim. (2014, 1 Aralık). İşaret dili ile çocuk şarkısı [Video dosyası]. Erişim: 6.6.2021 <https://www.youtube.com/watch?v=r6Win2iSiaU>

- Gümüş, K. (2019). *Drama yönteminin fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin ses konusundaki başarılarına etkisi ve yönetime yönelik tutumları* (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Güneş, H., ve Güneş, T. (2005). İlköğretim öğrencilerinin biyoloji konularını anlama zorlukları ve nedenleri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 2, 169-175.
- Gürel, E. ve Tat, M. (2010). Çoklu zekâ kuramı: tekli zekâ anlayışından çoklu zekâ yaklaşımına. *Journal of International Social Research*, 3(11), 336-356.
- Haggard. (2004). Herr Mannelig. *Eppur Si Muove* [Ses dosyası]. Drakkar Entertainment GmbH. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/1FIW28rep06Q9JFqp32eUW?autoplay=true>
- Hakimiyet-i Milliye (1924, Ekim 25). *Samsun öğretmenleriyle konuşma*. T.C. Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı. Erişim: 19.10.2020 <https://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/samsun-ogretmenleriyle-konusma>.
- Hammond, C. (2017, 12 Ekim). Dili 'tat bölgeleri'ne ayırmak doğru değilmiş! *BBC Future*. Erişim: 16.8.2021 <https://www.bbc.com/turkce/vert-fut-41601414>
- Hunlu, (2008, 14 Ocak). Bach a'lorientale maddesi. Erişim: 16.08.2021
<https://eksisozluk.com/bach-a-lorientale--508775?p=2>
- Imagine Dragons. (2017). Believer. *Evolve* [Ses dosyası]. KIDinaKORNER/Interscope Records. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/33pt9HBdG1AbRGBHQgsZsU?autoplay=true>
- Infinite, T. (2019). Jugoso. *Soleado* [Ses dosyası]. Epidemic Sound. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/0OgY1E2kMIFNDQTDgjNifr?autoplay=true>

- Islandman ve Dubaz, E. (2019). Dimitro. [Ses dosyası]. Music For Dreams. Erişim: 16.8.2021 <https://open.spotify.com/track/0OSf1CK0EUGyojGdz8Rliw?autoplay=true>
- İçelli, O. Polat ve R., Sülün, A. (2008). *Fen eğitiminde yaratıcı drama desenleri*. Ankara: Maya Akademi.
- İspir, E. ve Üstündağ, T. (2008). Ortaöğretim 9. sınıf kimya dersi ve yaratıcı drama yöntemi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3(6), 89-102.
- İstanbul Göz. (t.y.). Erişim: 16.8.2021 https://www.igh.com.tr/tr/renk_korlugu_testi
- Jackson, M. (2009). They Don't Care About Us - Remastered Version. (Ses dosyası). MJJ Productions Inc./ (P) MJJ Productions Inc. Erişim: 17.8.2021 <https://open.spotify.com/track/7MdenVOyOCRoxbgPpjEiAL?autoplay=true>
- Kaf, Ö. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı drama ve müze. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 137-146.
- Kaf, O., & Yılmaz, O. U. (2017). Effects of Creative Drama Method on Students' Attitude towards Social Studies, Academic Achievement and Retention in Turkey. *European Journal of Educational Research*, 6(3), 289-298.
- Kamen, M. (1991). Creative drama and the enhancement of elementary school students' understanding of science concepts (Doktoral dissertation). The University of Texas at Austin, USA.
- Kara, Y. ve Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 145-155.
- Karadağ, E. (2005). *Eğitim yönetimi ve öğretim yöntemleri ilişkisi kapsamında drama yönteminin değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Karadağ, E. ve Korkmaz, T. (Ed.). (2007). *Kuramdan uygulamaya yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı "1-5. sınıf etkinlik örnekleriyle"*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Karaduman, F. (2018). Basılı olmayan ders notları. Çağdaş Drama Derneği Antalya, Drama Günleri Kapsamında, Gülüyorum O Halde Yaşıyorum atölyesi, Antalya.
- Karamustafaoğlu, O., İleri, T. & Ahışha, R. (2017). Comparison of PISA 2012-2015 Results with Turkey and Estonia and Finland. *International Journal*, 8(2), 10-18.
- Karaosmanoğlu, G. Y. (2015). *Yaratıcı drama yönteminin 6. sınıf bilişim teknolojileri ve yazılım dersi alan öğrencilerin ders başarılarına etkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karus. (2016, 21 Kasım). Türk Hömey ile Ağız Kopuzunu Elektronik Müzikle Birleştiren Altaylı Kam Turhan [Video Dosyası]. Erişim: 17.8.2021 https://www.youtube.com/watch?v=F_kF33bpBvk
- Kaya, Y. ve Antepli, S. (2018). Okul öncesi dönemde yaratıcı drama yoluyla değerler eğitimi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 13(2), 237-250.
- Kayıran, B. K. (2018). Sınıf öğretmenliği adaylarının yaratıcı dramaya ilişkin algıları ve tutumları üzerine bir çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 679-708.
- Kaymaz Ercanlı, G. ve Karaduman, F. (2018). Basılı olmayan ders notları. Çağdaş Drama Derneği Antalya, 1. Aşama, Antalya.
- Keskin, T. (2015). *Hafıza Teknikleri*. İstanbul: Az Kitap/ Ares Dağıtım ve Pazarlama
- Keleşoğlu, S. (2012). *Yaratıcı drama temelli Çocuk Hakları Eğitim Programının değerlendirilmesi* (Bitirme Projesi). Millî Eğitim Bakanlığı Özel DoğaÇ/Çağdaş Drama Derneği Yaratıcı Drama Eğitimliği/Liderliği Programı.

- Kılınçaslan, H. ve Özdemir Şimşek, P. (2015). Effects of curriculum layered and creative drama methods on 6th grade “Force and Motion” unit on achievement, attitude and retention. *Education and Science tedmem*, 40(180), 217-245.
- Kırım, C. ve Hırça, N. (2015). Lise öğrencilerinin kişisel hijyen ve temizlik alışkanlıklarının fen okur-yazarlığına göre değerlendirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 790-802. Doi: 10.14686/buefad.v4i2.5000138700
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-68.
- Korkmaz, E., Tutak, T. ve İlhan, A. (2020). Ortaokul Matematik Ders Kitaplarının Matematik Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (18), 118-128.
- Koyuncu, H. (2019, Ekim 29). Stromae-Papaoutai-Türkçe Çeviri (The Voice Version) [Video Dosyası]. Erişim: 6.6.2021 <https://www.youtube.com/watch?v=jNJY4KLG2sU>
- Köse, M. ve Ataş, R. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin STEM Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Academy Journal of Educational Sciences*, 4(2), 103-110.
- Kumrular, C. (2019, 19 Ağustos). *Türk eğitim dünyasına adını “Tonguç Baba” olarak yazdıran eğitim gönüllüsü İsmail Hakkı Tonguç*. Erişim: 28.6.2021 Erişim adresi: <https://biacaip.com/turk-egitim-dunyasina-adini-tonguc-baba-olarak-yazdiran-egitim-gonullusu-ismail-hakki-tonguc/>
- Küçükaydın, Z. (2015). *Fen bilimleri derslerinde merhamet eğitimi üzerine bir çalışma* (Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Giresun.

Lifeartsanat. (2015, 21 Nisan). Erişim: 12.8.2021

<https://lifeartsanat.com/2015/04/21/dunyanin-en-populer-keman-virtuozu-lindsey-stirling-istanbulda/>

Maden, S. (2010). Türkçe öğretiminde drama yönteminin gerekliliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 503-519.

McCaslin, N. (2016). Oyun. (8. basımdan Çev., Y. Aktaş Arnas). P. Özdemir Şimşek (Çev. Ed.), *Sınıf içinde ve dışında yaratıcı drama* (s. 39-50). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal basım tarihi 1990)

McGregor, D. (2012). Dramatising Science Learning: Findings from a pilot study to re-invigorate elementary science pedagogy for five-to seven-year olds. *International Journal of Science Education*, 34(8), 1145-1165.

McGregor, D., Baskerville, D., Anderson, D., & Duggan, A. (2019). Examining the use of drama to develop epistemological understanding about the nature of science: a collective case from experience in New Zealand and England. *International Journal of Science Education, Part B*, 9(2), 171-194.

Medicalpark. (2021). *Katarakt nedir?* Erişim: 6.6.2021 Erişim Adresi.: <https://www.medicalpark.com.tr/katarakt-nedir/hg-96>

Merriam, S. B. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 2009)

Millî Eğitim Bakanlığı, (2018a). Erişim: 21.11.2020

<http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312311937-FEN%20BİLİMLERİ%20ÖĞRETİM%20PROGRAMI2018.pdf>

Millî Eğitim Bakanlığı, (2018b). Erişim: 17.11.2020.

http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/03105347_PISA_2018_Turkiye_On_Raporu.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı, (2018c). Erişim: 12.7.2021

[https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018813171955262-6ÖP%202018-82%20Drama%20\(5%20ve%206.%20sınıf\).pdf](https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018813171955262-6ÖP%202018-82%20Drama%20(5%20ve%206.%20sınıf).pdf)

Morpa Kampüs (t.y.). Erişim: 7.8.2021 <https://www.morpakampus.com/giris>

Nalbur Taşdemir, V. (2019). *İlköğretimde drama ile Türkçe, matematik, hayat bilgisi, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji derslerinin öğretimi* (5. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.

Nalçacı, İ. Ö. (2012). *Çevremizdeki kirlilik konusunun ilköğretimde yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesi ve öğrenci farkındalığına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Nuhoğlu, M. M. ve Çakmakçı, C. C. (2007). *İlköğretim birinci kademedeki drama ve etkinlikler*. Zonguldak: Kök Yayıncılık.

Oğuz, A. (2019). Drama. T. Erdoğan (Ed.), *Okul öncesinden ilköğretime kuramdan uygulamaya drama* (s. 1-18). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.

OIA Müzik. (2011, 10 Mayıs). Zeki Müren - Pulp Fiction (Yaralı Gönül (O)mix) [Video dosyası]. Erişim: 16.8.2021 <https://www.youtube.com/watch?v=qINoaWZwpj0>

Okuloncesitr.net (t.y.) Erişim: 7.8.2021 <https://www.okuloncesitr.net/drama-muzikleri/>

Okur, M. (2005). Millî Mücadele ve cumhuriyetin ilk yıllarında milli ve modern bir eğitim sistemi oluşturma çabaları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 199-217.

- Okvuran, A. (1993). *Yaratıcı drama eğitiminin empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Okvuran, A. (2000). *Yaratıcı dramaya yönelik tutumlar* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Omnia. (2010). *Saltatio Vita PaganFolk at the Fairy Ball* [Ses dosyası]. PaganScum Records. Erişim:16.8.2021
<https://open.spotify.com/track/2171cSnLRxITyyr2UtHv8V?autoplay=true>
- Omnia. (2011). Fee Ra Huri. *Musick and Poëtree* [Ses dosyası]. [Pagan Scum Records](https://open.spotify.com/album/5ktitPWvW851iNz32h1Byv?autoplay=true). Erişim 16.8.2021 <https://open.spotify.com/album/5ktitPWvW851iNz32h1Byv?autoplay=true>
- Omnia. (2012). The Sheenearlahi Set. *Live on Earth* [Ses dosyası]. PaganScum Records. Erişim:16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/5VPFc4GE9rY7s9LlKDz9ks?autoplay=true>
- Omnia. (2014). Kokopelli. *Earth Warrior* [Ses dosyası]. PaganScum Records. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/2fnE382JvKUpmOfolMCjVm?autoplay=true>
- Onur, B. (1994). Türk eğitim sisteminin özellikleri. *Eğitim ve Bilim*, 18(93), 9-17.
- Oral, G. (2006). Creativity of Turkish prospective teachers. *Creativity Research Journal*, 18(1), 65-73.
- Ormancı, Ü. (2011). *İlköğretim fen ve teknoloji dersi 6. sınıf "Vücudumuzda sistemler" ünitesinin öğretiminde drama yönteminin öğrenci başarı, tutum ve motivasyonu üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

- Ormancı, Ü., & Özcan, S. (2012). The effectiveness of drama method in unit “the systems in our bodies” in science and technology course: using two tier diagnostic test. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6(2), 153-182.
- Ormancı, U., & Özcan, S. (2014). The effect of the using drama method in primary school science and technology courses on student attitude and motivation. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(4), 23-40.
- Öcal, E. (2011). *Vücudumuzdaki sistemler ünitesinin öğretiminde drama yönteminin ve kukla / Karagöz uygulamalarının öğrenci başarısı ve tutuma etkisi* (Doktora tezi). Gazi Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öcal, E. ve Doğan, A. (2016). Eğitici drama yönteminin 6. Sınıf öğrencilerinin fen bilgisi dersinde akademik başarılarına etkisi. *Kafkas Üniversitesi, e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-9.
- Ölçme, Seçme, Yerleştirme Merkezi, (2015). Erişim: 19. 10. 2020
<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2015/YGS/2015-YGSSAYISALBILGILER19032015.pdf>
- Ölçme, Seçme, Yerleştirme Merkezi, (2019). Erişim: 19.10.2020
<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2019/GENEL/yksDegRaporweb03092019.pdf>
- Önalın, N. H. (2020). *8.sınıf öğrencilerinin “enerji dönüşümleri ve çevre bilinci” ünitesinin akademik başarı ve fene karşı tutumlarına yaratıcı drama yönteminin etkisi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Önder, A. (1999). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama kuramsal temellerle uygulama teknikleri ve örnekleri*. İstanbul: Epsilon

- Önder, A. (2012). *İlköğretimde eğitici drama-temel- ilkeler, uygulama modelleri ve örnekleri*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Önder, A. (2017). *Okul öncesi çocukları için eğitici drama uygulamaları* (6. Baskı). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Örge Yaşar, F. ve Ön, G. (2019). Türkçe eğitimi ve müzik eğitimi anabilim dallarında okuyan öğrencilerin Türk pop müziği şarkılarında deyim ve atasözü kullanımına yönelik görüşleri. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 6(43), 2976-2995.
- Örter, H. C. (2012, 30 Temmuz). Hasan Cihat Örter : İspanyol Serenadı/Anonim (Spanish Serenade) [Video dosyası]. Erişim: 16.8.2021
https://www.youtube.com/watch?v=EnRiy_HRLN8
- Özcan, C., Kılınç, S. ve Gülmez, H. (2013). Türkiye’de okul sağlığı ve yasal durum. *Ankara Medical Journal*, 13(2), 71-81.
- Özdemir, P., Akfırat, N. ve Adıgüzel, Ö. (2009). Bilim ve yaratıcı drama eşliğinde doğa eğitimi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 69-78.
- Özdemir Şimşek, P., ve Karataş, F. Z. (2020). Fen eğitiminde yaratıcı drama yönteminin başarıya etkisi: meta-analiz çalışması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(1), 63-84.
- Özdemir, P., & Üstündağ, T. (2007). Creative drama curriculum related to the scientists in science and technology. *Elementary Education Online*, 6(2), 226-233.
- Özgenç, M. (2008, 7 Ocak). TDK’dan övgü. *Hürriyet Kelebek*. Erişim: 6.6.2021
<https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/tdk-dan-ovgu-7977002>

- Özkan, U. B. (2018). TIMSS-2015 sonuçlarının evde bulunan eğitimsel kaynaklar açısından karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 98-120.
- Özsoy, N. (2017). Stem ve yaratıcı drama. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 633-644.
- Öztürk. (2019, 3 Aralık). PISA testi 2018 sonuçları açıklandı: Türkiye yine tüm alanlarda OECD ortalamasının altında. *BBC Türkçe*. Erişim: 16.8.2021 <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-50639723>
- Öztürk, İ. H. (2012). Öğretimin planlanmasında öğretmenin rolü ve özerkliği: Ortaöğretim tarih öğretmenlerinin yıllık plan hazırlama ve uygulama örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 271-299.
- Potuoğlu-Cook, Ö. (2006). Beyond the glitter: Belly dance and neoliberal gentrification in Istanbul. *Cultural Anthropology*, 21(4), 633-660.
- Ponpon Çizgi Filmleri. (2018, 4 Mayıs). Pinokyo masalı çizgi filmi, Fairy Tales [Video dosyası]. Erişim: 16.6.2021 Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=9iomapp2XyA>
- Ødegaard, M. (2003). Dramatic Science. A Critical Review of Drama in Science Education. *Studies in Science Education*, 39(1), 75-101.
- Rilke, (2011, 23 Mayıs). *Oyun havuzu*. [Forum Yazısı] Erişim: 16.6.2021 Erişim adresi: <https://www.gorselsanatlar.org/mitoloji-ve-ikonografi/oyun-havuzu/>
- Rooyackers, P. (2017). *İlköğretim derslerinde 101 drama oyunu* (Çev. H. B. Şen). İstanbul: Nar. (Orijinal basım tarihi 2017).

- Saklan, H. ve Cezmi, Ünal (2018). Teknoloji dostu fen bilimleri öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı (eba) hakkındaki görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 12(1), 493-526.
- San, İ. (2020). *Drama ve öğretim bilgisi* (3. Baskı). Ankara: A Pegem Akademi.
- Savaşçı, B. ve Özdemir Şimşek, P. (2012). İlköğretim fen bilgisi dersi 7. sınıf uzay bilmecesi ünitesinin yaratıcı drama yöntemi ile ele alınması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 7(14), 19-37.
- Seçkin, O. (2015). Türkiye'nin sınavlarla imtihanı. *Eleştirel Pedagoji*, 7(42), 56-61.
- Sedef, A. (2012). *Yaratıcı drama etkinliklerinin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine, bilimsel yaratıcılıklarına ve özdüzenlemelerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Sefer, S. R. ve Akfırat, N. (2009). Yaşam becerilerinin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(8), 99-112.
- Selvi, K. ve Öztürk, A. (2000). Yaratıcı drama yöntemi ile fen öğretimi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 42-46.
- Serin, A. (2005). *Yaratıcı dramayla kurgulanmış yaratıcı yazma çalışmalarına ilişkin bir model önerisi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Shaheen, R. (2010). Creativity and education. *Creative Education*, 1(03), 166-169.
- Siyahlı, K. (2019). *Yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama modelleri* (Yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Stem Akademi (2021). Basılmamış ders notları.

- Stirling, L. (2014). Roundtable Rival. *Shatter Me* [Ses dosyası]. Lindseystomp Records. Erişim: 16.8.2021 <https://open.spotify.com/album/2spbck4ETZz1aLq5Fi5phC?autoplay=true>
- Stirling, L. (2014). Master of Tides. *Shatter Me* [Ses dosyası]. Lindseystomp Records. Erişim: 16.8.2021 <https://open.spotify.com/album/2spbck4ETZz1aLq5Fi5phC?autoplay=true>
- Stirling, L. (2018). We Three Gentlemen. [Ses dosyası]. Lindseystomp Music, LLC., Under exclusive license to Concord Records, a division of Concord Music Group, Inc. Erişim: 16.8.2021 <https://open.spotify.com/track/7dvjZuObBxwe382DmoTQhz?autoplay=true>
- Stromae. (2013). Papaoutai. *Racine Carrée* [Ses dosyası]. Mosaert. Erişim: 16.8.2021 <https://open.spotify.com/album/6uyslsVGFsHKzdGUosFwBM?autoplay=true>
- Sunal Kuruöz, P. (2019). *Türkiye'de okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında drama ağırlıklı İngilizce öğretimi tezleri üzerine bir değerlendirme* (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Şahin, E. ve Yağbasan, R. (2012). Fizik eğitiminde yaratıcı drama ve örnek bir ders planı: gelgit olayı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 79-99.
- Şentürk, G. (2019). Fen bilimleri dersinde değerler eğitiminin uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Taşkın Can, B. (2013). The effects of using creative drama in science education on students' achievements and scientific process skills. *Elementary Education Online*, 12(1), 120-131.
- Tayfur, A. (2019). *Oyun destekli değerlendirme sürecinin vücudumuzdaki sistemler ünitesinin öğretimine uygulanması* (Yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

- Tevetoğlu, T. (2007). Dilli Düdük. *Metamorfoz* [Ses dosyası]. Erişim: 17.8.2021
https://music.youtube.com/watch?v=1Vm4dD-a-yA&list=OLAK5uy_koqckmmbpQlvKGhmYgUgmAUVuUXclifS4
- Toivanen, T., Komulainen, K., & Ruismäki, H. (2011). Drama education and improvisation as a resource of teacher student's creativity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 12, 60-69.
- Toraman, S. (2013). *6. ve 7. sınıf öğrencilerinin fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkilendirmelerini geliştirmeye yönelik bir eylem araştırması: Çevremi eğitiyorum* (Yüksek lisans tezi). Sakarya Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Tuncel, S. (2009). *İlköğretim 6. sınıf fen ve teknoloji dersinde maddenin tanecikli yapısı ünitesinin yaratıcı drama ile öğretiminde öğrencilerin başarısına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tümtürk Yılmaz, T. (2000). *Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yöntemi ile diksiyon becerileri kazandırmaya ilişkin bir model önerisi yaklaşımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tümtürk, T. (2019). Basılı olmayan ders notları. Akdeniz Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, Antalya.
- Tümtürk, T. ve Yüksel, B. (2020). *Erken çocukluk döneminde dramanın gücü*. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Oyun. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük içinde. Erişim: 16.8.2021 <https://sozluk.gov.tr>
- Tüysüz, Ö. ve Bilge, E. (2017). Basılı olmayan ders notları. şırnak/Cizre Halk Eğitim Merkezi.
- n Açıkgöz, K. (2005). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

- Ün Açıkgöz, K. (2014). Aktif öğrenme. İzmir: Biliş Yayıncılık.
- Üstün, U., Özdemir, E., Cansız, M., ve Cansız, N. (2020). Türkiye'deki öğrencilerin fen okuryazarlığını etkileyen faktörler nelerdir? PISA 2015 verisine dayalı bir hiyerarşik doğrusal modelleme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35 (3), 720-732.
- Üstündağ, M., Eroğlu, E. ve Mıcık, M. (2020). *Fen Bilimleri Bumerang Serisi 6*. Ankara: Günay Yayınları.
- Üstündağ, T. (2004). *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü* (Gözden geçirilmiş 6. Baskı). Ankara: Pegem A.
- Vangelis. (1992). Conquest of Paradise. 1492: *Conquest of Paradise* [Ses dosyası]. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/1Bof5WLdaxLYn3owI7CCx0?autoplay=true>
- Ward, L. (2010). Teaching Science to Dyslexic Children. *Primary Science*, 112, 29-32.
- Walan, S. (2021). The dream performance—a case study of young girls' development of interest in STEM and 21st century skills, when activities in a makerspace were combined with drama. *Research in Science & Technological Education*, 39(1), 23-43.
- William, W. (2016). Ego - Radio Edit. [Ses dosyası]. Play On. Erişim: 16.8.2021
<https://open.spotify.com/album/0OgY1E2kMIFNDQTDgjNifr?autoplay=true>
- X Boom TV Mu. (2019, 9 Mart). SELECTA J PROD X LOVING BEAT - Zouk - Reggae - RaggA 2K19 [Video dosyası]. Erişim: 16.8.2021
<https://www.youtube.com/watch?v=CcSNe3Au2f8>

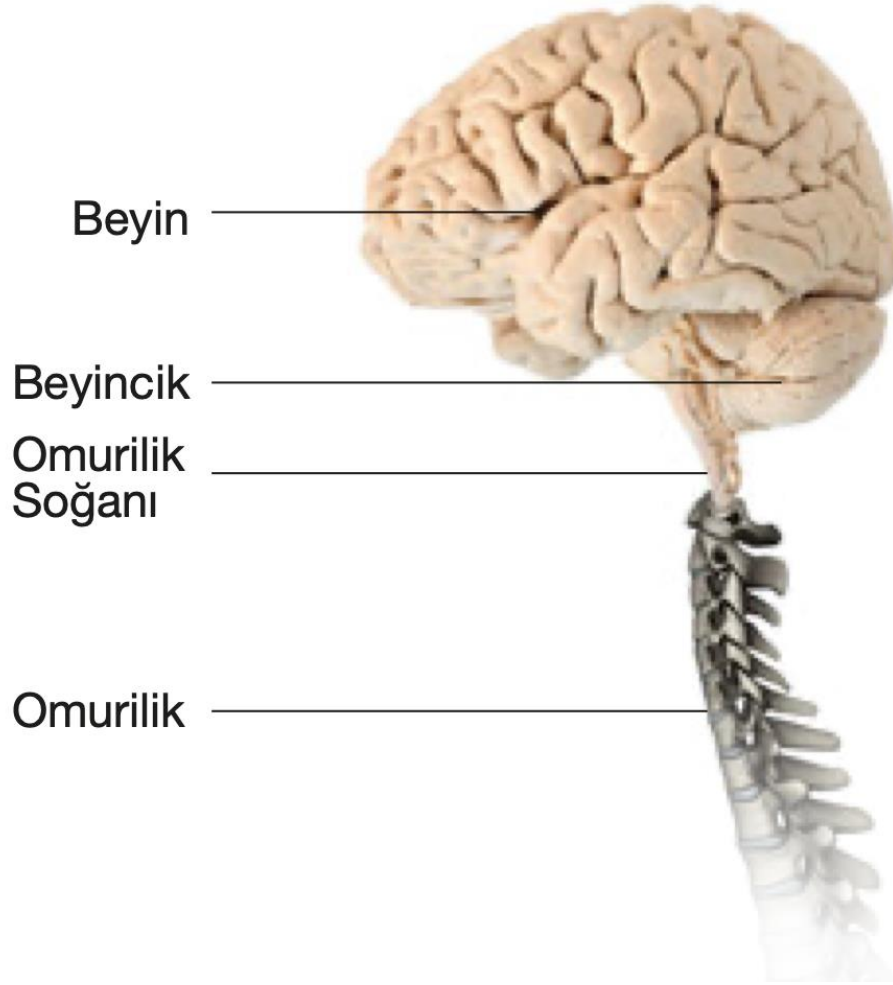
- Yağcı, Ç. (1995). *Müzik eğitimi ve bir yöntem olarak yaratıcı drama ilişkisi (örnek bir model önerisi)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yağmur, E. (2010). *7. sınıf fen ve teknoloji dersinin yaratıcı drama destekli işlenmesinin eleştirel düşünme becerisi ve başarı üzerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Yalım, N. (2003). *İlköğretim dördüncü sınıf fen bilgisi dersinin yaratıcı drama yöntemi ile öğretiminin öğrencilerin akademik başarısına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A., Şekercioğlu, A. G. ve Yıldırım, H. E. (2018). Fen bilimleri dersi 8. sınıf öğrencilerinin “kimyasal bağlar” konusundaki başarılarına ve derse yönelik tutumlarına drama destekli öğretimin etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 255-272.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskıdan tıpkı 11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, F., Aydın, A. ve Sarıkavak, İ. (t. y.). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu fen bilimleri 6 ders kitabı*.
- Yıldırım, H. H., Yıldırım, S. ve Ceylan, E. (2017). *Türkiye Perspektifinden TIMSS 2015 Sonuçları* (TEDMEM Analiz Dizisi 4). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Yılmaz, G. (2003). *Fen bilgisi öğretiminde drama yönteminin kullanımı* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli
- Yılmaz, H. (2019). Basılı olmayan ders notları. Akdeniz Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, Antalya.

Yılmaz, S. (2013). Sosyal bilgiler dersinde kazandırılması amaçlanan değerlere ilişkin öğretmen adayı görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 645-680.

Yiğittir, S. ve Öcal, A. (2010). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin değer yönelimleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 407-416.

EKLER

Ek 1. Örnek Merkezî Sinir Sistemi Modeli

Şekil 1 Sinir sistemi modeli (Yıldırım, Aydın ve Sarıkavak, t. y.)

Ek 2: Omurilik Şartsız Refleks Örnekleri

Yeni doğan bebeğin, düşecekken kollarını arkaya atma refleksi,

Yeni doğan bebeğin tutma refleksi,

Yeni doğan bebeğin emme refleksi,

Yeni doğan bebeğin ağzının kenarına bir şey sürülünce başını o tarafa çevirme refleksi,

Sıcak çaydanlığa/sobaya ya da sivri bir cisme dokunulunca hızla elin hızla çekilmesini,

Dirseğe vurunca kolun aniden öne fırlaması,

Dize vurunca bacağın öne fırlaması,

Çok yüksek ses duyulduğunda aniden irkilme.

Göze doğru bir cisim geldiğinde gözlerin farkında olmadan kapanması.

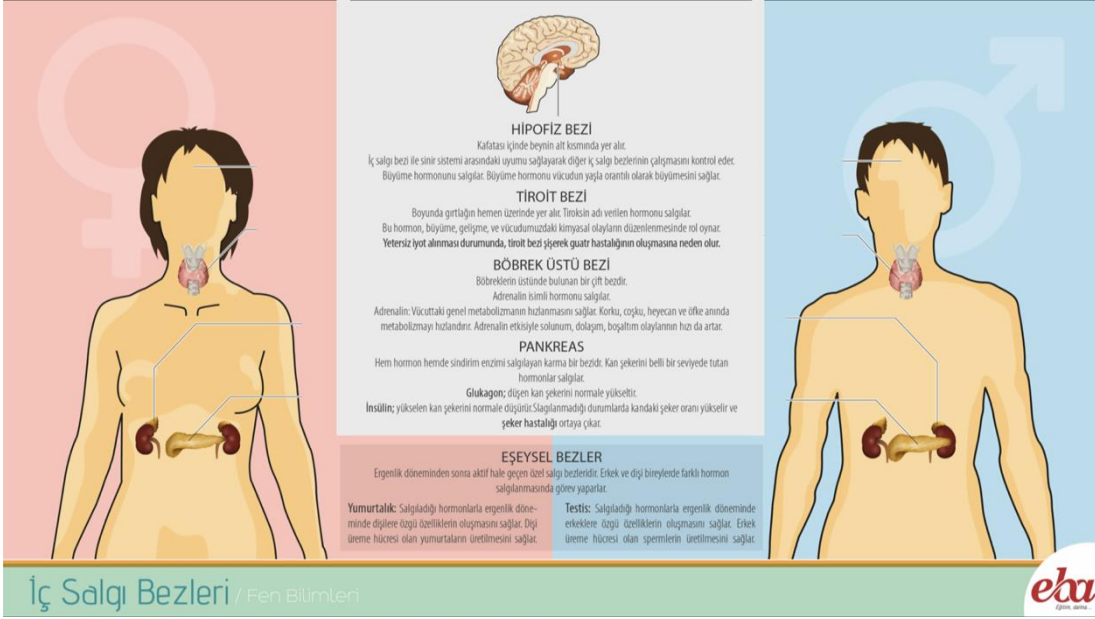
Göz bebeklerinin aydınlıkta küçülmesi.

Göz bebeklerinin karanlıkta büyümesi.

Vücut sıcaklığı yükselince terleme olayının başlaması.

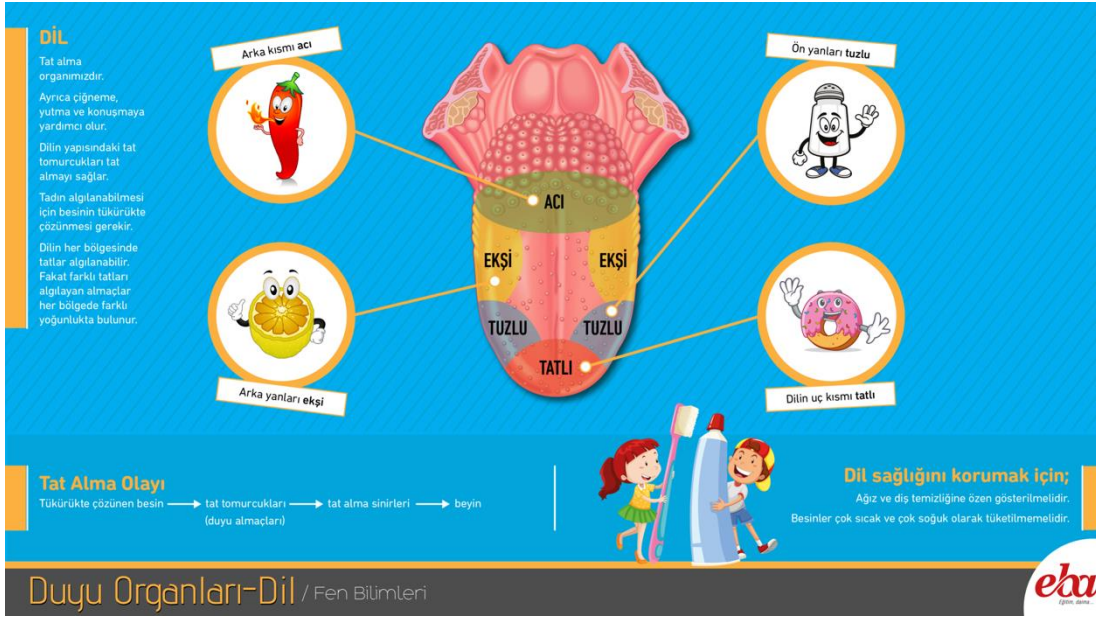
(Örnekler hazırlanırken Murat Üstündağ editörlüğündeki ve Murat Üstündağ, Ersin Eroğlu ve Mahmut Mıcık'ın yazdığı Günay Yayınları, 6. sınıf Bumerang Serisi kitabı, Doğuştan Kazanılan Refleksler bölümü, 2020, s. 282'den ve internet kaynaklarından yararlanıldı.)

Ek 3. İç Salgı Bezleri ve Hormonlar, Örnek Çalışma, (EBA, t.y.)

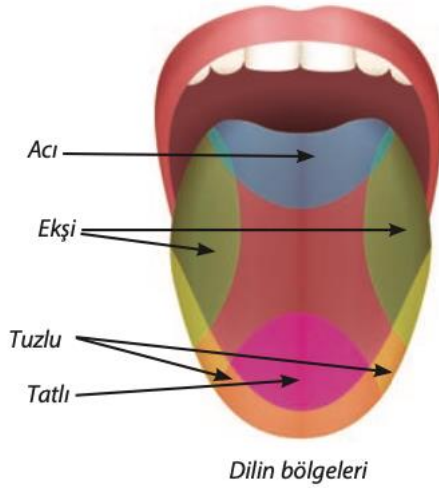
Şekil 2 Denetleyici ve düzenleyici sistemlerin yapı ve organları, (EBA, t.y.).

Ek 4. Dilde Tat Almaçları, EBA (t.y.)

Şekil 3 Dilin bölümleri; EBA (t.y.)

Ek 5. Dilde Tat Almaçları, Ders Kitabı

Şekil 4 Dilin bölümleri; Çiğdem Minoğlu Balçık, Karaca (2018)

Ek 6. Boşaltım Sistemi Sağlığı Rol Kartları

Ece

Hareketli bir öğrencisiniz. Bazen öğretmeninizin uyarılarına aldırmadan derste de gürültü yapıyorsunuz. Ancak dersten çıkıp gitmeyi hiç düşünmediniz. Tuvaletiniz geldi. İdrar tutmanın idrar kesesi iltihabı, hatta böbrek yetmezliğine kadar sonuçlara gidebileceğini biliyorsunuz. Sınıftasınız. Karşıt öğretmeniniz kibar bir beyefendi, 30 yaşında. Ancak size izin vermeyebileceğini düşünüyorsunuz. Öğretmeninizin yanına gidin ve derdinizi anlatmaya çalışın.

Başlangıç noktası: Öğretmenim lavaboya gidebilir miyim?

Karşıt

Fen bilimleri öğretmenisiniz. 6. sınıflarla ders işliyorsunuz. Geçmişte 6. sınıf olan başka bir öğrencinize lavaboya gitmesi için izin verdiniz ve çocuk bahçede dolaşmaya çıktı. Ece hareketli ve size aldırmadan gürültü yapabilen bir öğrenci. Ancak ders saatinde dersten dışarı çıktığını hiç görmediniz. O gün nedense hiç konuşmuyor.

Yanınıza geldi ve sizden izin istedi.

Başlangıç noktası: Öğretmenim lavaboya gidebilir miyim?

Aysel N. AHISHALI

Ek 7. Bilinçli İlaç Kullanımı Rol Kartları

Cecil (12 yaşında)

12 yaşındasınız. Okulda hiç devamsızlık yapmıyorsunuz ve derslerinizde ve sosyal ilişkilerinizde başarılısınız. Sıra arkadaşınız Aylin'dir. Okul dışında bile birlikte ders çalışırsınız. Bir gün sabah kalkınca başınız çok ağrır. Annenizin önerisi üzerine ağrı kesici içmeye karar verirsiniz. Doktor kontrolü olmadan ilaç alınmaması gerektiğini biliyorsunuz, bunu okulda Aylin'le birlikte öğrendiniz. Oysa ağrı kesici ilaçlara karşı alerjiniz var, bunu bilmiyorsunuz. Üstelik ağrı kesicilerden üç tane içtiniz. Zehirlendiniz ve kusmaya başladınız. Hastaneye kaldırıldınız. Mideniz yıkandı. Okula gidemediğinizi düşünüyorsunuz, hala halsiz ve bitkinsiniz, başına gelenleri sıra arkadaşınız Aylin'e nasıl anlatacağınızı düşünüyorsunuz. Tam bu sırada Aylin'in sesini duyduunuz,

Başlangıç cümlesi:

- Sana ne oldu Cecil?

Aylin (12 yaşında)

12 yaşındasınız. Sıra arkadaşınız Cecil gibi hiç devamsızlık yapmıyorsunuz ve onun gibi derslerinizde ve sosyal ilişkilerinizde başarılısınız. Cecil'le çok iyi anlaşıyorsunuz, okul dışında bile birlikte ders çalışıyorsunuz. Doktor tavsiyesi olmadan ilaç kullanılmaması gerektiğini biliyorsunuz. Bir gün sıra arkadaşınız Cecil'in okula gelmediğini fark ettiniz. Akşamüstü eve gidince bu durumu annenize bildirdiniz. Anneniz, Cecil'in annesini arar. Cecil yanlış ve fazla ilaç içip zehirlenmiştir ama durumu şimdilik daha iyidir. Bekleyemezsiniz, apar topar ailenizle Cecil'i ziyarete gidersiniz. Cecil'i sararık solmuş ve bitkin bir vaziyette görünce kendini tutamaz ve sorar,

Başlangıç cümlesi:

- Sana ne oldu Cecil?

Aysel N. AHISHALI

Ek 8. Yeşilay Şiiri

Yeşilay

Gelin, bağımlılıktan kurtulalım.

Bu sera gazı dünyasında
rahat nefes alalım.

Gelin, rezil olmayalım.

Yaşam boyu gereksinimimiz
organlarımızı koruyalım.

Gelin birlik olalım,

İnsanlara, hayvanlara, bitkilere; tüm canlılara
acıyalım.

Uygunsa durumumuz, kan verelim Kızılay'a,

Can olalım.

Bağımlıysak Yeşilay'a ulaşalım.

Aysel N. AHISHALI

Ek 9. Yeşilay Rol Kartları

Haziran:

12 yaşındasınız, derslerinizde başarılı, aynı zamanda sosyal ve sevilen bir öğrencisiniz. Mutlu bir aile yaşıyorsunuz. Babanız özel bir hastanede hasta bakıcı olarak görev yapmakta, anneniz bir eczanede çalışmaktadır. Okulunuz evinize yakın, 5 dakikalık yürüme mesafesinde. Babanızın iş yeri de evinize 5 dakikalık yürüme mesafesinde. Okulunuz 15.30'da bitiyor ancak okuldan sonra kursa katıldığınız için eve 17.00 gibi geliyorsunuz. Babanız Ayhan'ı çok seviyorsunuz. Babanız kısa süreli ama yoğun çalışıyor. Babanız normalde eve sizden yarım saat sonra, 17.30 gibi, anneniz 19.00 gibi geliyor. Son zamanlarda babanızın eve yarım saat daha geç, 18.00 gibi geldiğini, geldiği zaman kötü koktuğunu ve yüzünün hep asık olduğunu fark ettiniz. Evinize, okulunuza ve babanızın iş yerine yakın bir kafe var. O gün sınıfta Yeşilay'ın işlediniz, annenizden izin aldığınız ve arkadaşlarınızla oynadığınız için 17.30'da eve giderken o kafenin önünden geçtiniz. Babanızı gördünüz ama belli etmediniz. Babanız kapıyı anahtarla açıp eve giriyor ve soruyorsunuz:

Başlangıç cümlesi:

- Ne içiyordun baba?

Ayhan:

Özel bir hastanede hastabakıcısınız. Kısa süreli ama çok yoğun çalışıyorsunuz. Eve 17.30'da geliyorsunuz. Kızınız Haziran 12 yaşındadır, onu çok seviyorsunuz. Kızınız derslerinde ve sosyal hayatında başarılı, sevilen bir çocuk. Okuldan sonra kursa kaldığı için eve sizden yarım saat erken, 17.00 gibi geliyor. Eşiniz bir eczanede çalışmakta, eve sizden biraz daha geç, 19.00 gibi gelmektedir. Televizyon izlerken Çin'de Covid 19 salgınının yayıldığını gördünüz. Çalıştığınız hastanede de bazı hastaların bu belirtileri gösterdiğini ve bazı hastaların vefat ettiğini gördünüz. Kızınızı ve eşinizi çok seviyorsunuz. Ancak hastalığın tüm dünyayı saracağını öngördünüz ve depresyona girdiniz. Normalde sigara ve içki içmezken içkiye ve sigaraya başladınız. Kızınızın okuluna ve evinize yakın bir kafede sigara ve içki içiyorsunuz. Eve artık 18.00 gibi geliyorsunuz. Kızınız sanki bu durumdan şüpheleniyor. Depresyonunuz hızla artmaktadır. Git gide açmaza giriyorsunuz. Kızınızın okuldan çıkış saatlerinde sizi görmemesi için kafenin bahçesinden içeriye geçiyorsunuz. Bir gün içeri girmeyi unuttunuz. Eve geliyorsunuz, kızınız sizi karşılayıp soruyor:

Başlangıç cümlesi:

- Ne içiyordun baba?

Aysel N. AHISHALI

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

ÖZGEÇMİŞ SAYFASI

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Aysel Nagehan AHISHALI

Doğum Yeri ve Tarihi :

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :

- Akdeniz Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi/ Fen Bilgisi Öğretmenliği
- Akdeniz Üniversitesi/ Eğitim Fakültesi/ Türkçe Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Akdeniz Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü/ Fen Bilgisi Eğitimi/ Tezli YL

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Diğer Eğitimler

Çağdaş Drama Derneği Antalya, 1. Aşama (48 saat)

Şırnak / Cizre / Şırnak Cizre Halk Eğitim Merkezi, Drama (144 saat)

Akdeniz Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, Eğiticinin Eğitimi Yaratıcı Drama ve Oyun Eğitmenliği Kursu (320 saat)

Çağdaş Drama Derneği, Antalya Drama Günleri kapsamında, Gülüyorum O Halde Yaşıyorum atölyesi (3 saat)

STEM Akademi, Burdur Stem Eğitimi, 27.03.2021 (Zoom toplantısı)

MEB, Masal Anlatıcılığı Uzaktan Eğitim Kursu (21.09.2020-11.10.2020)

MEB, İlköğretim Eğitim Kursu (10.03.2021-11.03.2021 Katılım durumu henüz işlenmemiştir.
Eğitimin henüz uzaktan eğitim bölümüne katılım sağlandı.)

Şırnak / Cizre / Şırnak Cizre Halk Eğitim Merkezi, Türk İşaret Dili (120 saat)

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar :

MEB Şırnak/Cizre/Cumhuriyet Ortaokulu (2015-2018)

MEB Burdur/Bucak/Karacaören Atatürk Ortaokulu (2018-halen)

İletişim

E-Posta Adresi :

aysel ahıshalı düzeltilmiş tez

ORJİNALLİK RAPORU

%8

BENZERLİK ENDEKSİ

%7

İNTERNET KAYNAKLARI

%2

YAYINLAR

%5

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

ihead.aksaray.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

2

Submitted to Eskisehir Osmangazi University

Öğrenci Ödevi

<% 1

3

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

4

sinifdefterim.com

İnternet Kaynağı

<% 1

5

Submitted to Akdeniz University

Öğrenci Ödevi

<% 1

6

acikarsiv.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

7

dspace.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

8

www.ortaokulfen.com

İnternet Kaynağı

<% 1

9

anyflip.com

İnternet Kaynağı

<% 1